

Flacăra

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Festivalul Național al Educației și Culturii Socialiste „Cîntarea României”

Creația și munca noastră, expresia dragostei noastre de țară

Dacă ar trebui să sintetizăm la maximum observațiile prilejuite de ultimele faze interjudețene ale concursului de la București și Pitești — și trebuie, într-adevăr, deoarece ieri s-a încheiat și faza republicană — în linii mari lucrurile s-ar prezenta astfel :

Municipiul București a impresionat prin masiva sa participare la toate probele, deși, în treacă fie spus, juriile puteau fi mai exigente în unele cazuri ; la formațiile folclorice sau corale de pildă. Fapt este că la această fază, dacă am socotit noi bine, au evoluat 18 formații muzicale vocale (între care nu puține coruri de cameră), 24 formații muzicale instrumentale (muzică cultă și populară), cu 58 de soliști, 28 formații de dansuri populare și cu temă, 10 echipe de teatru, 16 montaje literare, 14 brigăzi artistice de agitație, 19 recitatori, 8 formații de satiră și umor, 13 orchestre de muzică ușoară sau de estradă cu 21 de soliști.

Ne-au plăcut cu precădere unele inițiative artistice precum camera folclorică „Melos” condusă de Vasile Nicolescu, corul de cameră „Orfeu” (dirijor Constantin Tolici), corul de cameră „Atheneum” al Societății „Muzica” (dirijor N. Ghiță) de la Casa de cultură a sectorului 4, societate sub egida căreia a evoluat și excelența orchestră de cameră „Orfeu”, cu un repertoriu atît de original și de dificil, bine însă interpretat sub bagheta tînărului muzician Radu Cozărescu ; printre altele dansuri tematice lipsite de mișcare coregrafică, ilustrative, s-a distins cel intitulat „Ai tăi, patrie, sînt fiii mei”, prezentat de Ateneul Tineretului din sectorul 1, iar dintre formațiile de dansuri populare am aplaudat din toată inima pentru autenticitatea sa pe cea de la Autobuzul și în bună parte „Nunta din Făgăraș” a „Doinei Bucureștilui” de la Clubul T4. Formațiile instrumentale, camerală în-deosebi, de la cea a inginerilor, respectiv

Institutul politehnic, la cele ale Sindicatului învățămînt din sectorul 8, solistele vocale de muzică cultă (Cătrinel Papadopol de la sectorul 1 și Cristina Constantin de la Școala populară de artă mai ales) ca și soliștii instrumentaliști de muzică cultă (ii reținem pe Mircea Cazacu — vioară, de la Institutul politehnic sau Constantin Gheorghiu, violoncel, de la Sindicatul învățămînt al sectorului 8) au evoluat cu brio, interpretările lor strălucite putînd ori-

cînd satisface exigențele impuse unor profesioniști.

Dintre brigăzile urmărite am remarcat pe cea de la „Artă și precizie” pe un text și în regia lui Mihai Maximilian, instructor care și-a onorat reputația cîștigată în promovarea acestui tip de spectacol, spre deosebire de doctorul Cornel Constantinescu, textierul și regizorul „Spectacolului ca-n povești”, prezentat de formația de satiră și umor a cooperativei „Încălțămînta manuală”,

de nerecunoscut în platitudinile și poantele frivole debitate de colaborarii săi.

În puțînul timp pe care l-am putut dedica spectacolelor de teatru, montajelor și recitărilor, am fost bucuroși să-i întîlnim pe zilnicii colaboratori ai oamenilor de condei, tipografii și ceilalți lucrători de la „Casa Scînteii”, în postura

(Continuare în pag. 4—5)

NICULAE STOIAN ■

O „premieră” medicală mondială, veche de un deceniu în România

Agențiile de presă :

● **PREMIERĂ :** Un grup de cercetători din cadrul Institutului american de cercetări asupra cancerului a anunțat că a pus la punct o metodă pentru conservarea, pînă la 24 de săptămîni, a măduvei osoase, ceea ce va permite, după afirmațiile specialiștilor americani, un tratament prin procedee chimice mult mai eficiente, în unele cazuri de cancer. În legătură cu aceasta se reamintesc că majoritatea tratamentelor chimice efectuate

împotriva cancerului distrug celulele maligne, dar, în același timp, afectează într-o măsură considerabilă și celulele sănătoase, inclusiv ale măduvei osoase. Dacă ar fi posibil ca aceasta să fie abstrasă și conservată în condiții satisfăcătoare, iar apoi repusă la loc, s-ar realiza mari progrese împotriva cancerului. Cercetătorii susțin că au reușit să conserve intacte celulele de măduvă timp de mai multe săptămîni, într-un mediu de vapori de nitrogen lichid, la cel puțin 248 grade Fahrenheit. Primele teste au dat rezultate satisfăcătoare.

Eugen Iercan, a reușit să păstreze vii celulele din măduva osoasă, prin congelare. Ele se recoltează printr-o tehnică simplă — puncții din osul iliac. Pe vremea aceea foloseam congelatoare mecanice, în care nu se atinge decît o temperatură de minus 80 grade Celsius, ceea ce asigură conservarea măduvei pe o perioadă de cel mult trei-patru săptămîni. În aceste condiții, ne-am hotărît să începem aplicarea chimioterapiei intensive în tratamentul cancerului. La început, desigur, a mers destul de greu. Uneori, de ce să nu mărturisesc, ne-am și speriat de posibilele eșecuri cauzate de inovația noastră, pentru că, fără îndoia-

lă, viața fiecărui bolnav trebuie să fie mai presus de orice experiență făcută doar de dragul de a experimenta ceva... Practicăm o chimioterapie intensivă, administrînd pînă la 20—25 mg de ciclofosamidă pentru fiecare kilogram al corpului, deci între 1,5 și 1,8 grame pe zi, ajungînd pînă la 15—18 grame de ciclofosamidă într-o cură, în vreme ce, de obicei, o asemenea cură nu trece de 200 mg pe zi, dar numai în trei zile ale săptămîinii. Putem astfel merge pînă la tratamentul maxim, în care leucocitele bolnavului ajung la zero în circulația periferică, practic fără globule albe în organism. Atunci, injectăm intravenos măduva osoasă extrasă mai înainte de la același bolnav. Rezultatul : în patru, cinci zile măduva osoasă produce globule ca înainte, formula sanguină se reface total, bolnavul se restabilește și, după un timp, este apt pentru un nou tratament chimioterapic”. Cuvintele de mai sus aparțin unui român — medicul Constantin Păun, de la secția de radiobiologie a Spitalului clinic Fundeni. Ele atestă de fapt, fără nici un dubiu după cum vom vedea și mai departe, că metoda congelării măduvei osoase extrasă din corpul uman este practică în România de aproape zece ani de zile, cu rezultate din ce în ce mai bune, dealtfel. Deocamdată trebuie să mai rămînem puțîn în perimetrul tratamentului propriu-zis al cancerului, pentru a explica cititorului importanța metodei amintite.

După cum se știe, la ora actuală două sînt metodele cele mai cunoscute de tratament și luptă împotriva proliferării celulelor maligne în corpul omenesc : iradierea și tratamentul chimioterapic. Ceea ce se urmărește este fără îndoială stirpirea celulelor avînd însușirea de a se reproduce foarte rapid : celulele maligne, desigur. Totodată, din păcate, sînt afectate și celulele sănătoase, între care, cu deosebire, celulele măduvei osoase, adică cele care produc globule albe și roșii, necesare regenerării singelui. Deci, în urma tratamentului cu citostatice celulele maligne sînt distruse într-o anumită proporție, dar totodată scade considerabil și numărul globulelor albe (în special) din singe, ca și capacitatea organismului de a le produce, dată fiind moartea celulelor din măduva osoasă. În acest caz, singura soluție este oprirea tratamentului, bolnavul este trimis acasă și se așteaptă regenerarea celulelor măduvei osoase. Se pierde însă, desigur, mult timp — iar în tratamentul cancerului timpul este întotdeauna în defavoarea celui bolnav ! Ideea specialiștilor români a venit tocmai în scopul păstrării unei anumite cantități de măduvă osoasă, care, injectată mai tîrziu în același corp, reface fără nici o dificultate funcția de producere a celulelor singelui distruse din cauza tra-

(Continuare în pagina 9)

DUMITRU GRAUR ■

Și totuși... Adevărul e că știrea de mai sus — risipită desigur în toată lumea de agențiile de presă (și reluată nu demult, după cum se vede, și de ziarele noastre) — nu ni s-a părut, de la început, prea nouă. Ea a avut darul să ne reamintească o mai veche experiență despre care, multă vreme, n-am mai aflat nimic. Dar bănuiala exista, alături de impulsul de a cerceta lucrurile de mai aproape. Iată ce am aflat.

„Încă din anul 1968 am început să folosim metoda chimioterapiei intensive sub protecția reanimării cu măduvă osoasă. În acea perioadă, un colectiv de medici români, în frunte cu dr. Vlad Apăteanu și

BIB fol

ÎN ÎNIMĂ ÎN ÎNIMA ȚĂRII

Obiectivul principal de pe agenda de lucru a președintelui republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în săptămâna politică pe care „Flacăra” o consemnează de data aceasta, a fost fără îndoială vizita de lucru în județul Constanța. Noua întâlnire de vineri, 27 mai, a secretarului general al partidului cu muncitori, constructori, țărani, specialiști, cu factori de răspundere din economie, cu activiști de partid a prilejuit o analiză profundă, la fața locului, a modului cum se acționează pentru îndeplinirea obiectivelor și sarcinilor stabilite de conducerea partidului pentru dezvoltarea acestui județ.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat astfel principalele puncte de lucru ale Canalului navigabil Dunărea-Marea Neagră: platforma de la kilometrul 4, de lângă Cernavoda, șantierul de la kilometrul 16, unde acționează una din brigăzile militare, punctul de lucru de la kilometrul 43, unde, de la 1 martie, își desfășoară activitatea, urmînd indicația secretarului general al partidului, numai tineri muncitori și elevi din 19 județe ale țării, studenți din centrele universitare Craiova și București.

S-a constatat, fapt îmbucurător, că la kilometrul 4 constructorii sînt în avans față de graficele la zi, că în primul trimestru al anului 1978 se va trece la betonarea acestei ecluze; că la kilometrul 16 militarii au grăbit ritmul lucrărilor pentru a-și îndeplini misiunea încredințată de comandantul suprem, aceea de a realiza 40 din cei 64 de kilometri ai viitoarei căi navigabile; că fapta tinerilor de la punctul de lucru al kilometrului 43 de a realiza 10 kilometri de canal, aminteste de operele durabile ale brigadierilor de la Salva-Vișeu, Agnita-Botorca, Bumbesti-Livezeni, Transfăgărășan, dovedeste că practic nu a existat epopee a construcției socialismului, nici o mare înfrățire la care tineretul să nu-și fi adus o contribuție dintre cele mai remarcabile.

Peste tot, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat de evoluția lucrărilor, de unele dificultăți, de depășirea acestora, a recomandat specialiștilor, factorilor de răspundere să se aibă în vedere asigurarea unei eficiențe maxime a tuturor lucrărilor. A trasat sarcinile reprezentanților industriei constructoare de mașini de a acționa cu fermitate pentru introducerea în fabricație a utilajelor complexe ce urmează să intre în dotarea șantierului de construcție a canalului. Referindu-se la problemele ridicate de construcția ecluzei de la Agigea și a podurilor de peste canal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se adopte cele mai bune soluții economice și tehnice, a adresat cuvinte de laudă tinerilor brigadieri, remarcînd că, pentru generația tină, aceasta este o nouă posibilitate de a cîștiga experiență în pregătirea lor pentru viață, de a urca pe cele mai înalte creste ale împlinirii umane.

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat terenurile cultivate cu grâu și orz ale unor întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție din județul Constanța, s-a interesat de dinamica dezvoltării agriculturii județului, de modul de folosire a pămîntului Dobrogei, în trecut afectată de secete, acum cu apă din abundență, ca urmare a cuprinderii în mari sisteme de irigații a 254.000 hectare teren arabil. S-a recomandat ca la amenajarea noilor sisteme

În timpul cuvîntării la Conferința națională a scriitorilor

de irigații să se acorde cea mai mare atenție organizării teritoriului, bunei folosiri a pămîntului, reducerii cheltuielilor la efectuarea lucrărilor. Adresîndu-se specialiștilor din organele agricole, din unități, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a cerut să manifeste o grijă deosebită pentru exploatarea rațională a sistemelor de irigații, pentru realizarea unor producții cât mai mari, pentru că „este timpul, a subliniat secretarul general, ca județul Constanța să se situeze pe loc de frunte în ce privește nivelul recoltelor medii la hectar”.

Vizita de lucru de vineri, 27 mai, a continuat la Năvodari, pe șantierul celei mai mari platforme a chimiei românești din actualul cincinal, pe care constructorii o înalță la indicația secretarului general al partidului. La mai puțin de un an, tovarășul Nicolae Ceaușescu a revenit pe această platformă, s-a interesat din nou de modul cum se îndeplinesc programul de activitate elaborat cu prilejul vizitei din iulie, anul trecut, indicațiile date de conducerea partidului privind urgentarea lucrărilor pe acest mare șantier. Secretarul general a cerut factorilor ce concură la realizarea investiției să asigure o puternică mobilizare a forțelor pentru respectarea termenelor de punere în funcțiune, terminarea rafinării în anul viitor și începerea prelucrării petrolului. S-a recomandat ca lucrătorii șantierului să depășească substanțial planul de investiții pe acest an, iar Ministerul Industriei

Construcțiilor de Mașini să întreprindă toate măsurile pentru devansarea termenelor de livrare a utilajelor. Pe parcursul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urmărit cu interes desfășurarea lucrărilor, s-a întreținut cu muncitori, s-a interesat, așa cum face de fiecare dată, de condițiile de viață, de cîștigurile ce le obțin oamenii și a cerut să se acționeze mai hotărît pentru asigurarea și pregătirea cadrelor necesare acestui important obiectiv industrial, realizării construcțiilor de locuințe și sociale.

Sîmbătă, 28 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu a continuat vizita de lucru în județul Constanța. Primul obiectiv vizitat a fost Șantierul naval din Mangalia, cu platforma de construcție a navelor de mare tonaj, dominată acum de mineralierul „Callatis”, primul din seria mineralierelor de 55.000 de tone. Construcția primei nave a fost încheiată în cinstea zilei de 9 Mai, cu trei luni mai devreme, odată cu docul. Apreciînd acest dublu succes, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat de momentul lansării la apă a mineralierului, a cerut ca unitățile de construcții să accelereze ritmul de lucru la al doilea compartiment al docului uscat și la canalul navigabil de ieșire la mare, în așa fel încît în cinstea zilei de 23 August nava „Callatis” să fie lansată la apă și armată. Secretarul general al partidului a vizitat apoi cîteva sectoare de lucru, s-a interesat de eficiența lucrărilor de investiții.

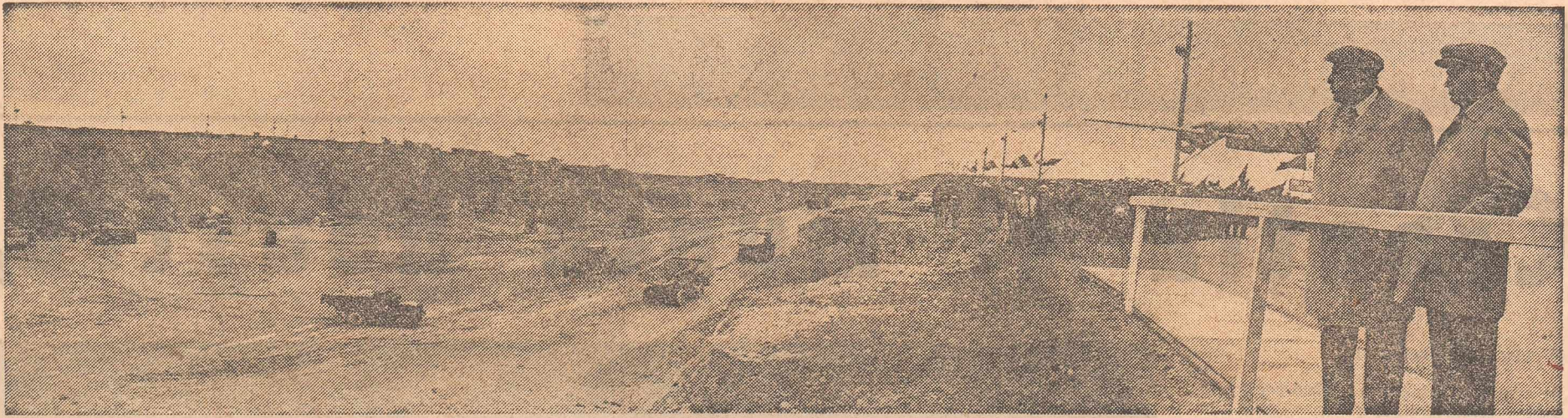
Următorul obiectiv al vizitei de lucru a fost întreprinderea integrată de lină, unitate reprezentativă a industriei noastre ușoare care realizează aproape 10 la sută din producția națională de țesături. Secretarul general al partidului a subliniat, în cadrul discuțiilor cu factorii de răspundere, necesitatea de a se avea în vedere lărgirea în continuare a gamei de sortimente și culori, pe măsura gustului și cerințelor populației, valorificarea superioară a materiilor prime indigene, atît naturale, cît și sintetice, folosirea pe scară largă a fibrelor chimice produse în țară, în creșterea eficienței economice a întreprinderii, printr-o mai bună organizare a muncii în secții și ateliere.

În aceeași zi, la Șantierul naval din Constanța, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au participat la ceremonia lansării la apă a primului petrolier românesc de 150.000 tdw, care a primit denumirea „Independența”, în cinstea aniversării centenarului uneia dintre cele mai strălucite pagini din istoria poporului român: proclamarea independenței de stat.

Vizita în județul Constanța a luat sfîrșit la Adamclisi, străveche vatră de civilizație românească, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost invitat să dezvelească placa memorială a monumentului restaurat.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român,

Pe unul din șantierele canalului Dunărea - Marea Neagră

președintele Republicii Socialiste România, a inaugurat miercuri 25 mai „Expoziția de carte și mijloace de informare și educare a maselor“.

Secretarul general al partidului a apreciat că expoziția reflectă grăitor bogăția vieții noastre spirituale, a adresat felicitări creatorilor de literatură și artă din țara noastră pentru participarea lor cu opere reprezentative în cadrul acestei manifestări prestigioase a culturii noastre socialiste.

Joi, 26 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a rostit o cuvântare la începerea lucrărilor Conferinței naționale a scriitorilor. S-a desprins, din cuvântarea rostită cu acest prilej, că în anii socialismului scriitorii din România s-au angajat cu putere, prin operele lor, prin întreaga lor activitate, în slujba țelurilor nobile ale partidului nostru comunist, ale poporului român, atât în lupta pentru transformarea revoluționară a societății, cât și în eforturile pentru promovarea politicii de prietenie și conlucrare cu alte popoare, pentru o lume a colaborării, păcii și progresului. „Literaturii, artei în general — ca formă de manifestare a conștiinței sociale — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — îi revine un rol important în realizarea programului de educare și formare a omului nou, în marile înfruntări ce se desfășoară în lumea de azi, pentru progres, bunăstare, securitate și pace, pentru cauza libertății, demnității și fericirii omului“.

După ce a subliniat realizările care au avut loc în țara noastră în domeniul literaturii, artei în general, în bună parte oglindite și de expoziția de carte organizată cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la sarcinile scriitorilor acestui timp: „Ceea ce vrem noi este ca aceia care și-au propus să scrie despre problemele ce preocupă societatea să se străduiască să înțeleagă cât mai bine epoca în care trăiesc, să încerce să prezinte — în forme ce pot fi foarte diferite — cât mai veridic preocupările oamenilor, ale claselor sociale, să contribuie la înnoirea ființei umane, la ridicarea nivelului general de conștiință al omului... Scriitorii din țara noastră trebuie să desfășoare largi contacte cu creatorii de artă progresiști din toate țările, participând activ la viața culturală internațională, la circulația valorilor artistice autentice, înaintate, cu caracter profund umanist, care servesc omului, prieteniei dintre popoare, cauzei destindării și păcii“.

Miercuri, 25 mai, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Italiene, Giulio Andreotti, care a făcut o vizită oficială în țara noastră la invitația șefului statului român și a primului ministru. Oaspetele a fost însoțit de ministrul afacerilor externe, Arnaldo Forlani.

După ce s-a dat o apreciere deosebită bunelor relații tradiționale româno-italiene, care cunosc o dezvoltare continuă pe plan politic, economic, cultural, tehnicoștiințific și în alte domenii, convorbirile au evidențiat dorința celor două țări de a-și aduce contribuția la consolidarea cursului nou în relațiile dintre state, la afirmarea aspirațiilor de progres și bunăstare a popoarelor, la democratizarea vieții internaționale, la instaurarea unei noi ordini economice mondiale.

Joi, 26 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit scrisorile de acreditare a noului ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Afganistan, dr. Ali Ahmad Popal, în țara noastră.

În cuvântarea prezentată de ambasador se arată printre altele: „...avind în vedere politica externă pașnică a României și contribuția sa pozitivă la pacea și cooperarea internațională, guvernul Afganistanului acordă o deosebită importanță înțării pe mai departe a relațiilor de prietenie care leagă, în chip fericit, țările noastre“.

Tot joi, 26 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Jose de la Cruz Hernandez Rosa, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Honduras, în țara noastră.

Și tot joi, după-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit o delegație de oameni de afaceri aparținând firmei „British Aerospace“, condusă de Allen Greenwood, vicepreședinte al fir-

mei, care a făcut o vizită în țara noastră.

S-a relevat, printre altele, interesul comun pentru promovarea unei cooperări reciproc avantajoase în domeniul aeronauticii.

Vineri, 27 mai, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit în stațiunea Neptun o delegație de oameni de afaceri aparținând corporației americane „Occidental Petroleum“, condusă de dr. Armand Hammer, președintele consiliului de administrație al corporației.

Au fost examinate posibilitățile de cooperare dintre această companie și organizații economice românești în domeniul industriilor petroliere, chimică și carboniferă. În cursul discuțiilor s-a relevat importanța acordului comercial româno-american prin care cele două țări și-au acordat reciproc clauza națiunii celei mai favorizate și a fost subliniată necesitatea reinnoirii acestei clauze.

Luni, 30 mai, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe Mahmud Khalil Al-Adassani, adjunct al ministrului petrolului din Kuwait, care a făcut o vizită în țara noastră.

Oaspetele a transmis președintelui Nicolae Ceaușescu, poporului român, din partea emirului statului Kuwait, șeic Sabah al-Salem Al-Sabah, a prințului moștenitor și prim-ministru al guvernului, șeic Jaber Al-Ahmed Al-Jaber Al-Sabah, un mesaj de prietenie și stimă.

S-a apreciat printre altele că există toate condițiile pentru ca relațiile în domeniul industriei petroliere să se extindă și mai mult, să se situeze la nivelul posibilităților pe care le oferă economiile celor două țări.

Tot luni, după-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Mohammad Nain, trimisul special al președintelui Republicii Afganistan, Mohammad Daoud, care, la invitația Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, face o vizită oficială în țara noastră.

Oaspetele a înmănat președintelui Nicolae Ceaușescu un mesaj de prietenie din partea președintelui Mohammad Daoud și a transmis șefului statului român urări de sănătate și fericire, de prosperitate și progres poporului român. În timpul întrevederii s-a evidențiat interesul pentru aprofundarea conlucrării româno-afgane pe plan internațional pentru soluționarea în interesul tuturor popoarelor, a problemelor care confruntă omenirea, pentru edificarea unei noi ordini economice mondiale.

Marți, 31 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Mangalin Dughersuren, ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Mongole, care a făcut o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

În cursul întrevederii a fost apreciată cu satisfacție evoluția rodnică, mereu ascendentă, a relațiilor de prietenie tradiționale, de solidaritate și colaborare multilaterală dintre țările, partidele și popoarele noastre.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întâlnit, în cursul aceleiași zile, cu președintele Partidului Muncitoresc Norvegian, Reulf Steen, care, la invitația Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, face o vizită în țara noastră. După ce a fost exprimată de ambele părți dorința de a dezvolta relațiile dintre cele două partide în interesul popoarelor române și norvegiane, s-a subliniat necesitatea respectării dreptului fiecărui popor de a-și hotări în mod liber și independent destinele sale, de a-și alege calea propriei dezvoltări economice și sociale.

În dimineața zilei de marți, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Barbu Niculescu, președintele Fundației culturale româno-române, care efectuează o vizită în țara noastră.

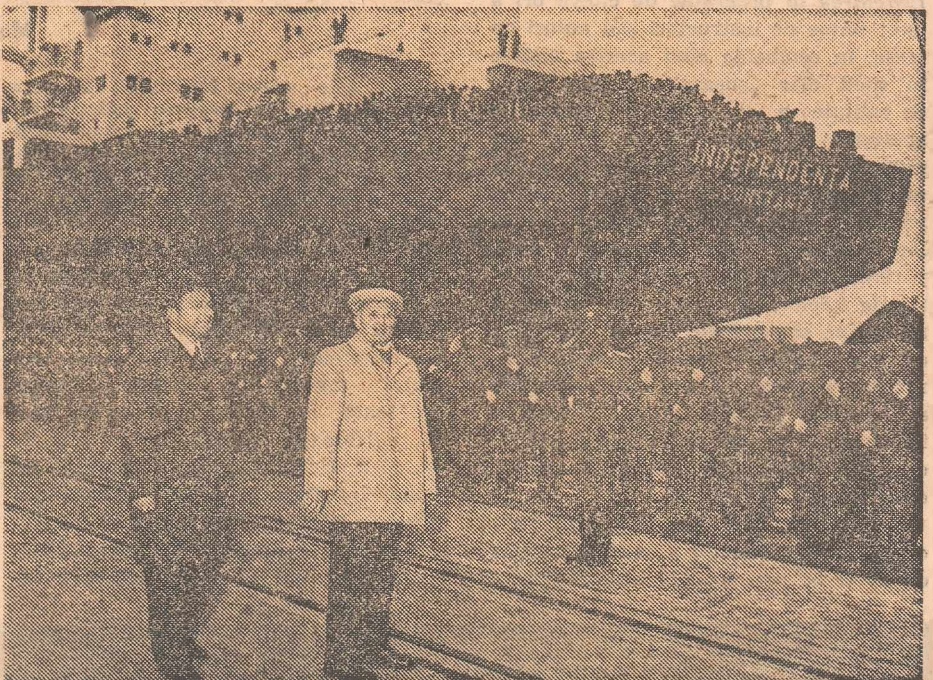
A fost exprimată dorința de a intensifica schimburile pe tărîm cultural, pentru mai bună cunoaștere a valorilor spirituale ale poporului român și poporului american, pentru întărirea prieteniei și colaborării dintre ele.

Și astfel se încheie o nouă săptămână din activitatea președintelui nostru, deosebit de bogată în eforturi și evenimente, care face din munca neobosită a cîrmaciului nostru o pildă de dăruire pentru prosperitatea țării și națiunii.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Cercetind holdele de aur ale Dobrogei

Ceremonia lansării primului petrolier românesc de 150 000 tdw

La monumentul de la Adomclisi

Crearea și munca noastră,

(Urmare din pagina 1)

de actori, mișcându-se și dînd replici cu dezinvoltură, cîntînd și monologînd cu sensibilitate, realizînd un spectacol politic dinamic, pregnant, pe un text altfel comun, așa-numita piesă-document „Țăranii” de Mihai Georgescu. I-am aplaudat, de asemenea, pe aceeași scenă, pe excelenții interpreți militari ai montajului bine conceput intitulat „România muncitoare”. Fiindcă a venit vorba de militari, aș remarca în genere figura frumoasă pe care au făcut-o pe scena festivalului și la București formațiile ostășești, excelînd, desigur, cele ale Scolii militare de muzică.

Dincolo de aceste considerații lapidare, circumscrise strict spectacolelor vizionate, două aspecte, chiar la o „repede ochire”, mi se pare că ar fi merit să fie evaluate mai exigent de factorii culturali-artistici de la municipiul București. Mai întîi este vorba de repertoriul cam sărac al corurilor. Nu este posibil ca într-un asemenea concurs Vasile Timiș să fie cîntat de nu mai puțin de 7 ori, și încă cu piese destul de firave, lipsite deopotrivă și de texte substanțiale ca și de melodii viguroase, iar unii dintre părinții muzicii noastre corale să fie complet absenți din repertoriu (D. G. Kiriac, G. Dima) sau interpretați numai cu totul întîmplător o singură dată (Ciprian Porumbescu, Ion Vidu, Gh. Cucu, Sabin Drăgoi ș.a.). Revenirea în programe de cîteva ori a unor nume de instructori sau autori de texte, în condițiile cînd acestea vădesc în mod clar „șuşaneaua” prin lipsa de calitate a spectacolelor, pune cu acuitate problema animatorilor. Un nume e caracteristic pentru o asemenea mentalitate străină artei în genere și cu precădere mișcării artistice de amatori: Ion Gubernicu. Este inadmisibil, după părerea noastră, ca acest notoriu stricător de folclor, cunoscut ca atare de mulți ani, să continue să ne prezinte drept dansuri populare românești o penibilă gimnastică în costume de un pitoresc tipător. Ion Gubernicu a apărut ca instructor a nu mai puțin de 4 formații, deși gurile rele spun că mulți dansatori erau rulați de la una la alta.

Nedezmințindu-și nici de această dată ospitalitatea, Piteștiul a reunit în zilele de 21 și 22 mai pe trei dintre princi-

Montaj muzical-literar, comuna Virciorog, județul Bihor

palele sale scene formațiile artistice reprezentative din propriul județ și din cele vecine, respectiv Teleorman, Dimbovița, Vilcea. Străduindu-ne să prindem cîte ceva din toate genurile de spectacole, ne-am concentrat totuși atenția asupra formațiilor muzical-coregrafice, care au evoluat la Casa de cultură a sindicatelor. Orientarea noastră s-a dovedit inspirată căci, deși ne-a fost dat să remarcăm spectacole de ținută, originale, și în domeniul teatrului (avem în vedere înaintea de toate excelența punere în scenă, îndrumată de prestigiosul om de teatru D. D. Neleanu, a „Răspîntiei” lui Victor Ion Popa la Teatrul popular din Rîmnicu Vilcea), inclusiv al celui nescris (unde țărani din Frumoasa-Teleorman s-au impus cu tradiționalii lor

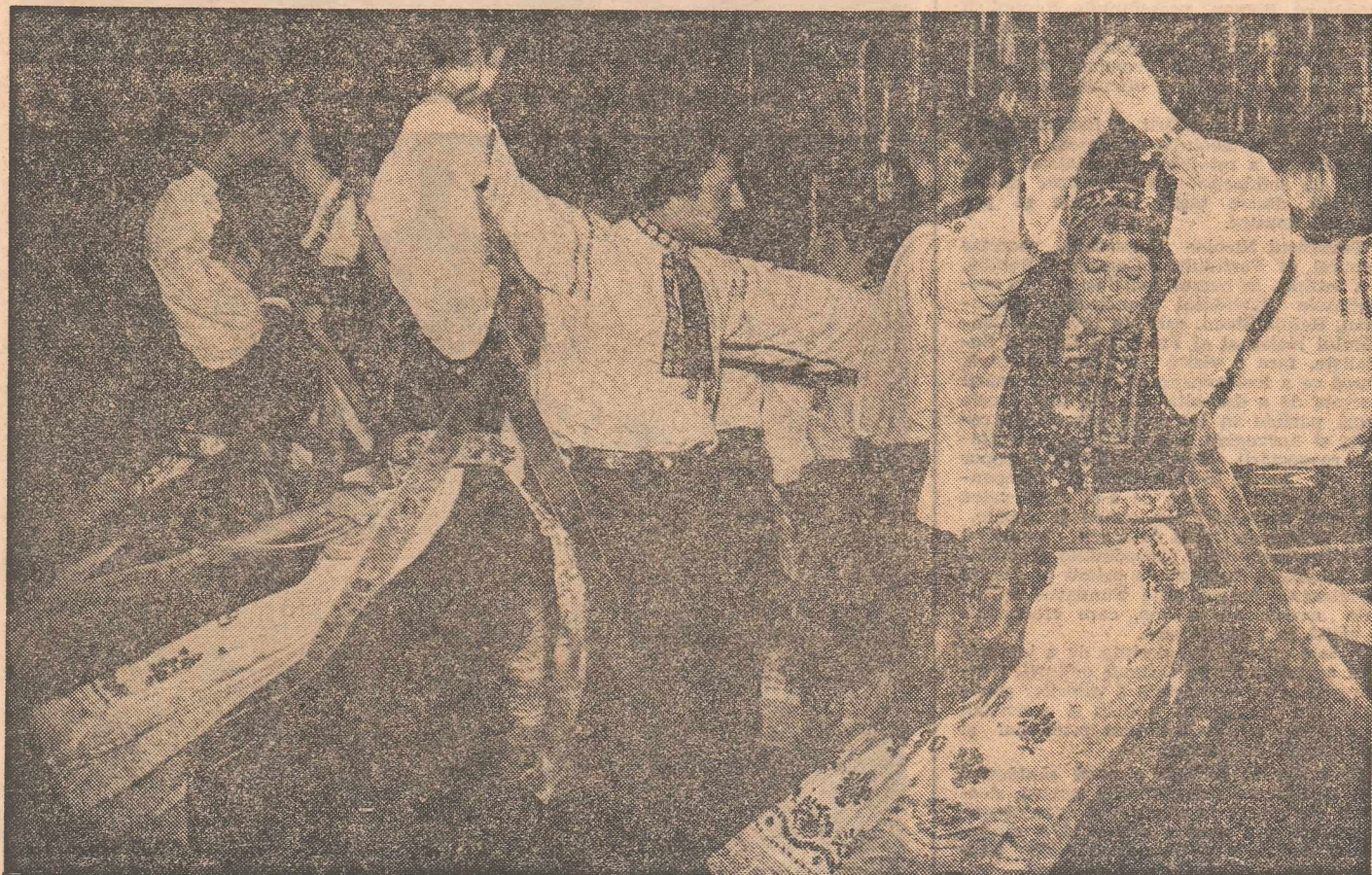
„Curcani”), al estradei (din nou remarcîndu-se Rîmnicu Vilcea cu un spectacol plin de vervă și bun gust) sau al brigăzilor artistice de agitație (aici am putut aplauda din nou cunoscuta brigadă din Căteasca-Argeș ca și pe cea din Făurești-Vilcea sau de la Întreprinderea de utilaj chimic-Găești), marile, memorabilele revelații ni le-au oferit corurile și formațiile folclorice. Nu e puțin lucru, într-adevăr, ca pe o singură scenă, în nici două zile să poți asculta coruri ca acelea de la Sindicatul învățămînt și cultură din Tîrgoviște, de la clubul „Flacăra” Moreni sau din comuna Brănești, județul Dimbovița, de la Peșetu-Teleorman, de la Casa de cultură din Drăgășani-Vilcea sau de la Palatul culturii din Pitești. Mai ales acest ultim cor bărbătesc, purtînd nu-

mele lui D. G. Kiriac, ne-a apărut fără egal în țară nu numai prin forța sonoră, ci și prin expresivitatea aleasă, prin cizelarea sunetului, dovezi de netăgăduit ale măiestriei dirijorului Emanoil Popescu. Trebuie de asemenea menționată inițiativa de a repune în circuitul muzical o piesă de mare rezonanță patriotică precum „Salutați oastea română”, creație a unuia dintre valoroșii profesori-animatori de altădată, Grigore Buică.

Cu toate că aceste coruri mari ne-au reținut în primul rînd atenția, nu putem să nu consemnăm impresia bună pe care au făcut-o o orchestră de cameră ca aceea a Palatului culturii din Pitești sau un promițător grup vocal-instrumental al Școlii populare de artă din același oraș.

Folclorul s-a dovedit și la această fază interjudețeană cîmpul cel mai fertil din punct de vedere artistic, în sensul că îndeosebi cîteva formații reprezintă efectiv unicate în mișcarea noastră artistică. Multe ritualuri de nuntă ne-a fost dat să vedem atît în acest concurs cît și cu alte prilejuri, dar o asemenea comoară de cîntec, dans, orație, costum popular rar ni s-a relevat cu atîta bun-gust și elevație spirituală ca în cazul spectacolului prezentat de celebrul ansamblu folcloric din Vaideeni-Argeș. Știu că, din inițiativa regretatului poet și om de cultură Dragoș Vrînceanu, țărani din Vaideeni și-au perindat frumusețile lor spirituale tradiționale și pe la Rîmul de unde ne tragem. O fotografie a lor alături de Columna lui Traian ar putea fi în acest sens, prin noblețea chipurilor și a ținutei, simbolică pentru viața noastră daco-romană. Trebuie de aceea să-i recunoaștem profesorului Vartolomei Todeci, animatorul acestui ansamblu, meritul de a fi înțeles atît de profund bogăția folclorică din această zonă și de a fi știut să o transpună pe scenă în toată măreția ei. Tabloul de nuntă prezentat de Vaideeni trebuie în orice caz filmat, difuzat peste hotare și, totodată, păstrat ca document artistic.

Tot din Vilcea, din comuna Bărbătești, îmbrăcate în distinsle lor costume dominate de roșul arniciului, au coborît în scenă vreo 20—24 de țărânci în fruntea cărora se afla tînăra învățătoare Veronica Predescu. Pe cap purtau obișnuitele baniți cu care se duc merindele la cîmp. Odată intrate în scenă, au pus banițele jos și așezîndu-se în

Grup de dansatori din comuna Șura Mică, județul Sibiu

expresia dragostei noastre de țară

Copiii Bărăganului

Prietene de luptă forte, prietene
de vis și muncă,
de demult purtăm pe lume o
poreclă de țărani
și ne doare când vreă snoabă prin
autobuz aruncă
aspre vorbe despre larmă
amintind de Bărăgan

Da, noi mirosim a iarbă și din
când în când ne țipă
asurzind întreaga luncă un afurisit
de nai
și-am lăsat la barieră o sudalmă
și-o opincă

și iubim salciii încă și islazul cu
susai

Noi nu vindem idealuri pentru
nici un ban din lume
ci cu patimă firească iscodim ades
marxismul
lute ne-a-mpărțit orașu-n amfiteatru
și uzină
Revoluția ne-adapă visele și
romantismul

Da, noi mirosim de-o viață ca
brândușele, ca macii,
și iubim salciii încă și lucerna
și secara

Da, noi una cu strămoșii, în
grădina noii Dacii,
culegind ciorchini de vise, podobim
de veacuri țara.

ADRIAN BUCURESCU

semicerc și-au început simplu și spontan cîntarea: „Balada opregului”, „Vine badea pe colină”, „Oltule ce curgi la vale”. Totul n-a durat decît cîteva minute, dar cîteva minute de zbor al păsării măiestre, cîteva minute în care ni s-a tăiat răsufarea și ochii ni s-au umplut de lacrimi de atîta frumusețe. Apoi și-au luat de jos banițele și au plecat pe nesimțite în treaba lor, lăsîndu-ne cu impresia că de fapt ceea ce văzuserăm nu era decît un miraj al frumuseții.

Cu o zi înainte, alte două formații folclorice — de data aceasta din Teleorman — respectiv taraful din Didești sub conducerea lui Ion Albeșteanu și călușarii din Conțești-Bragadiru, ne prezentaseră cealaltă față a folclorului nostru: vigoarea, bărbăția, exuberanța sensibilității oamenilor din Cîmpia Dunăreană, ritmurile alerte, bucuria aprigă de a trăi. Argeșul a dat și el o replică viguroasă prin Asociația călușarilor „Valea Cotmenei” (căminele culturale din Pădureți, Stolnici, Hîrșeți și Mîrghia) și îndeosebi prin atît de originale dansuri interpretate de bătrînii din Sălătruc. Fără să se ridice la nivelul folclorului înfățișat de aceste trei județe, dimbovițenii au strălucit la capitolul dansuri mai ales prin forma-

ția întreprinderii din Mija. Ar mai trebui adăugați cîteva soliști, rapsozi în primul rînd: Constantin Virșescu (Vedea-Argeș) și Elena Ciobanu (Moșteni-Dimbovița).

„Last but not least”, ultimul dar nu cel din urmă, s-a prezentat în fața aceluiași juriu care a funcționat la Pitești județul Ilfov. Ca și în alte domenii, Capitala exercită asupra activității culturale din această zonă o anume influență, pozitivă în esență prin finalitatea ei instructiv-educativă, dar și cu unele consecințe mai puțin fructuoase. Cînd locuitorul unui sat de la 30—50 de kilometri de Capitală, îndeosebi în cazul în care mai și lucrează pe un șantier de construcții sau la o fabrică, are acces la toate instituțiile culturale-artistice bucureștene e mai puțin preocupat să contribuie la crearea unui microclimat spiritual în localitatea sa. Cu o asemenea realitate — oricît ne-am face noi că nu o cunoaștem — se confruntă zilnic activiștii culturali din acest județ. Ca să nu mai vorbim de faptul că îndeosebi la capitolul folclor aceeași influență persistentă de decenii a diminuat serios zestrea moștenită de la înaintași. Este cu atît mai mare meritul oamenilor ce se dedică acestei activități în județul Ilfov de a

fi reușit să ne înfățișeze la această fază un număr de formații și interpreți de bună calitate, care au intrunit sufragiile juriului, fiind promovate în finală. Folclorul însuși a fost bine și autentic reprezentat de către ansamblul folcloric „Dunărea” din Giurgiu, formația de dansuri a tinerei întreprinderi „Textila dunăreană”, taraful casei municipale Giurgiu, grupul bărbătesc de dansuri bătrînești din comuna Mitreni (una din excelențele și multele formații de bătrîni care au evoluat în acest concurs), baladista Olimpia Vlaicu (Frumușani) și multiplul solist instrumentalist (pai de orez, ocarină, fluier, inclusiv de-a dreptul incredibilă, fascinantă imitație de clarinet) Marin Voicu din Gostinari. Dar ilfovenii au readus în memoria noastră printr-o interpretare plină de talent valoroasă piesă a lui Nicolae Tăutu „Eroina de la Jii” (Clubul sindicatelor din Urziceni), ne-au încîntat cu umorul brigăzii artistice de la Întreprinderea agricolă de stat „30 Decembrie”, au prezentat două momente poetice de aleasă sensibilitate prin recitatorii Virgil Constantin (Climeni) și Ene Arsinia (Valea Măcrișului). Formația de dansuri cu temă a aceluiași club al sindicatelor din Urziceni, citat mai înainte, pornind de la cîteva fapte din viața cotidiană sub titlul „Opinia” a oferit o succesiune de secvențe coregrafice bine concepute și excelent interpretate (minus, desigur, proiecțiile de diapozitive color). Este, poate, unul dintre puținele dansuri tematice reușite pe care le-am văzut. Meritul coregrafului (Emil Popescu) precum și al formației este de a fi depășit caracterul ilustrativ, de montaj, al celor mai multe dansuri cu temă și a fi încercat să exprime cu mijloace specifice dansului anumite stări de spirit și atitudini morale, situîndu-se deci cu adevărat pe terenul acestei arte. Ciudat lucru, un juriu care a promovat destule tablouri schematice, lipsite de „carne” coregrafică, abuzînd de recuzită mai ales, nu a găsit cu cale să încurajeze o asemenea inițiativă, în mod real fertilă.

Cu aceasta punem punct comentariilor referitoare la fazele interjudețene. Din numărul următor, despre etapa republicană.

Învățînd cîntecele poporului nostru

Familia și școala sînt cele două izvoare din care soarbe viața ființa unei Patrii. Anii dinții, vîrsta de aur și-o petrece pruncul în casa părinților, dar anii aceștia hotărîtori pentru a-și aduce soarta lor în istorie, trebuie crescuți apoi pe băncile școlilor, strușiți și maturizați prin lucrare și priveghere pe textele și experiența înaintașilor.

Îmi aduc aminte de întîiul meu ceas în școala gimnazială din satul Mihăiești de pe dealurile Transilvaniei, cînd tatăl meu, Ioan, m-a adus aici cu căruța să mă încredințez învățătorilor și învățăturii după ce isprăvisem patru clase în satul meu, aflat la cîteva kilometri peste deal. Venisem aici ca alți copii de pe la sate la internat, cu strujac pat, pernă, tot de lînă și merinde în straiță, cu un cufăr ca de cătănie și am fost luați în primire de marele învățător al anilor mei de tinerețe, Butoi Ilie, latinist și geograf patriot, profesorul de limba română. Din prima zi acest mare pedagog ne-a spus: părinții voștri nu mai sînt cu voi, eu sînt de astăzi înainte aici părintele vostru. Trebuie să știți că ați venit aici să vă luminați mințile și sufletul cu adevărul din cărți. Părinții voștri fac mari sacrificii ca voi să puteți învăța, vă hrănesc cu palmele lor din coarnele plugului și tășul coasei și trebuie să vă meritați piinea pe care o mincați prin învățătură, hărnicie, disciplină și viață serioasă.

Trei ani de zile marele pedagog Butoi Ilie, zi și noapte, a fost cu ochii pe noi și pot spune acum, după două decenii, că acești ani prin mina și spiritul lui Butoi Ilie au fost ani hotărîtori în formația mea și a altor colegi de-ai mei, deveniți cărturari sau lucrători ai materiei în oraș sau sat.

Cine-l poate uita pe Butoi Ilie cum ne vorbea despre flori și despre Mircea cel Bătrîn? Cum lacrima Butoi Ilie vorbindu-ne despre căderea Constantinopolului sau lupta de la Războieni, cum ne declama înflăcărat din Ovidiu în limba latină nouă, pruncilor de țărani care înțelegeam totul, deși nu pricepeam mare lucru, cum ne-a măsurat cu o curea la spate pe cîteva dintre noi care prigonisem o barză ostenită din pinul de lingă școală într-o seară, aruncînd cu bulgări după ea? Butoi, pedagogul, ne-a văzut din pridvorul de unde locuia priveghînd școala și a venit cu minie la noi, vorbindu-ne despre sfințenia și minunăția naturii, a vieților și cum trebuie să le cinstim și prețuim ca pe niște ființe sacre.

Despre Butoi Ilie aș putea scrie foarte mult. Mă opresc aici, sărutîndu-i dreapta cu bucurie și duioșie filială din miezul osteneții mele de scriitor și pedagog pe care o implinesc.

Acest gînd al evocării mi-a fost dăruit în aceste zile, fiind invitat în satul Mihăiești, la o întîlnire cu elevii de astăzi ai școlii mele, unde învață și nepoți de-ai mei. Am fost bucuros să întîlnesc profesori vrednici: profesoara de limba română Viorea Vasiliu, care a alcătuit cu anii aici, în sat, pentru copiii țărănilor o mică tribună a scriitorilor români. Pe lingă cărțile din bibliotecă, pe pereți se află portretele clasice, iar cărțile rare fotocopyate cu pagina inițială în arhiva documentară.

Profesorul de matematici Mariș, fiu de țărani din Apuseni, păstrează o rînduială și un sfîrșit de muncă și seriozitate devenite tradiționale. Toți elevii în costume naționale mi-au împăienjenit ochii cu lacrima bucuriei prin cîntecele sfinte ale poporului nostru: Hora Unirii, Pui de lei, Pe-al nostru steag.

O școală într-un sat cum sînt mii în țară, pe care în inima mea o ridic la rang de universitate.

IOAN ALEXANDRU

Corul „Camerata” al sindicatului învățămîntului din Iași

Marele festival al artelor plastice

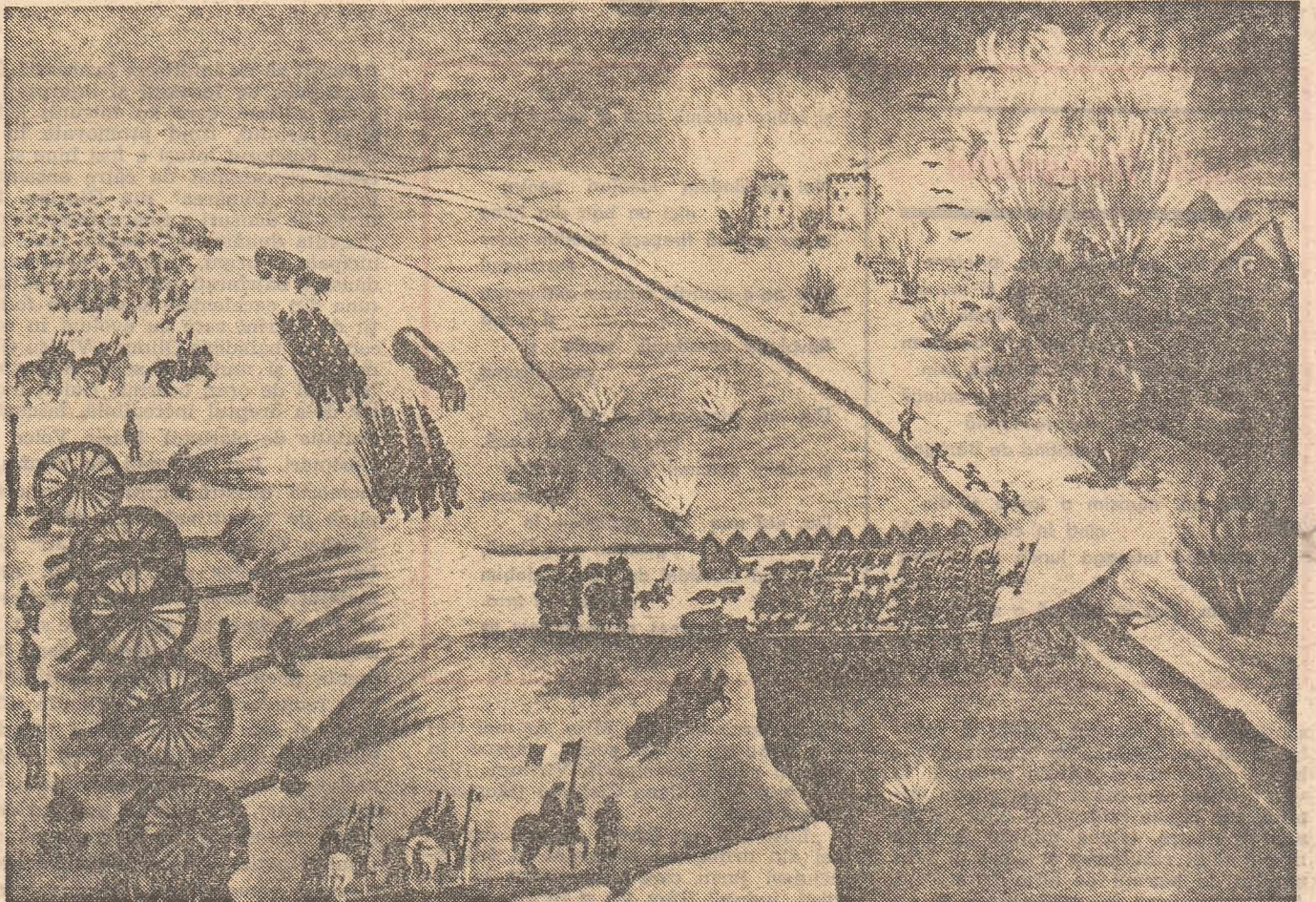
Cu un entuziasm neîmormurit, sute și mii de artiști amatori au participat, în aceste zile, la faza finală a Festivalului „Cîntarea României”, ca un argument al dăruirii pline de optimism a poporului nostru spre înfăptuirea mărețului program al P.C.R. elaborat de Congresul al XI-lea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism.

Această finală republicană ce antrenează fruntași în munca de construcție socialistă din țara noastră înscrie și vernisajul expoziției republicane de artă plastică, artă populară și artă fotografică de amatori.

Expoziția cuprinde 630 de lucrări de artă plastică de amatori și artă naivă, sute de fotografii și diapozitive precum și numeroase obiecte de artă populară făurite de moștenitorii direcți ai bogatelor noastre tradiții de cultură populară din toate zonele etnofolclorice ale țării.

Lucrările sînt prezentate aici ca un rezultat al unor riguroase selecții de-a lungul a patru etape, care au antrenat peste 11.000 de creatori amatori de diverse genuri de pe toată întinderea țării, din faza de masă a festivalului, din cele 120 de expoziții județene de artă plastică, populară și de fotoamatori și cele 30 expoziții interjudețene ce s-au desfășurat în zece din centrele culturale importante ale țării.

Nu este lipsit de interes să ilustrăm aici faptul că pasiunea creației artistice a cuprins o mare diversitate de categorii socio-profesionale iar lucrările prezentate aici poartă semnătura unei duble vocații a unor muncitori, tehnicieni, ingineri, mineri, sonderi, țărani cooperatori, economiști, medici, cadre militare și din învățămînt, specialiști din multiple domenii de activitate. Această largă varietate profesională se reflectă și în preocupările artistice, în măsură să ne ofere o mare varietate și bogăție tematică și de viziune artistică, să reflecte chipul omului nou al societății noastre, al cărui orizont spiritual se dezvoltă necontenit. Acele trei expoziții reunite reflectă aspirațiile nobile ale unor largi categorii de oameni ai muncii în efortul cotidian de edificare a societății socialiste, gîndurile și sentimentele lor, frumusețile patriei și chipul omului contemporan, trecutul de luptă neînfricat pentru libertate și independență, cu autenticitatea și talentul caracteristice poporului nostru. Aici vom regăsi în noblețea aspirațiilor acestor creatori din rîndul maselor largi dorința lor vie de a participa, alături de creatorii profesioniști, la făurirea culturii noastre noi, socialiste.

ȘT. PREDOIȚAȘI, tehnician (București) : „Trecerea Dunării”

Emulația datorată organizării Festivalului național „Cîntarea României” a cuprins zeci și sute de colective artistice și a condus spre organizarea de noi cercuri și cenacluri pe lîngă întreprinderi și instituții, cluburi muncitorești, cămine culturale și case de cultură. Pe această bază a putut fi asigurat un larg sprijin de specialitate acordat amatorilor de către artiștii membri ai uniunilor de creație, U.A.P., A.A.F., critici, etnologi și alți specialiști din domeniul culturii populare, artiști populari de prestigiu. Au fost astfel antrenate în participarea la festival peste 800 cercuri și cenacluri artistice, clase ale școlilor populare de artă din orașe și sate, asociații ale artiștilor amatori.

Dincolo de largă participare și de bogăția tematică a acestor expoziții vom avea satisfacția de a constata o

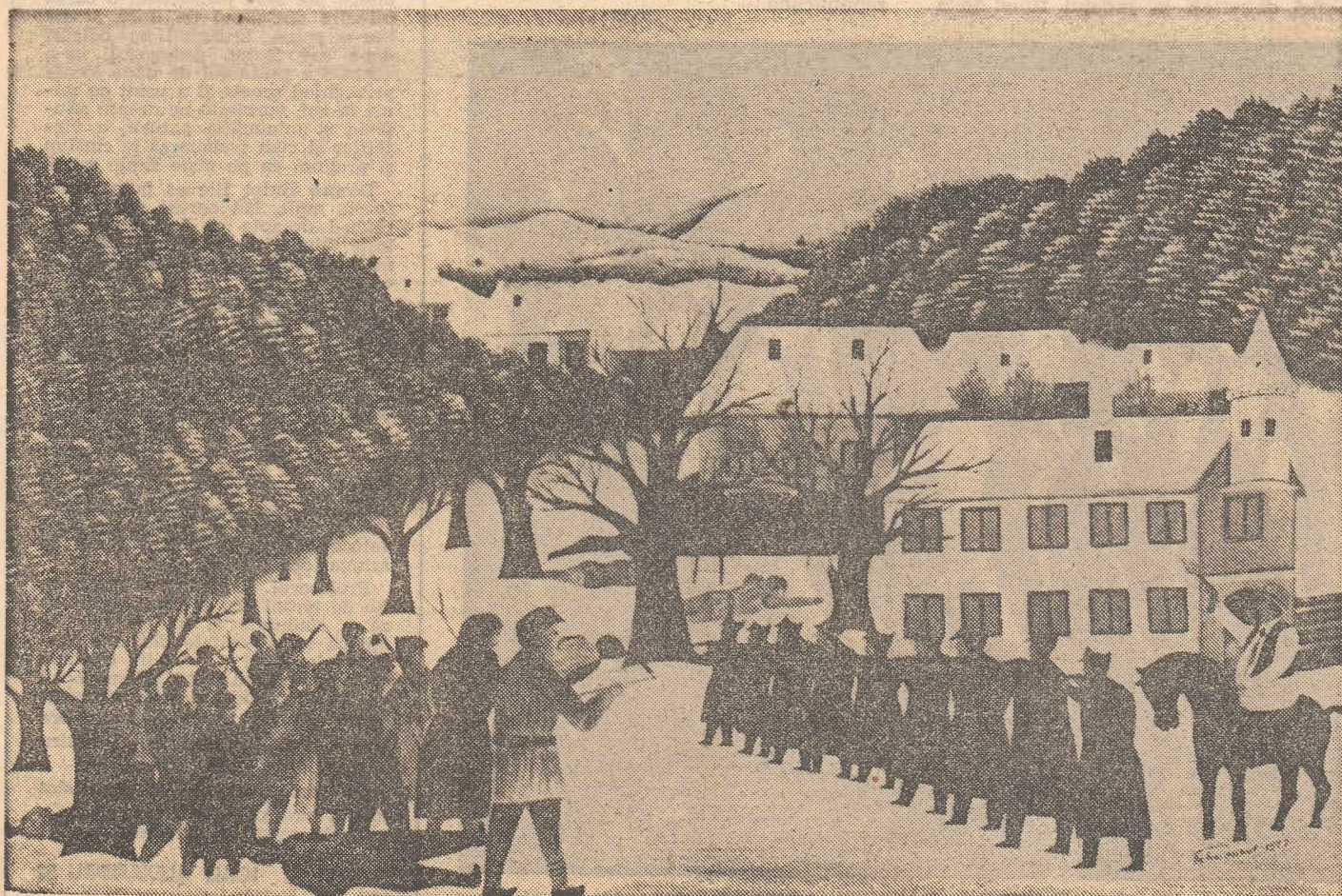
creștere spectaculoasă a nivelului de măiestrie artistică a artiștilor amatori, ne vom întîlni cu opere realizate, pline de rafinament și de emoție, capabile să răspundă celor mai înalte exigențe. Mesageră a credinței în frumusețe a maselor largi populare și în esența ei, rod al concepției revoluționare a partidului și statului nostru, arta de amatori se dezvoltă nu atît prin însușirea unei problematice de care este preocupată creația profesională în dinamica angajamentului său în raport cu realitățile contemporane, cît prin definirea tot mai accentuată a unui angajament specific, a unui teritoriu estetic propriu profund legat de spiritualitatea mediului pe care-l reflectă, de aspirațiile sale. De aici și numeroasele succese pe care le-au purtat mulți dintre participanții de acum cu prilejul altor manifestări atît

în țară cît și în străinătate. E suficient să amintim de numele unor muncitori, minieri, țărani, ingineri și tehnicieni cum sînt Vasile Vicol, Petru Mișuț, Vasile Filip, Ion Niță Nicodin, Vasile Ionici, Bîră Pavel, Gheorghe Sturza, Ghiță Mitrăchiță și atîtea altele, care sînt cunoscute și îndrăgite nu doar publicului iubitor de artă din țara noastră, ci și de pe alte meridiane ale globului, ca nume de prestigiu în mari manifestări internaționale.

Alături de succesele dobîndite de către cei îndrăgostiți de formă și culoare, de pictura, grafica, sculptura și arta decorativă de amatori se cuvine să evocăm și numeroasele succese pe care le-au obținut fotografii amatori din țara noastră.

Integrată firesc acestui ansamblu expozițional, creația populară ce continuă viguroasele noastre tradiții de cultură zonală etnografică cuprinde numeroase piese de costum, țesături și cusături, ceramică, împletituri, cioplituri în lemn, obiecte legate de datini și obiceiuri, instrumente muzicale etc. Ele aparțin unor creatori în special din mediul rural, țărani cooperatori și individuali, harnice gospodine și numeroși creatori de prestigiu, care au antrenat în preajma lor și tinăra generație, care încă de pe băncile școlii învăță să prețuiască și să continue tradițiile artistice locale. Mulți dintre ei sînt organizați în cercuri artistice pe lîngă căminele culturale, dar și în clase pe lîngă școlile populare de artă, conduse de creatori de largă popularitate. Am aminti în acest sens numele unor creatoare ca Maria Spiridon din Avrig, Gheorghita Măleanu din Bărbătești-Vilcea, Alexandrina Mîoc din Ohaba-Forgaci sau ale meșterilor populari Nicolae Cernat din Sugag-Alba, Constantin Bănaciu din Bărbătești, Sütö Bela din Vișghiu-Covasna, Pavel Terțiu din Negriștești-Vrancea, Hotea Nicoară din Ocna Sugatag și atîția alții care s-au remarcat prin alese virtuți artistice sau olarii din centrele Horezu, Oboga, Vlădești, Rădăuți, Baia Mare, Biniș, Corund, Vadul Crișului, Tansa și Poiana Deleni, Curtea de Argeș etc.

Ceea ce merită remarcat în creația lor este faptul că sensuri uneori milenare ale formei și semnelor plastice sînt investite azi în semnificații noi constituindu-se într-un vast repertoriu de trînicie spirituală, că acești creatori au reușit să deschidă calea afirmării în cadrul civilizației contemporane unor argumente de frumusețe specifică poporului nostru.

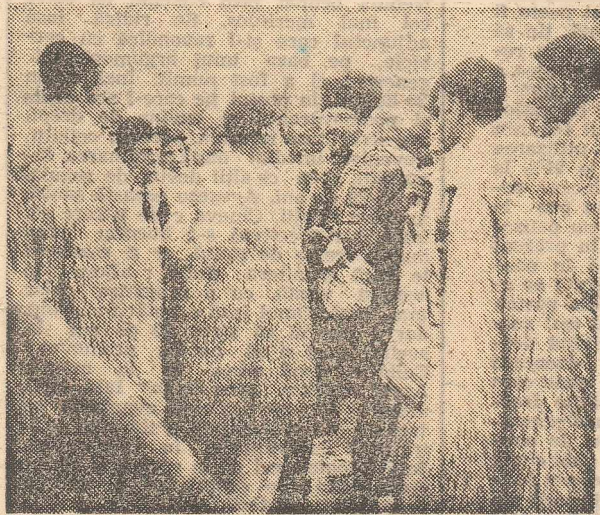
PETRU MIȘUȚ, minier (Brusturi - Arad) : „1907”

VASILE SAVONEA ■

Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia

1.

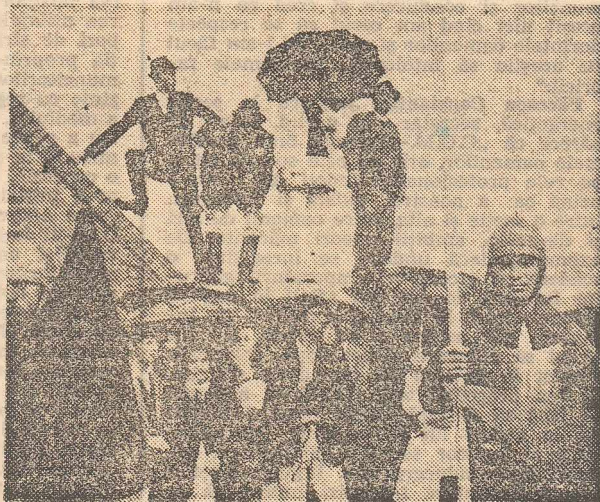

2.

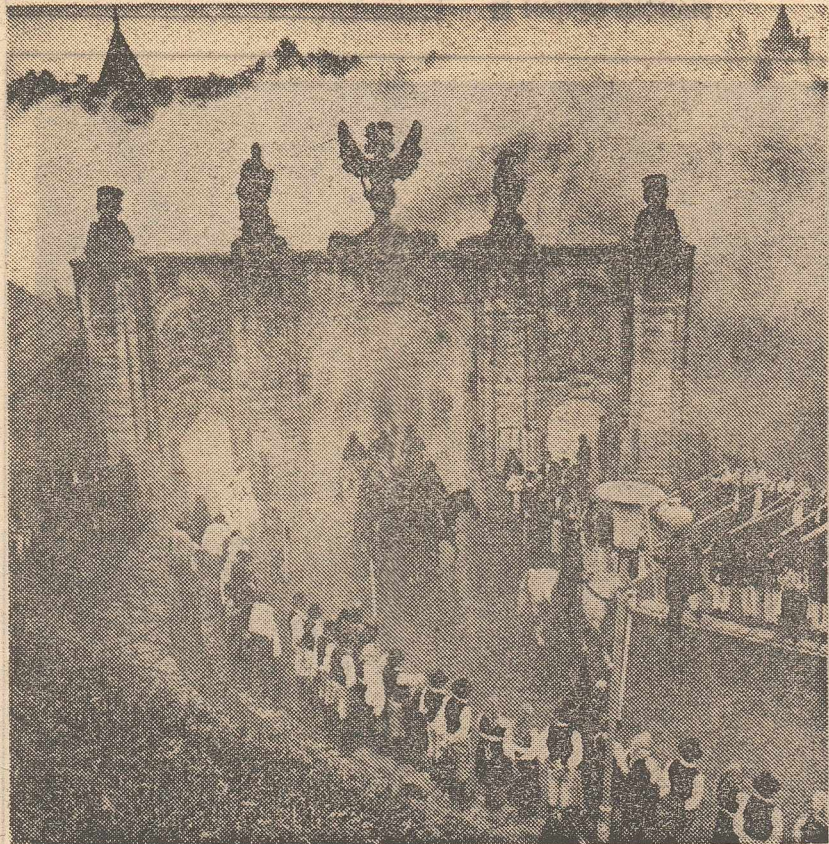
ISTORIA NOASTRĂ, VIAȚA NOASTRĂ

1) Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia, ultima secvență a filmului „Buzduganul cu trei peceți” în regia lui Constantin Vaeni; 2) Fluierașii din Lomanu au încercat să-i spună lui Victor Rebengiuc pe nume, dar le-a venit mai greu, așa că i-au zis nea Mihai. Au întrebat dacă barba e falsă și l-au invitat la ei acasă, la un berbec fript; 3) Țăranii au fost în același timp și actori, și spectatori; 4) Poarta cetății profilată astăzi pe orașul nou și întoarsă în epocă cu ajutorul pirotehniștilor. Valuri de fum ascund obiectivului noile blocuri; 5) Duminică, 29 mai, a plouat de dimineață până seara. Cei peste 1 500 figuranți din județ au venit pe ploaie, au filmat pe ploaie și au plecat pe ploaie.

ELENA GHERA ■

3.

4.

5.

Mai multe opinii despre un singur subiect:

Ce înseamnă pentru dumneavoastră C. O. M. ?

Am adresat această întrebare citorva membri ai colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri ai Întreprinderii de medicamente București ca și conducătorilor acesteia, cerindu-le și un exemplu concret din activitatea C.O.M.

Domnica Pop, maistru principal la secția condiționare umedă, instalația Fiola 1, o femeie robustă în totul, adică și ca structură interioară, nu numai fizică (atență și la îmbrăcăminte dar și la vorbire), un om aflat în fabrică de peste 20 de ani și care se simte aici ca la ea acasă.

„N-ar fi chiar corect să mă gândesc doar din punctul meu de vedere la Consiliul oamenilor muncii din care fac parte, tocmai pentru că îi reprezintă pe tovarășii mei de atelier, care m-au ales. Dealtfel, și ei așteaptă ca prin mine problemele lor să fie rezolvate. Nu mă refer exclusiv la chestiunile personale. Sint și dintre acestea. Gîndul meu se oprește acum la preocupările noastre majore care sint, întotdeauna, colective. Dacă e vorba să exemplific o voi face amintind introducerea acordului global la noi, acțiune ce a reunit interesul muncitorilor cu cel al întreprinderii. C.O.M.-ul a avut un rol decisiv, cred, pentru că nu s-a limitat la discutarea intenției de a se trece la o nouă formă de remunerare ci s-a ocupat, prin mine și prin alți tovarăși, de lămurirea, la fața locului, a tuturor aspectelor (printre care și unele dificultăți) care decurg din aplicarea acestui sistem, a implicării tuturor, de la inginer la femeia de serviciu, de o manieră mai complexă decît pînă acum și, bineînțeles, asupra avantajelor materiale. Acum, cu excepția atelierului care a funcționat în oraș dar care s-a transferat la noi, secția noastră lucrează în acord global. Oamenii înregistrează un plus de 150-200 de lei pe lună iar graficul îndeplinirii sarcinilor de plan depășește cu regularitate cele 100 de procente normale.

Mi-am propus să nu am o atitudine neutră în raportul pe care-l stabilesc între muncitor și conducere și cred că n-am greșit nici cînd am cerut să se respecte dorințele oamenilor și nici cînd i-am făcut pe acestia să înțeleagă problemele fabricii.

Păcescu Constantin, maistru la secția energetică, secretar de partid, este de părere că „C.O.M.-ul leagă bine problemele oamenilor, atît pe cele sociale cit și pe cele profesionale. Vedeti dv., într-o uzină ca a noastră există și frecusuri, între o secție și alta, între oamenii de-aici și de-acolo, ambiții uneori mărunte. De exemplu, dacă undeva se înregistrează o scădere, să zicem, a temperaturii aburului furnizat de noi, cei aflați în pagubă săreau direct la telefon cerindu-l pe inginerul șef pentru a se plînge, în loc să ni se adreseze direct nouă, celor care sintem în măsură să remediem situația. Și așa procedau toți. C.O.M.-ul a reușit să facă să dispară aceste practici pentru că în cadrul lui se întîlnesc reprezentanți ai tuturor secțiilor, atelierelor, oameni din conducere etc. Ingerul șef a scăpat de multe tracăsări putînd să se ocupe de problemele adevărat importante. Să nu credeți că grija mea cea mai mare este timpul inginerului șef. Am ales un exemplu doar și totuși unul cu țile. Prin intermediul C.O.M.-ului și-au găsit rezolvări multe probleme privind relațiile între secții, au fost stimulate inițiative importante. Iată una. Izolarea conductelor de utilități ne sîcîia, pentru că repararea lor constituie o activitate curentă în uzină. Dacă o făcea constructorul, dura foarte mult pentru că erau necesare tot felul de „manevre administrative“. Nu mai spun că discuțiile deveneau obositoare: noi nu facem lucrări de producție ci doar investiții, ziceau. Proiectanții, la rîndul lor, invocau alte dispoziții specifice muncii lor. Ce mai încoolo, incoace, pierdere de timp. Am ridicat problema în C.O.M. Am fost înțeleși și ni s-au repartizat, prin redistribuire de cadre, doi oameni care se ocupă acum cu izolările respective. Deja am înregistrat un spor de temperatură de 15 grade pe conducta magistrală, iar acum sperăm într-unul de încă 20 de grade. Din vasele vechi, dezafectate de la o centrală termică, am făcut o stație de răcire a condensului, evitînd o cheltuială de 200.000 de lei. Ne-au fost necesare doar două pompe care au costat 3.000 de lei fiecare. Ideea propusă de noi s-a discutat tot în C.O.M. și s-a aprobat. S-a colaborat bine și azi recuperăm 15% din abur. Ce-mi place în stilul de muncă al C.O.M.-ului din care fac parte din acest an este metoda de a se răsfoi registrul de procese verbale și de a se vedea ce s-a făcut și ce nu. Uneori este neplăcut, dar totdeauna util.

Doina Teodorescu, o tînră entuziastă căreia îi revine, de drept, un loc în C.O.M. deoarece ea funcționează ca președinte al consiliului de control muncitoresc. Din volumul amplu al discuțiilor purtate cu ingenera chimistă numită am reținut ideea că C.O.M.-ul reprezintă un excelent mijloc de informare largă în ceea ce privește activitatea și problematica întreprinderii dar și a centralei industriale din

care face parte I.M.B. „Personal, ne spune Doina Teodorescu, am început să mă pun la punct cu problemele economice, cu factorii care pot concura la realizarea producției în cele mai bune condițiuni, ceea ce m-a înarmat nu numai cu argumente dar și cu idei privind mobilizarea oamenilor cu care lucrez. Un exemplu? Cam puțin, dar să încerc. Mă refer la cursurile de perfecționare a multora dintre noi, cursuri care s-au sfîrșit cu prezentarea unor lucrări de specialitate. Acestea stăteau închise în dosare. Ne-am propus să le reactualizăm și să le aplicăm în producție deoarece ele au fost discutate și aprobate la vremea respectivă, deci considerate utile întreprinderii. De ce să zacă neutilizate? Vă place ideea? Mai vreau să dau un exemplu: preocupăți de reducerea importului, am reușit să scutim din planul Ministerului Sănătății, cu care colaborăm foarte strîns, 3 milioane lei valută. Și această acțiune s-a realizat prin C.O.M. în strînsă colaborare cu organizația de partid. Am întocmit și un plan, pînă în 1980, repartizat pe teme de cercetare și oameni, astfel ca rezultatele să fie pozitive.“

Teodor Șisman, doctor în farmacie, un alt om de bază al întreprinderii, șeful serviciului organizare, control și protecția muncii, nu face parte din C.O.M., dar participă, ca invitat, la toate ședințele. Este un „știe tot“ al uzinei și un, am zice noi, „face mult“. Pentru el C.O.M.-ul reprezintă cea mai democratică formă a conducerii colective, cu mare capacitate de rezolvare a problemelor mărunte și de ansamblu, fiecare cu importanța ei. Teodor Șisman se referă la condițiile de muncă, la protejarea sănătății oamenilor. „Se știe că în chimie se lucrează cu substanțe toxice. De aici pericolul de noxe, de mediu infestat. Desigur, preocuparea — stabilită prin legi — a conducerii tehnico-administrative este permanentă în această direcție pentru că, așa cum a și spus cineva într-o ședință de C.O.M., viața omului nu poate fi plătită în bani. Scăparea noxelor înseamnă totodată deteriorarea utilajelor astfel încît se naște un raport de strictă cointeresare între producția propriu-zisă și starea de sănătate a muncitorilor. C.O.M.-ul cere să i se prezinte cu regularitate buletinele de analiză a mediului, controlează concentrațiile pentru a vedea dacă depășesc proporțiile admise și ia măsurile de rigoare, fără nici o concesie. Dar, la fel de importantă cred ar fi inițiativa acestor for în ceea ce privește apărarea întregii zone a platformei Ducești împotriva nocivității, inclusiv a spațiilor unde sint amplasate locuințele muncitorilor. Suprafața periurbană cum îi spunem noi. În acest sens, s-a colaborat și cu celelalte întreprinderi cum sint cea de sticlă, de coloranți, de substanțe anticorozive, indiferent dacă fac parte din centrala noastră sau nu. Prin intermediul C.O.M. s-a ajuns, deci, la o formă superioară de relații între unitățile industriale, în interesul oamenilor chiar și după ce aceștia părăsesc locul de muncă, la o preocupare de un larg interes obștesc și civic. Studiul întocmit reprezintă o lucrare complexă, de circa 120-130 de pagini, dar nu numai cu constatări ci și cu soluții“.

Inger **Ștefan Mureșan**, directorul întreprinderii, un ardelean așezat, înlînat spre meditație științifică, beneficiază de o

experiență practică de aproape 20 de ani și de una de conducere de 17. Calmul său maschează un spirit autoritar cunoscut în întreprindere, o putere de muncă și o capacitate de decizie care impun respect. Baza tuturor acestor calități este exemplul personal.

„Pentru mine C.O.M.-ul este un organ de conducere care intrunește elementele reprezentative ale uzinei și care analizează o mare arie de probleme tehnice și umane, stabilind și măsurile ce se cuvin a fi luate. Să nu se creadă că, în acest fel, sint derobat de propriile mele răspunderi. Ar fi o greșală și primul vinovat aș fi chiar eu dacă aș gîndi astfel. C.O.M.-ul readuce în discuție probleme ce par a fi cunoscute dar a căror repetare își are o enormă însemnătate, mai ales într-o întreprindere ca a noastră care, printre puținele de acest fel din lume, produce peste 600 de sortimente și utilizează peste 4.000 de repere materiale. Unul om de conducere, C.O.M.-ul îi poate da încrederea că a acționat bine în intervalul dintre două ședințe, în care se petrec numeroase evenimente care-i pot scăpa. În ceea ce mă privește, sint de părere că cele mai dificile probleme, pentru un conducător de uzină, provin din urmărirea lor pe parcursul realizării producției și din respectarea legalității în ceea ce privește retribuirea oamenilor, mai ales cînd plata se face în acord global (60% din personalul nostru a trecut la această formă și acțiunea continuă). De aici necesitatea unei riguroase planificări, crearea unor condiții optime de muncă, asigurarea aprovizionării cu materii prime etc. Dezbătînd întregul volum al preocupărilor care decurg din funcția mea actuală, în colectiv, în C.O.M., în mod regulat, realizez, de fapt, un autocontrol, care-mi este necesar și, în același timp, o informare largă a masei de muncitori de la care primesc totodată vești direct. Mai este și un alt aspect, important, acela al recuperării, sub raport psihologic, a unor oameni care au traversat o perioadă mai critică repercutată și în viața personală și în cea profesională, împrejurare în care C.O.M.-ul poate fi foarte eficient. În această privință, țin să remarc că am fost serios sprijinit în rezolvarea problemei absențelor, mai ales a celor nemotivate, în reducerea masivă a concediilor fără plată. Nu uitați că majoritatea o formează aici elementul feminin și tineretul. S-a ajuns, astfel, ca utilizarea fondului-timp să se ridice de la 91% la 93,7%. Prin același organ de conducere colectivă care este C.O.M.-ul s-au pus la punct și condițiile de masă pentru pauzele de la orele 10,00 și 18,00 iar în prezent mai construim un bufet-cantină în condiții de igienă superioară. O dorință aș avea totuși de exprimat: aștept din partea C.O.M.-ului să aducă mai des și mai susținut în discuție problemele privind dezvoltarea întreprinderii noastre, deoarece aceasta este vitală pentru noi, cunoscute fiind progresele rapide, schimbările frecvente ce survin în industria medicamentelor, legate de formule chimice, de onomastica lor, de prezentare, de publicitate și așa mai departe. Adică, o îmbinare fericită între cele două direcții definitive ale unei activități moderne: operativitate față de prezent și anticipare.

MANOLE CĂRȚAN

O logică ciudată

Acum 6-7 ani, un colocatar cumpărîndu-și, printre primii, un autoturism, i-a găsit loc de parcare în fața blocului. Simplu, pe atunci parcare nu devenise încă o problemă. Precaut și gospodar, omul și-a fixat un loc al său. Dar, cum în absența mașinii sale altele îi luau locul, a găsit îndată o soluție: s-a delimitat de ceilalți prin a-și marca, cu vopsea albă, persistentă, perimetrul de parcare al Fiatului său, scriind la mijloc, cu cifre proeminente numărul de circulație. Și astfel o suprafață de circa 9 metri patrați din fața blocului a intrat, ca să zicem așa, în sectorul particular. Bineînțeles fără nici un fel de acte, pe baza funcționării reflexului de proprietar, moștenire fatală a altor vremuri. M-a interesat mecanismul gîndirii acestui om și, neavînd loc într-o seară unde să-mi parchez mașina, l-am provocat, „îndrăznind“ să-i violiez locul sacrosanct. Mărturisesc că cele ce s-au petrecut au întrecut așteptările mele, care nu mă gîndeam la mai mult decît o discuție la fața locului, la prima întîlnire, în cazul că aș fi recidivat.

— Bună seara. Cred că fiind întuneric n-ați observat că v-ați parcat mașina pe locul meu.

— Și pentru asta v-ați permis să mă deranjați, fără măcar să vă cereți scuze? Mi-am parcat mașina pe lumină. Știam unde.

— Și cum v-ați putut permite? Fizionomia sa devenise primejdioasă. Nu mai văzusem un asemenea chip de la boierul din sat, cînd m-a prins cu vittele pe moșia lui. Mă pătrunsesse cu privirea. Acum însă nu-mi mai era teamă. Îndrăznesc deci:

— Aveți act de proprietate? Plătiți chirie? Se uită la mine ca la un ins fără maniere:

— N-avem acte de proprietate, avem obraz și maniere, domnule meu.

— Și cu obraz și maniere v-ați înșușit ceea ce nu vă aparține? Nu credeți că avem, toți, drepturi egale? Se uită din nou la mine și devine explicit:

— Am fost primul care mi-am luat mașină, dragă domnule! E dreptul meu, cred.

Mi-a venit atunci în minte un exemplu similar, citit undeva. Rămăsese liber, într-o întreprindere, un loc de contabil șef. Conform uzanțelor, locul trebuia ocupat prin concurs de către cel mai merituos. Se ridică însă adjunctul care și-l revendică cu cerbicie, pe baza unui argument sui generis: el a fost numit, încă acum 20 de ani, în postul pe care-l are acum și promovarea i se cuvine de drept. Nu străbătuse ierarhia, precum ceilalți, devenise, imediat după terminarea facultății, ceea ce alții devin, de regulă, în 15-20 de ani. Avusese această șansă, avusese relații. Cineva e de părere că, intrucît respectivul s-a bucurat prea multă vreme de șansă, ar fi cazul să le vină și altora rîndul: altora de aceeași vîrstă, cu o pregătire chiar mai bună. Omul însă e hotărît: „Bine, dar e posibil să stau 20 de ani în același post și să nu fiu promovat? Ceilalți după mine, ca la moară. Așa-i civilizată, așa-i logic.“ Iată, prin urmare, cum pentru unii avantajul se transformă în avantaj, în timp ce pentru alții dezavantajul în dezavantaj. Iată o logică cel puțin curioasă: logica instinctului de proprietar, pe seama proprietății obștești.

POMPILIU MARCEA

Noi, aștia din Rădășeni

O „premieră” medicală mondială, veche de un deceniu în România

(Urmare din pagina 1)

tamentului. De aici trecem însă la problema conservării propriu-zise a măduvei osoase, lucru cu care, iată, specialiștii americani se mindresc de a-l fi descoperit „în premieră”.

„Aici, ne spunea de curind doctorul Constantin Păun, dificultățile erau legate de asigurarea unei temperaturi cât mai scăzute, necesară congelării perfecte a celulelor. Astăzi, în România, realizăm congelarea în azot lichid, la minus 176 de grade pe scara Celsius. După cum se știe, corpul omenesc, cu toate celulele sale, este compus din aproape 80 la sută apă. Apa, din nou un lucru cunoscut, îngheață sub formă de cristale, de ace dacă vreți. Or această cristalizare trebuie evitată la congelarea măduvei osoase, întrucât „acele” amintite ar sparge membrana celulară și, deci, celulele ar muri. Pe plan mondial este însă cunoscută metoda de evitare a cristalizării: prin folosirea unor substanțe numite crioprotectoare, care permit înghețarea dar fără cristalizare. Astfel congelăm celulele măduvei osoase, dar nu pentru perioada de câteva săptămâni, așa cum se afirmă în știrea menționată la început, ci pentru o perioadă nelimitată. Trebuie să vă spun că noi am folosit măduva osoasă conservată și la doi ani și jumătate după extragerea de la bolnavul respectiv. În plus, prin metoda folosită de noi astăzi și decongelarea este mult mai simplă — practic printr-o scufundare în apă încălzită la 38 de grade”.

Cum spuneam, medicul Constantin Păun și colaboratorul său principal, doctorul Gheorghe Cioba, folosesc metoda chimioterapiei intensive sub protecția reanimării cu măduvă osoasă de aproape un deceniu. Au făcut-o însă, după propriile lor mărturisiri, în liniște, comunicând doar rezultatele de câte ori au avut prilejul, la diverse societăți medicale din țară sau din străinătate. Prima dintre aceste comunicări, făcută în țară („Restaurarea rapidă a hematopoezei după doze mari de endoxan” U.S.S.M. — Societatea de hematologie), este datată în septembrie 1968. Între timp au avut loc și numeroase participări la congrese mondiale (între care cităm participarea la Congresul mondial de hematologie de la München, în 1970) și la unele colloqui internaționale, cum ar fi cel de anul trecut despre cercetările

LISTĂ DE LUCRĂRI ATESTIND PRIORITATEA ROMÂNEASCĂ ÎN CHIMIOTERAPIA INTENSIVĂ SUB PROTECȚIA REANIMĂRII CU MĂDUVA OSOASĂ

„Restaurarea rapidă a hematopoezei după doze mari de endoxan” — Ședința Societății de hematologie, București, septembrie 1968 (Publicată în Buletinul manifestărilor U.S.S.M. pe anul 1968).

„Restauration rapide de l'hématopoeze par autotransplantation de moelle osseuse chez un malade ayant reçu de fortes doses de cyclophosphamide” (Publicată în vol. Congrès Mondial d'Hématologie, München — septembre, 1970. Comptes rendus du Congrès).

„Avtoperesadka Kostogo Mozga u Neoplasticeskih bolnih posle intensivnoi himioterapii tselofosfamidom” — Pervaia Radiobiologičeskaja Konferenția Soțialisticeskih Stran, 7—11 oktiabria, 1971 goda (Publicată în Buletinul. cm. 374 — Bedricov, U.R.S.S.).

„Grefa autologă de măduvă osoasă la bolnavii cu neoplazii după terapie intensivă cu ciclofosfamidă” — Uniunea Societăților Științelor Medicale, Societatea de Radiologie, 20 martie 1975 (Publicată în Buletinul manifestărilor U.S.S.M. pe anul 1975).

„Model de potențializare a radioterapiei” — A doua Conferință Națională de Biofizică, București, 9—10 septembrie 1976 (Publicată în Buletinul manifestărilor U.S.S.M. pe anul 1976).

„Model of potentialization of the radiotherapy” — International Atomic Energy Agency — International Symposium of Radiobiological Research needed for the Improvement of Radiotherapy. Viena, 22—26 noiembrie, 1976.

de radiobiologie necesare ameliorării radioterapiei („International Atomic Energy Agency — Viena, 22—26 noiembrie 1976”). La această ultimă manifestare, medicul Constantin Păun a fost ales președinte al secțiunii de radiobiologie clinică, în urma prezentării lucrării sale „Model de potențializare a radioterapiei”, care a fost primită cu mult interes de către cei exact 132 de participanți (veniți din toată lumea) la colochiu.

„În circa opt ani de zile, ne mai spunea medicul radiobiolog Constantin Păun, am tratat peste 30 de cazuri de îmbolnăviri de cancer cu ajutorul metodei chimioterapiei intensive urmate de perfuzie de măduvă osoasă decongelată. Această metodă aduce bune rezultate mai ales în cancerul osos, în osteosarcom. În unele dintre ele am obținut vindecarea. Desigur că principala problemă rămâne depistarea timpurie a celulelor cancerigene și nenorocirea este că, de cele mai multe ori, bolnavii nu ajung la noi decât în faze extrem de avansate. Totuși, acolo unde n-am obținut vindecarea clinică, supraviețuirea a fost de două ori și jumătate mai lungă decât în cazul tratamentelor obișnuite”. Citeva exemple. S. E.: studentă în primul an de facultate, 19 ani, căreia i s-a detectat un cancer osos la umărul stâng; aflată în fază avansată,

fetei nu i se mai acordau decât câteva luni de trăit; astăzi, după șapte ani de la tratament, este în viață, a terminat facultatea, s-a căsătorit, are un copil, duce o viață normală! S. O.: 20 de ani, sosit la Spitalul clinic Fundeni cu o fractură patologică de femur, ca urmare a cancerului osos în plină proliferare; stare gravă, doar câteva luni de supraviețuit; azi, după patru ani, se află într-o stare de vindecare clinică totală, merge pe picioare fără probleme...

După colochiul de la Viena, pe adresa medicului Păun a sosit o scrisoare de aproape trei file dactilografiate la două rinduri, în care specialistul american R. E. Toya, de la Universitatea Alabama, din Birmingham, își roagă colegul român să răspundă la exact 12 întrebări asupra metodei sale. „I-am răspuns, desigur — spunea doctorul Păun. În cazul tratamentelor de cancer părărea noastră este că nimeni nu trebuie să aibă nici un secret, că fiecare nouă descoperire trebuie împărtășită cât mai repede tuturor specialiștilor. Războiul contra unui dușman comun, cancerul, este prea mare și el trebuie să fie al întregii umanități! De aceea, amănunțele pe care le-am transmis profesorului Toya sper să folosească la vindecarea cancerului și pentru pacienții americani”. Drept urmare, acum mai puțin

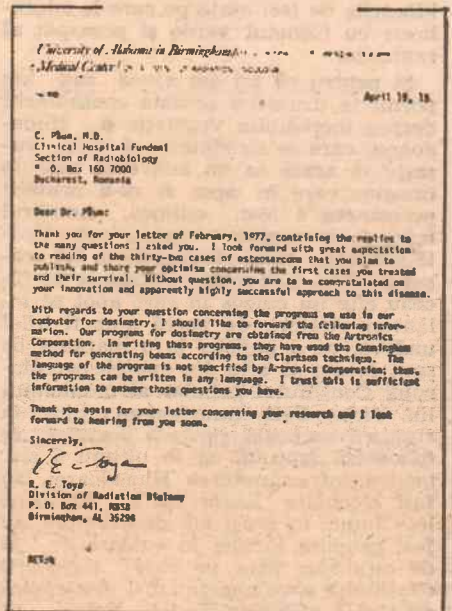
de două luni, profesorul din Alabama îi răspunde medicului român Constantin Păun în următorii termeni:

„Dragă dr. Păun:

Vă mulțumesc pentru scrisoarea dv. din februarie 1977, cu răspunsurile la întrebările pe care vi le-am adresat. Aștept cu nerăbdare să citesc despre cele 32 de cazuri de osteosarcom pe care le veți publica și împărtășesc optimismul dv. privind primele cazuri tratate și supraviețuirea lor. Fără îndoială, trebuie să primiți felicitări pentru inovația dumneavoastră (subliniere ne apartine!) și pentru studiul încununat de succes privind această boală...”

(Publicăm mai jos fotocopia acestei scrisori — n.a.).

Iată istoria adevărată a conservării măduvei osoase, metodă folosită de radiobiologii români de aproape zece ani de zile sau, dacă vreți, ce se poate ascunde câteodată în spatele unei obișnuite știri, de citeva rinduri, apărută sub genericul „De pretutindeni”. De pretutindeni, desigur, dar mai ales din România...

O nouă contribuție de excepție a școlii românești de fiziologie

Ultimul număr pe anul 1976 al prestigioasei publicații franceze „Pathologie-Biologie” a publicat, la rubrica sa de contribuții originale, un amplu articol semnat de patru cercetători români, articol referitor la „metabolismul colagenului hepatic și global în condiții de iradiere”, premieră științifică mondială în domeniul fiziologiei moleculare. Acest fapt, lipsit de spectacol pentru muritorii de rând, a stîrnit însă un deosebit interes în multe țări din lume, somități în acest domeniu ca P. Janiaud din Franța, A. Keturkieni din U.R.S.S., C. I. Levene de la Cambridge, Donald V. Cannon din Boston, H. Struck din R.F.G., trimițînd pe adresa Institutului de fiziologie normală și patologică „D. Danielopolu” din București, mai exact fiziologului Constantin Vlădescu, cercetător principal, inițiatorul studiului amintit și conducătorul colectivului din care mai fac parte dr. Nicolae Gheorghe, cercetătorii Elena Ganea și Liliana Petrescu și asistenta Nancy Bacruban, numeroase scrisori prin care solicită articolul respectiv, menționînd, de asemenea, importanța deosebită a studiului.

„Pînă în prezent, ne spune Constantin Vlădescu, colagenul în iradiere a fost cercetat mai ales sub aspectul proprietăților sale fizice și chimice și de cele mai multe ori in vitro. Cercetările noastre se fac in vivo și studiază metabolismul colagenului după o iradiere totală prin intermediul unui aminoacid care nu există în mod natural, el fiind sintetizat numai în molecula de colagen. Studiind rata elimi-

nării acestui aminoacid, putem trage concluzii asupra stării metabolice a colagenului global sau a celui existent în organul cercetat. Prima importanță practică a acestor cercetări constă în faptul că se pune pentru prima dată în lume problema dozimetriei biologice, în care organismul este propriul său dozimetru, putîndu-se totodată releva consecințele gradului de iradiere la care a fost expus respectivul organism. În al doilea rînd se pot studia efectele secundare ale iradierii terapeutice și se depistează, cu un procent minim de probabilitate, boala de iradiere”. Care este însă drumul acestei reușite?

Constantin Vlădescu are 38 de ani, este născut în comuna Grecești-Dolj și în cercetare a intrat imediat după terminarea facultății, în 1962, adică la vîrsta de 23 de ani, pentru că după cinci ani să devină doctor în fiziologie cu o lucrare de endocrinologie comparată, cel mai tînăr doctor în științe, după cum i s-a spus atunci la Ministerul Învățămîntului. „Formarea mea ca fiziolog a început din anul trei de facultate, cînd am început să particip la cercetările de fiziologie de la universitatea bucureșteană, sub conducerea regretatului profesor Nistor Șanta, pe atunci șef al secției de fiziologie a academiei. De ce a alesem fiziologia? Pentru că îmi dădea satisfacția de a descifra în permanență necunoscute ale funcționării organismului, ale relațiilor acestuia cu mediul. În liceu visam să ajung jurist, nu știam nimic despre fiziologie. Mă gîndeam că pe lingă o multitudine de cazuri, privesc ca experiență umană, socială, pe care trebuie să le rezolv în jurul, deci pe lingă latura spectaculoasă a meseriei, îmi puteam valorifica și un anumit spirit justitiar pe care mi-l remarcasem unii și care mie însumi mi se revelase în citeva întâmplări din adolescență. Dar și în cercetare este nevoie de un asemenea spirit. Profesorul Șanta ne spunea că de cîntea și probitatea noastră, de modul în care ne integrăm într-un colectiv de cercetare, în care respectăm munca celuilalt, bătîndu-ne pentru o idee și nu pentru un loc mai în față, depind și rezultatele muncii de cercetător”.

Tot de la ilustrul profesor, Constantin

Vlădescu a moștenit și ambiția, puterea de a nu renunța după un eșec, aflînd că, de fapt, prima condiție a reușitei este răbdarea. Desigur, toate aceste calități bazate pe talent și studiu. Pentru că o conjunctură favorabilă îi poate fixa numele sub titlul unei lucrări, printre alți colaboratori, dar timpul te va anula cu siguranță dacă nu reprezînți o valoare. Astfel, rezultatele tezei sale de doctorat, publicate în reviste din țară și din străinătate, au fost citate, ca rezultate originale, într-o monografie a profesorului Herbert C. Dessauer de la Facultatea de medicină din New Orleans. Eminentul profesor i-a trimis ulterior respectiva monografie în care erau incluse numeroase date bibliografice privind lucrările fiziologului român Constantin Vlădescu, subliniind totodată, într-o scrisoare, importanța contribuțiilor acestuia la „înțelegerea și clarificarea bazelor mecanismului de control al metabolismului”. Anii aceia erau, de fapt, anii maturizării. La 33 de ani, Constantin Vlădescu, pe atunci cercetător la Institutul de geriatrie din București, era autor, alături de dr. C. Vescan și dr. Gabriela Stoia, al unei inovații referitoare la posibilitatea de introducere a substanței biotroficice Gerovital H3 direct în locul afectat. Studiul intens, acumulările anilor de asidue cercetări își spuneau cuvîntul. Tot în același an, 1972, procedul său cromatografie în strat subțire, atestat ca inovație, într-un moment în care nimeni în lume nu făcea dozarea procainei din produse biologice și farmaceutice prin această metodă, permitea întocmirea unei documentații complete a Gerovitalului. Membru al Societății europene de endocrinologie comparată și membru al Societății franceze de endocrinologie la numai 29 de ani, laureat al Academiei Republicii Socialiste România în 1975, cu peste 60 de lucrări publicate în țară și străinătate, Constantin Vlădescu are importante contribuții în fiziologia evoluționistă, în biologia moleculară și în radiobiologie.

„De la Claude Bernard, părintele fiziologiei experimentale, se cercetează funcția și interrelațiile dintre organe, precum și cele dintre viețuitoare și me-

diu prin înregistrarea unor epifenomene (fenomene externe). Însă pînă la apariția acestor efecte extreme, în limitarea structurilor biologice mai au loc schimbări care la prima vedere sînt aparente, dar care în final produc importante modificări, înregistrabile cu metode fiziologice. Tocmai acesta este rostul fiziologiei moleculare: descoperirea modificărilor intime ale structurilor biologice care premerg fenomenelor ce pot fi înregistrate la organismul normal sau la organismul patologic”.

„În 1973, spune doctorul Constantin Vlădescu, în cadrul tematicii de radiobiologie, începusem să cercetez metabolismul colagenului la organisme iradiate. Era foarte interesant de știut, lucru necunoscut în literatura de specialitate din lumea întreagă, în ce măsură radiațiile produc modificări la acest nivel și dacă aceste modificări pot fi obiectivate. Ca orice nouate, cercetările au produs discuții, controverse. Unele mai puțin științifice. Mi-aduc aminte că la o sesiune științifică cineva mi-a reproșat, pe un ton destul de violent și cu argumente științifice vagi, că problema este cunoscută cam de vreo trei sferturi de secol și că acest colagen este o proteină oarecare, fără importanță. Vroia persoana respectivă, din motive obscure mie, să minimizeze o muncă de ani de zile. Singura mea apărare, care să poată fi și convingătoare desigur, a constat în punerea unei întrebări simple, dar de bun-simț științific: care sînt autorii și lucrările pe care stimata colegă își bazează afirmațiile? Întrebare care s-a bucurat de năucitorul răspuns: nu-mi aduc aminte acum. Așa, de parcă era o treabă minoră. Eu sînt un om sociabil, dar ca fiecare am ceva orgoliu fără să fac o pasiune din el, cum se spune. Și viața îți rezervă și unele obstacole. Nu sînt importante. Firește, ție îți pot lua niște ani de muncă, dar tu te poți împiedica să realizezi ce ți-ai propus”.

RAZVAN BARBULESCU ■

24 de ore la Hunedoara

Materia primă a oricărui reportaj despre Hunedoara o reprezintă, așa cum e și firesc, viața și munca marelui Combinat siderurgic, în legătură cu care au fost epuizate, ca să zicem așa, aproape toate epitetele posibile, absolut toate la superlativ, fără ca vreun ziarist să fi simțit, citiți de puțin, că exagerază. Marele combinat este, cu adevărat, o școală a eroismului în muncă, dar, de data aceasta, nimic despre miile și sutele de mii de tone de fontă, oțel și laminat, principalele produse siderurgice ale Hunedoarei între care, iată, l-am omis pe cel mai de seamă, sudoarea, această sfântă apă a muncii pe care nu pot și nici nu vreau să o exclud din elementele esențiale care stau la temelia Hunedoarei.

Deci, mai cu exactitate spus, un reportaj despre Hunedoara, un reportaj de martor ocular, vizind viața obișnuită a hunedoreanului dintr-o zi care s-a înțimplat să fie o sâmbătă de la sfârșitul lunii mai, când mi-a fost dat să întâlnesc, nu fără surpriză, o adevărată explozie de trandafiri, mai ales roșii, batalioane de culori și miresme înșiruite de o parte și alta a străzilor pe care, altădată, ziaristii le numeau străzile noi ale orașului, dar care acum își trădează virsta și să tot aibă 15—20 de ani, prin arborii ajunși groși, cam cît piciorul unui elefant, și tot atît de înalți ca blocurile de trei etaje pe care le adumbră cu foșnetul verde și proaspăt al ramurilor.

Și pentru că tot am ajuns sau am pornit la drum cu această consemnare despre incredibila vegetație a Hunedoarei, care se străduiește și chiar reușește să arate ca un adevărat parc (o imagine care în acea zi m-a urmărit permanent a fost, culmea, numărul mare de oameni care coseau iarba înaltă a zonelor verzi răspîndite în tot orașul și copiii care adunau iarba și își făceau cîte un culcuș în care apoi se tolaneau visători, de parcă s-ar fi aflat undeva, pe o pajiște, la o margine de sat), aveam să aflu din spusele secretarului Consiliului popular al municipiului, Victor Petz, hunedorean sută la sută, că verticala verde a orașului se datorează faptului că în ultimii 5 ani, pentru înfrumusețarea Hunedoarei, au fost efectuate lucrări de 1,8 milioane lei. Numai în acest an, de exemplu, au fost propuse lucrări în valoare de 20 de milioane, plan pe care lucrătorii consiliului s-au angajat să-l depășească cu alte 5 milioane de lei. „Pentru că pînă la ora actuală, a continuat Victor Petz, am realizat 15 milioane, se prevede ca la sfârșitul anului să putem raporta o depășire chiar și a angajamentului suplimentat, adică un volum total

de lucrări în valoare de 30—32 milioane lei.

„Ceea ce neapărat trebuie să consemnăm la acest capitol, al vegetației hunedorene, ar fi faptul că 80—90 la sută din plantațiile de puieti au fost realizate prin contribuția directă a cetățenilor, fără bani, care au adus din pădure arbori puieti, iar trandafirii și florile de tot felul provin din micile loturi de răsaduri ale asociațiilor de locatari. De altfel, mai spre seara acelei zile de sâmbătă, aveam să notez spusele unui pensionar, fost furnalist, că e-atît de frumos în fața blocului, printre trandafiri și foșnet de ramuri răcoroase, că nici nu-i mai vine să intre în casă.

Dar nu am fi cituși de puțini prieteni cu adevărat dacă nu am recunoaște că totuși la Hunedoara este încă prea mult fum, deși vechile locomotive cu aburi, principalele producătoare de fum, au fost înlocuite, deși praful roșiat al aglomeratorului este complet captat, deși la oțelării au fost montate electrofiltre. E-adevărat, începînd din luna mai și pînă spre sfârșitul toamnei, vegetația Hunedoarei lucrează din plin, fumul și gazele sînt absorbite, iar aerul este mereu îmborsat, dar rămîn celeraltele 5—6 luni pe an, cînd deasupra orașului plutesc nori grei de fum, iar dealurile sînt pîrjolate nu doar de vîntul tăios și rece al toamnei, ci și de praful negru, roșiat și alb provenit din trei surse diferite. Cel negru vine dinspre Teliuc, de la uzina de preparare a minereului de fier. Respectivul praf se abate asupra Hunedoarei mai ales noaptea, cînd electrofiltrele montate acolo la Teliuc nu prea funcționează. Altfel, mi s-a spus, praful ar trebui să fie zărit și ziua, dar pe timpul zilei nu se vede nimic, ceea ce înseamnă că pe timpul zilei electrofiltrele lucrează. Trebuie să recunoaștem că supoziția este perfect logică. Praful roșiat provine de la înaltele coșuri ale oțelăriilor unde electrofiltrele, extrem de sensibile, se strică din te miri ce. Cît despre praful alb, acesta a-saltează Hunedoara dinspre Zlaști, o suburbie integrată de cîrind orașului, unde își desfășoară activitatea două unități, fabrica de dolomită și cea de talc. Se cuvine, desigur, o analiză temeinică și amănunțită a cauzelor care fac ca de deasupra Hunedoarei să nu fi dispărut fumul.

În altă ordine de idei, în dimineața aceleiași zile de sâmbătă ne-am amestecat printre gospodinele venite în piața mare a orașului. Am constatat, mai întîi și-ntîi, o abundență de mărfuri și

am fost asigurați, nu doar din spusele administratorului pieței, Aurica Lada, ci și din afirmațiile cumpărătorilor, că piața este plină și bogată pe tot timpul săptămîinii nu numai sîmbăta, așa cum am fost înclinați să credem. Ne-am bucurat, desigur, dar a trebuit să consemnăm din partea gospodinelor că, la Hunedoara, o sută de lei, cu toată chibzuiala, înseamnă ceva mai puțin decît în alte orașe, întrucît, deși există un mercurial pentru toată lumea, particularii nu-l prea respectă. Un control al organelor în drept au depistat și au amendat cîteva dintre vînzătorii porniți pe speulă. Să notăm, de exemplu, cazul Margaretei Olach din comuna Lăzarea, județul Harghita, care a fost amendată pentru că vindea kilogramul de cartofi cu 50 de bani peste prețul mercurialului.

Tot în calitate de eventualii cumpărători am pătruns în magazinele de confecții și tricotașe ale orașului, prilej cu care am constatat la fața locului că nu puține sînt articolele demodate, strident colorate și prost croite care umplu rafturile și galantarele. Pentru o cumpăratură mai ca lumea, ni s-a spus, hunedoreanul trage o fugă pînă la Deva, și devine clientul marelui magazin Ulpia. Iată o problemă care, desigur, trebuie să dea de gîndit nu numai negustorilor orașului, cît și întreprinderilor de confecții și tricotașe, întrucît oamenii vind ceea ce primesc. Singurul mister care rămîne în picioare și care se cere cît mai repede dezlegat ar fi cel al diferențelor de calitate între mărfurile din Hunedoara și cele din Deva. Am fost întrebați de unde pînă unde această diferență, iar noi răspundem cu aceeași întrebare: de unde pînă unde?

Cam pe la prînzul acelei zile de sîmbătă, la primărie, Doina Mermezan, ofițerul stării civile, se pregătea să officieze nu mai puțin de nouă căsătorii. Lume peste lume în jurul celor 18 tineri care urmau să rostească un „da“ mare și strălucitor cît soarele acelei zile. Iată numele cîtorva dintre ei: Paul Neda, oltean din Corabia, 23 de ani, controlor tehnic de calitate la oțelăria numărul 1, se căsătorește cu Florica Bumb. S-au cunoscut în urmă cu un an, pe stadion, la o demonstrație de gimnastică artistică. Adrian Strătilă, sudor, 26 de ani, se căsătorește cu Maria Gînju, 19 ani, filatoare în Brașov și viitoare textilistă la Hunedoara, unde se va înființa o astfel de întreprindere. Bineînțeles că nu neapărat pentru ea se va înființa această întreprindere. Categorie chiar din prima zi, Vasile Papeș, născut în comuna Plugari, lingă Iași, dar venit la Hunedoara încă de pe cînd avea trei luni, de profesie strungar la E.G.C.L., a ținut să spună că el se căsătorește cu Maria Papeș care, pînă la rostirea aceluia da despre care vorbea, se mai numea încă Maria Salmeș, vînzătoare la un raion de tricotașe. Nu numai lor, ci tuturor celorlalți miri și mirese din acea zi, desigur, urările noastre.

Am întîlnit însă, în acea zi, la Hunedoara, și un om necăjit. Se numește Marin Porumb. S-a născut în Hunedoara, părinții săi au muncit în acest oraș, acum sînt pensionari. Părinții săi s-au bucurat, desigur, cînd băiatul lor a terminat institutul de subingineri, mai puțin în clipa cînd Marin Porumb, prin repartiție, a trebuit să plece la Constanța, de unde, pe timp de 6 luni, a fost trimis la o specializare în București. Revenit, după specializare, în orașul de pe malul mării, Marin Porumb, ca un adevărat hunedorean, visează mereu să se reîntoarcă în orașul natal, motiv pentru care, în interes de serviciu, se transferă la întreprinderea de industrie locală din Hunedoara. Aici, șeful său, inginerul Gheorghe Stroia, pensionar cu drept de muncă, îl primește cu ostilitate și cu numeroase insulte la adresa calificării și pregătirii sale. Marin Porumb nu are nici o ripostă, deși inginerul Stroia se purta față de el ca un maestru de pe vremuri față de un ucenic. Peste cîteva vreme inginerul Stroia primește altă însărcinare de serviciu și, în locul său, este numit ca șef de atelier Marin Porumb, funcție pe care o va ocupa timp de două luni, după care, în urma unei abile acuzații venite din partea inginerului Stroia, este destituit și încadrat ca simplu muncitor. Acuzația amintită ar fi neîndeplinirea de către și numai din cauza lui Marin Porumb a unei comenzi de export, mai exact spus niște roți de scri-

peți. Adevărul este că respectiva comandă exista încă din 1976, iar Porumb a preluat funcția de șef de atelier în luna februarie, cînd nu erau asigurate nici desenele și nici materialele necesare, ca să nu mai vorbim despre punerea la punct a unor probleme strict tehnice, lucruri pe care inginerul Stroia trebuia să le realizeze și să i le predea tînărului său coleg pe care-l disprețuia din motive necunoscute. Chiar și în aceste condiții, tînărul Marin Porumb, printr-o nouă tehnologie, turnarea în cochilă a acelor roți de scripeți, ar fi reușit să realizeze comanda respectivă. A confecționat pe banii săi o cochilă, a realizat cîteva piese turnate, dar, datorită manevrelor inginerului Stroia, procedeul nu a fost acceptat, deși prin acest procedeu se realizau 480 de roți pe zi, cu munca numai a 4 oameni, iar prin vechiul procedeu, menținut chiar și astăzi, se obțin, în două schimburi, prin munca a 16 muncitori, doar 350 de bucăți. Nu mai vorbim despre faptul că turnarea în cochilă asigură un finisaj superior și reducea rebutul cu 40 la sută. Să menționăm neapărat că toată această mică cercetare, sau îmbunătățire, subinginerul Porumb a pus-o la punct după ce a fost destituit, adică după ce vîna apăsa, nejustificat, numai asupra lui. De neînțeles rămîne opoziția inginerului Stroia, mister pe care organele locale îl vor elucida cît mai curînd, mai ales că există la nivelul conducerii orașului convingerea că nu doar Marin Porumb-este vinovat de întîrzierea comenzii, iar decizia de retrogradare a acestuia nu are un temel real.

Și pentru că între timp se făcuse vremea prînzului am intrat, împreună cu zeci și sute de oameni, în cantina-restaurant „Siderurgistul“ despre care au zisem că la ultimul concurs pe țară, acum doi ani, a luat locul întîi. Am reținut, pentru început, butada administratorului Traian Cărbunar, conform căreia în Hunedoara sînt două mari restaurante, „Corvinul“ și „Rusca“, dar cel mai bine și mai mult se mîncea la „Siderurgistul“, iar muzica cea mai bună se ascultă la „Intim“. „Mai întîi și întîi, a continuat dînsul, nu fac nimic altceva decît să continuu direcția pe care fostul șef al cantinei, Andrei Zunkerberger, acum șeful biroului comercial al întreprinderii noastre, i-a dat-o în urmă cu trei ani. Și cînd am spus că duc mai departe această direcție, mă gîndesc, de exemplu, la faptul că în urmă cu doi ani planul a fost de 16 milioane de lei, iar cantina-restaurant a realizat o vînzare de 20 de milioane de lei. Anul trecut, de cînd am venit eu la conducerea cantinei, am realizat o vînzare de peste 21,5 milioane, iar pentru acest an ne-am gîndit să atingem cifra de 24 de milioane. În ceea ce privește viitorul concurs între toate cantinele restaurant din toată țara, nu cred că vom scăpa locul întîi. Mă bazez pe faptul că, în urmă cu doar cîteva luni, la Arad, a avut loc o confruntare și o analiză a tuturor cantinelor, iar prețurile cu care desfacem noi mîncarea au fost de departe cele mai mici. Nu vrem să descurajăm pe nimeni, dimpotrivă, vrem să-i ambiționăm și pe alții, dar noi am reușit să împînzim combinatul cu zeci și zeci de microcantine unde toți muncitorii pot servi o masă caldă în care intră, neapărat, carne. Prețul unei porții de mîncare, în care se include și piinea, este de 3 lei. Să menționăm că, la un restaurant, în regie, tacimul singur, fără mîncare, ajunge la acest preț. Altfel spus, noi asigurăm pentru siderurgistii noștri o masă aproape gratuită“.

Reportajul nostru alcătuiindu-se numai din constatări și consemnări de opinii, s-ar putea încheia chiar în acest moment, fără pretenția că am spus tot ceea ce trebuia spus, dar, în după-amiaza acelei zile, la Școala de muzică și arte plastice, am avut nu doar plăcerea, ci și încîntarea să asist la repetiția corului de cameră al profesorilor de muzică din oraș, cor calificat la faza finală a Festivalului „Cîntarea României“. Se cuvine să spun că la faza finală a festivalului hunedoreni se vor mai prezenta cu formația de dansuri a clubului „Siderurgistul“, de sase ori laureată în concursurile republicane, cu corul mixt al combinatului, de asemenea laureat al cîtorva festivaluri, cu un cvartet alcătuit tot din profesorii de muzică ai orașului.

VICTOR NIȚA ■

Există oameni care trăiesc la înălțime

Rubrica mea

La o comemorare

Imi pare rău că nebeneficiind de darul ubicuității, nu am reușit să iau parte la comemorarea de către Uniunea scriitorilor a douăzeci de ani de la moartea poetului George Bacovia. Cam la aceeași oră am fost programat să vorbesc, alături de Aurel Martin și George Muntean, la sala Dalles, despre Vladimir Streinu, care ar fi implinit în această zi, vîrsta de 75 de ani. Asemenea festivități mobilizează o serie de scriitori și un număr public, amatori de literatură. Faptul e îmbucurător. Majoritatea scriitorilor de valoare, ca și, în genere, a creatorilor în artele plastice și în muzică, sînt mai binecunoscuți după moarte decît în timpul vieții, cînd alte criterii decît cele axiologice proliferază dăunător. Aceasta nu vrea să zică însă, cum afirmă poeta Agata Grigorescu-Bacovia, că autorul poemului *Plumb* n-a ajuns la notorietate decît în prețuia decesului său (mai precis, cu un an înainte). Criticii din trecut sînt cu toții luați la refec, cum că „nu l-au înțeles pe poet”. Acești mari vinovați ar fi fost — citez în ordinea în care au fost numiți: Ibrăileanu, Lovinescu, Călinescu, Streinu și subscrisul. Cunoșc adagiul franțuzesc: cine se scuza, se acuza. N-am a mă scuza, dar voi aminti numai că am scris îndată după ce Arghezi și Bacovia au primit *ex aequo* marelui premiu național, în 1934, cu mai bine de douăzeci de ani adică înainte de data propusă de văduva poetului. Frază incriminată: „Bacovia e un fel de mare poet” nu se găsește în articolul de la acea dată, care poate fi citit în *Aspecte lirice contemporane* (1942). Nu le am la îndemină pe celelalte, consemnate în *Biobibliografia* lui George Bacovia, datorită muncii științifice a lui Liviu Chiscop, în 1972. Nu știu unde a putut scrie G. Călinescu: „Bacovia a fost inventat de bacovieni” sau: „Pentru a-l înțelege pe Bacovia trebuie să ai o umbrelă, un galoș într-un picior și să intri într-o cameră igrasioasă”. Călinescu i-a acordat trei sau patru pagini în monumentală sa istorie a literaturii, scriind desigur acasă la birou, în halat și în papuci, dar nu în acutramentul pitoresc de mai sus. Studiul său este unul dintre cele mai comprehensive, iar acela al lui Streinu, apărut în 1922, în periodicul *Cugetul românesc*, are meritul de a fi printre cele dintii și de a fi fost citat de către profesorul Ovid Densusianu la unul din cursurile lui despre estetica limbii române.

Poeziile lui G. Bacovia au fost de mai multe ori reeditate înainte de data propusă de d-na Agata Grigorescu-Bacovia. Astfel capodopera sa, *Plumb* (București, 1916), a fost tipărită la Rimnicu-Sărat în 1925, iar apoi în culegerea de *Poezii*, București, 1929, textul fiind completat cu *Scinteie galbene*, apărute în primă ediție la Bacău, în 1926. O altă ediție de *Poezii*, cu o prefață de Adrian Maniu, apare în anul obținerii marelui premiu, iar peste alți zece ani, în Editura Fundațiilor, volumul *Opere*, în ediție definitivă, cuprinde versurile din *Plumb*, *Scinteie galbene*, *Comedii în fond* iar, ca proză poetică, *Bucăci de noapte* și *Dintr-un text comun*.

Datele bibliografice, aci sumar memorate, o dezminț pe văduva poetului, care a citat din memorie frazele cu pricina în interviul dat lui Dorin Tudoran. Chiar dacă acestea ar fi perfect exacte, ele n-ar micșora situația literară a lui George Bacovia, laureat al premiului național din 1934 și de mai multe ori reeditat înainte de Eliberare.

Alta este problema genialității, văzută în afara sferei sensibilității familiale. Despre aceasta însă ne propunem să glosăm altă dată.

ȘERBAN CIOULESCU

Faptele și vorbele

Artă și prestidigitație

Alăturarea acestor două cuvinte poate părea, în primul moment, o blasfemie la adresa primului. Ce să aibă comun arta cu prestidigitația? Și totuși, în anumite privințe, oricîtă distanță enormă le-ar despărți, cele două indeleterniri se aseamănă. Și una și alta creează impresia săvîrșirii unui miracol sub ochii noștri uimiți. Poetul, cu cîteva cuvinte, face să răsără din pămînt palate mirifice. Mai adaugă apoi altele și ne umple auzul cu foșnirea mătăsoasă a mărilor saline. Nu-i asta greu, să scoată la iveală ce vrea, pe o simplă filă de hîrtie, dacă începe să miște condeiul.

Prestidigitorul poate și el să tragă splendide jerbe nesfîrșite de flori dintr-un joben. Cu mîini agere schimbă apa-n vin sau obține, scotocindu-și buzunarele fără fund, ciți iepuri albi și pufoși are chef.

Diferența e, bineînțeles, capitală. Par-tea comică, spre disperarea estetilor începe tocmai de la gratuitatea prestidigitației și implicațiile grave ale actului artistic veritabil.

Scamatoria e o demonstrație de extraordinară dibăcie. Dar numai atît. Exercitatorul ei, omul cu degete luți, se poartă, practic, ca un „artist pur”. Ținta lui e doar să uimească prin virtuozitate, să substituie realității o iluzie perfectă.

Pentru artist, lumea imaginară pe care o creează există. Ea comunică, întii, cu viața trăită efectiv prin nenumărate canale. Pe urmă are ambiția să rămînă tot atît de credibilă ca lumea reală în mintea noastră.

Ca să-i reușească isprăvile, prestidigitorul recurge la un truc. Opera artistului autentic dă impresia și ea că are o taină. Dar aceasta nu constă într-un banal fund dublu de pălărie, o simplă trapă sub masă, sau niște biete cărți de joc măsluite. Secretul isprăvii miraculoase a artistului se numește har. Trucul scamatorului, oricît de abil, se lasă pînă la urmă descoperit. Un ochi ager și o atenție stăruitoare sfîrșesc

prin a surprinde sertărașul ascuns, buzunarul mascat ori oglinda care înșală privirile. Marea operă de artă rezistă spiritului scotocitor. Îi dezvăluie lucruri nebăgate în seamă imediat, dar nu-și trădează misterul ultim. Nimeni nu pleacă epuizindu-l.

Sînt unii care vād în artist un simplu scamator. Ei citesc o carte, stînd la pîndă, să prindă „trucul” scriitorului. Să vezi cum face Caragiale, așa și pe dincolo... Și s-a lămurit toată problema. Din fericire pentru autorul nostru, cine-i dezvăluie la rece procedeele nu e în stare să scrie alte Momente.

Cititorul prea atenț la mîinile scriitorului pierde plăcerea lecturii. El nu se lasă furat de farmecul unei cărți bune și omoară fluturile artei, rămînînd doar cu praful avinilor lui pe degete. Dar să fim sinceri pînă la capăt și să recunoaștem un lucru: dispoziția de a căuta într-o operă literară „trucuri” scriitoricești nu e o manie fără chiar nici o cauză obiectivă. Fiindcă există (vai!) și autori scamatori.

OV. S. CROHMĂLNICEANU

Cap limpede

Este îngrijorătoare mediocritatea în care se zbate de o bună bucată de vreme (și noi am mai semnalat aceasta) revista *Cronica* din Iași. Acest săptămînal este din ce în ce mai departe de ținuta exemplară cu care se înfățișa cititorilor în urmă cu aproape un deceniu. Ve, vremea aceea, *Cronica* era o revistă vie, de dezbatere, cu o poziție tranșantă în problemele culturale, avansînd de multe ori puncte de vedere originale și incitînd la polemica de idei. Aproape nimic din toate acestea nu s-a păstrat în numerele pe care le citim astăzi. În special s-a pierdut combativitatea, s-a pierdut pasiunea ideilor. Dacă răsfoim de pildă la întimplare unul din numerele apărute în luna mai descoperim cu stupeoare că aproape nimic nu te îmbie la lectură. De exemplu, nu credem că numărul din 13

mai a.c. arată atît de plicticos, fără personalitate, datorită faptului că a apărut într-o zi chipurile nefastă ci pentru că asta e situația în care se află de multă vreme săptămînalul ieșean. Angela Traian și V. Filip sînt publicații cu versificări modeste, corecte, dar lipsite de strălucirea pe care ar trebui să le aibă niște poezii așezate pe prima pagină. La fel de insipide sînt și cele semnate de Cleopatra Lorințiu, Aurel Butnaru, Ion Hurjui, Ion Popescu-Sireteanu. Poezia lui Aurel Butnaru are avantajul că e de un haz involuntar: „În vatra românească nu-i păcat / Să fii copil, bărbat, / să fii bătrîn, / Venim din munți, din limpedea Ozană / Și din fîntîni, ce-n inimă rămîn”. Absolut școlărești recenzile lui Andrei Corbea și Virginia Burduja la cărțile lui Marian Papahagi — *Exerciții de lectură* și Ion Iovan — *După amiaza unei clipe*. E drept, *Cronica* lui Liviu Leonte la cartea lui Vasile Nicolescu — *Lumea diafană* — conține observații de bun-simț, ca dealtfel și comentariul la cartea lui Șerban Cioculescu, *Viața lui Caragiale*, datorat profesorului Constantin Ciopraga. În rest, cuvinte încrucișate, filatelie, bridge,

șah, programul t.v. presărate printre articole de informație, evident, utile, dar lipsite de atitudine, constatative, cu excepția celui semnat de Arkadie Percek, *O lume a plăcerilor degenerate*. E poate nevoie ca revista *Cronica* să tragă cu ochiul la ce fac de pildă studenții ieșeni, care au transformat publicația lor *Opinia studențescă* într-o revistă combativă, larg deschisă către întrebările reale ale lumii, scrisă într-o manieră care nu aduce deloc a provincialism. Despre ce înseamnă spirit tînăr ar fi vorba și în cazul publicației elevilor Liceului Unirea din Focșani — *Revista noastră*. Apărută în condiții grafice excelente, ea depășește nivelul unei publicații școlărești obișnuite. În numărul 40-41-42 pe lunile ianuarie-martie 1977, ea cuprinde articole care omagiază 65 de ani de la apariția primei serii a revistei, anchete, o masă rotundă cu Nicolae Dragoș, Mircea Dinescu, Mircea Florin Șandru, Dan Verona, Dorin Tudoran, Dumitru M. Ion, Dinu Flămînd și Dumitru Pricop, evocări, poezii, note de lectură etc., toate conturînd un sumar de revistă nu numai variat, dar și cu unele texte deosebit de interesante.

Cronica literară

Arnold Hauser:
„Eleșteul”

Arnold Hauser, apreciat scriitor de limbă germană, este prezent cu o selecție din povestirile sale: *Eleșteul*. Traducerea o semnează Alexandru Al. Șahighian. Despre concizia viziunii artistului ar fi multe de spus. Nu e vorba propriu-zis de arta frazării stilistice, notabilă și aceasta; ci mai mult e o chestiune de fond.

adică de atitudine față de existență și dosarele ei posibile. Aceasta e de fapt nota caracteristică a prozelor din volum. Una dintre ele n-i s-a părut a fi de o concizie poetică. Se intitulează *Cuvintele*.

Povestirile lui Arnold Hauser nu abundă în evenimente. Personajele trăiesc parcă sub zodia banalului. De unde linia narativă destul de curată, numai în aparență rezumativă. Se observă însă și gustul pentru straniu. În felul acesta autorul reușește să nu fie monotonic. Din existența (poate insignifiantă, luată în totalitate) a unui personaj, știe să aleagă momentul cel mai sincer, adică momentul adevărului. În povestire, după un timp, faptele iau de obicei o întorsătură neașteptată. Arnold Hauser are, la modul superior, simțul artistic al surprizei. Altfel, povestitorul se ocupă mai ales de detalii, cu pasiunea unui analist. Se face aproape o disecție a fiecărei întâmplări, deznoadămintul fiind amînat cu o subtilă regie. Scri-sul lui Arnold Hauser impune tocmai prin sinteza, atît de modernă, de povestire și analiză, de sarcasm și notație obiectivă.

De menționat că, în ton cu registrul obiectiv al povestirii, fiecare personaj își

decide singur soarta. Artistul nu intervine cu nimic din afară. Într-un fel, rețeta e cea din *Eleșteul*, proza care dă și titlul volumului. Aici povestitorul este un personaj intermediar, între autor și adevăratul protagonist, Georg Salmen. Naratiunea, pe de altă parte, e la tot pasul inviorată prin aluzii la sadismul eroului, ceea ce aduce și un aer de farsă aproape tragică. Nu întîmplător sfîrșitul lui Georg Salmen e grotesc (a fost găsit înecat în eleșteu, nu se știe precis în ce împrejurări). Dealtfel, pornirea către grotesc autorul și-o mai divulgă și în *Canarii negri*. Transcrierile autorului sînt uneori de o exactitate înșelătoare. Ne aflăm, de fapt, în multe povestiri, în planul halucinant al ficțiunii.

Vorbeam de momentul adevărului, pe care se axează prozatorul. Se evită însă confesiunea. Chiar cînd e o ciudățenie, un mister, adevărul rămîne o povară intimă. Doar în tren face oarecare excepție de la regulă. Totuși, cei doi îndrăgostiți nu se confesează, ci „se povestesc” sau mai bine zis, ei se lasă povestiți de autor.

Pe scurt, în prozele lui Arnold Hauser e vorba de oameni și animale: *Pisici*, *Eleșteul*, *Canarii negri*, *Straniul caz al lui Hasso Werbes*. Autorul oscilează între sentimentul naturii și cel al civilizației. Greu de spus care e mai puternic. Important este că într-un spațiu așa de stilizat, confundabil cu textul însuși, revin anumite simboluri, atitudini, idei, chiar anumite obiecte și întîmplări, sau scheme de întîmplări. Toate acestea dau relief seduției formale. Desigur sînt și proze de altă factură, mai descriptive, ca *Păcurarul*. Autorul, în cazul de față, nu vrea să constrîngă prin nimic faptele.

Scrumiera și *Gînduri într-un fotoliu pe rotile* sînt două povestiri psihologice; mai ales prima. Protagonistul ei, Hermann Haller, este un contabil foarte conștiincios și apreciat de toți cei din jur. Muț timp totul se desfășoară, în existența sa cotidiană, cu precizie de ceasornic. Dar apoi lucrurile ies din normal. Ne dăm seama că ce s-a întîmplat pînă acum, viața de după război a eroului nostru, n-a fost decît uitare. Haller află din ziar știri de la un proces: bănuim că e vorba de niște criminali nazisti. Situația rămîne totuși ambiguă. Se declanșează fi-rește obsesiile, deși nimeni nu află nimic. Hermann Haller se desconsolă pînă la urmă singur, dar numai în fața propriei

sale conștiințe. Nu se spune nici un cuvînt despre remușcările sale. Poate că nici n-au existat. Destul că nu se mai suportă el însuși și se va sinucide. Am văzut că eroii, în povestiri, se judecă singuri (dacă e nevoie). Iată o maximă a unuia dintre ei: „Nu e drept să judeci pe cineva după cum gîndim noi despre dînsul...”. Dacă ar fi sentimental, autorul l-ar compătimi sau l-ar înfiera pur și simplu pe Hermann Haller. Ar fi făcut din el un complicat, idealizîndu-l, sau o caricatură. Meritul povestitorului e însă de a produce, artistic, situația în care Hermann Haller însuși se demască și încă în ființa sa cea mai profundă. Ar mai fi de consemnat că un posibil subiect politic a fost convertit, în *Scrumiera*, într-unul psihologic, nu fugind de adevăr, ci făcîndu-l prin asta și mai patetic.

Am mai reținut *Straniul caz al lui Hasso Werbes*, povestirea amplă ce încheie volumul. Este un scenariu pe trei voci. Și aici autorul face mai mult disecția unei întîmplări, decît a unui destin. Hasso Werbes apare, de cîteva ori, direct în prim plan, cu propriile sale reflecții despre viață. În cea mai mare parte însă el (cu tot ce i se întîmplat) face obiectul unei duble consemnări. Pentru aceleași fapte sînt posibile mai multe perspective. Pre-textul, cu valoare de leitmotiv, e destul de simplu: Hasso Werbes ține neapărat să experimenteze adaptarea canarilor, păsări captive, la libertate, în condiții de poluare. Despre eveniment vor scrie și, respectiv, scrierile scriitorului Ernst Lampenduse și Scribul Sirguincios, nume simbolice. La început, literatura (povestirea) excedează cazul. În schimb, partea a treia e mai scurtă (prima ei variantă, lungă, a fost arsă). Hasso Werbes moare în împrejurări obscure, ceea ce provoacă finalul așa de abrupt, și revizuirea „an-chetei”. Pot fi, în povestire, mai multe sensuri de subtext. Unii vor vedea aici probabil o parabolă a creației. Nu mai puțin ideea „adaptării la libertate”, de fapt o fixație, vine cu sugestii, de altă natură. În ce ne privește, apreciem textul ca atare, luat în sine: transcrierile succesive, uneori în zigzag, pentru a reconstitui cit mai multe fete posibile ale aceleiași întîmplări, destul de încurcate.

Eleșteul este cartea reprezentativă a unui reputat prozator contemporan.

CORNEL MORARU

BUCCȘANI

Cu picioarele pe pământ

Să fie cam un an și jumătate de când am mai trecut prin Bucșani și Roata, la vremea culesului porumbului nu din toamna trecută, așadar, ci din cealaltă, din '75. La Bucșani se făcuse bine porumbul atunci. La Roata însă am fost mirat să aflu și să trec tocmai în reportajul ce a urmat, se culegeau doar 900 de kilograme la hectar. Între cifrele prin care C.A.P.-urile din cele două sate se comparau, aminteam una dintre marile bucurii ale copilăriei la țară — desigur, una petrecută într-un sat de cîmpie — când copiii își trag părinții de mâini către porți și în drum, înduplecându-i să schimbe cîteva porumbi pe cîteva mere, de la muntenii ce coborau odată și mai coboară și astăzi la șes, în vremea culesului, cu carele pline. Ziceam, se-nțelege, că nu prea au avut copiii din Roata pe ce să cumpere mere în toamna aceea.

— Și-n toamna trecută a fost belșug și le-am cumpărat la copii, îmi zice Emil Panait, președintele C.A.P.-ului Bucșani, vrînd să dea un înțeles cit mai propriu acelei povești cu merele, ce nu fusese de fapt decît o încercare de a însufleți comparația amintită. Da, am făcut porumb 6 500 kilograme la hectar. Și-n vară, griu, 4 000.

— Nea Emile, de unde a început fama acestui C.A.P.?

— Se foiește ca și cum l-aș fi rugat să-mi povestească viața.

— De unde am putea începe dacă nu tot de la pământ?!

— Deci?

— Pământul! Pe-aici e pământ de Vlașca, cum îi spunem noi. Brun roșcat de pădure, podzol, cum îi zice la carte. A dat o ploaie, nu poți să intri pe el. A stat ploaia, repede se usucă, sare sapa ca din piatră. Pământul ăsta trebuie pîndit, ascultați-mă pe mine, cu munca. Dacă pierzi ziua, aproape că poți să pierzi anul. Să-i torni și aur pe brazdă și nu mai faci nimic. Ei, ăsta fiind, ce ne-am zis la început? Să facem și noi puțină negustorie cu el, să nu mai punem doar griu și porumb. Și ne-am apucat de legumicultură. Muncă multă, migăloasă, dar ne era gîndul la banii pe care o să-i scoatem, așa că mergea treaba. Aveam producții bune, ce mai! Necazul venea însă cînd nici nu te gîndeai: la sfîrșit. Ce să mai îmi aduc eu acum aminte, plîngea pământul, munți de roșii și de ardei se vestejeau și se stricau la capul locului și nu venea nimeni să-i ridice, după cum scria în contractele pe care le făcusem. Păi cum?! Nu era acolo munca noastră? Ce se-alegea din ea? Pe urmă, ne-am gîndit noi mai bine, nu puteam să-i imităm pe cei de la Vidra, fiindcă noi sîntem mai departe de oraș și — pe drept — dacă nu-i dai orășeanului legume proaspete, luate pe rouă, nu-ți dă mare lucru pe ele ori nici nu ți le cumpără. Și-atunci am schimbat orientarea.

— Adică?

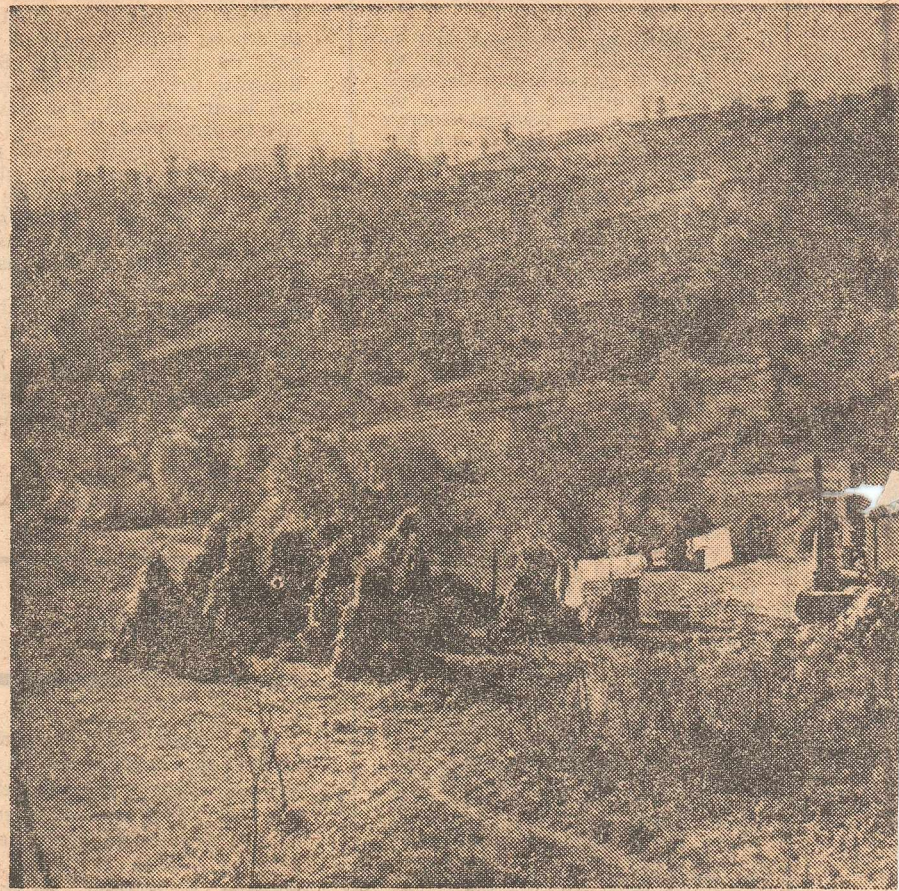
— Ne-am orientat altfel. Va să zică aveam pământul ăsta. Dom'ne, ne-am gîndit, să punem griu și porumb, dar să avem grijă să facem mult, că altfel ieșim nici la griu, nici la porumb ci la pepeni! Și să mai punem noi, aici, foarte mult nutreț pentru vite, ca să avem să le îndopăm ca pe găste. Așa a început zootehnia la Bucșani. Ea, sîraca, ne-a scos la liman. Știam vorba ceea că animalul e bogăție la curtea omului. O văzurăm și noi, cu ochii noștri.

— Să vorbim despre asta.

— Încetîșor ne-am profilat pe creșterea și îngrășarea taurasilor, asta-i tot. Creștem adică, într-un ciclu, 2 000 de animale pentru carne. Le ridicăm la peste 400 de kilograme. Scoatem bani buni: pe '77 am avut plan la zootehnie 5 milioane. La sfîrșitul lui mai, începutul lui iunie, facem peste 4 milioane. Dacă nu scoatem noi, pînă la sfîrșitul anului, mai mult de 10 milioane, apoi ne mai întîlnim și vorbim. Nu mă indoiesc că Emil Panait vorbește după niste calcule bine știute ale sale, de „om al cîștigului“, după cum spun sătenii, care îndeamnă și se străduiește, el însuși fiind în stare „să dea la un sat să mînce“, după cum zic tot oamenii, referindu-se desigur la o bună rînduială a muncii și la o răsplată pe măsură.

— Pământul deci și zootehnia. Alceva?

— Păi, timpul, organizarea treburilor. Noi, ăștia din C.A.P., trebuie să cam stăm pe acasă, adică în sat. La treabă, altfel vine toamna și te prinde cu atîția bani cit să-i ții și să-i și numeri cu-o mîină. Să vorbim pe viu. Eu as avea nevoie de nutrețuri combinate să-mi îngras vitele? Da. Ei, mă duc la București, la Direcția agricolă, și poate nu o dată, și cer pe-acolo aprobări. Cum cei de-acolo mai au și grija altor unități, nu numai a celei de la Bucșani, pot să-mi zică: băi Emile, tu ai cerut cinci mii de kile din astea, noi îți dăm trei sau patru mii. Și mă repartizează să le ridic, poate, de la Ploiești. Fă, Emile, alt drum, umblă cu sîrut mîna pe

acolo, deschide ușile fin, cu degetul mic, pe urmă întoarce-te, adu mașini, încarcă-le, du-le acasă, descarcă-le etc. Păi nu e bine așa, cînd am eu aici de toate? Nu dăm nutrețuri combinate dar realizăm cel mai mare spor pe județ la îngrășarea animalelor: aproape 1 kilogram pe zi.

— Cum faceți?

— Dacă animalul e îngrijit bine, pune carnea pe el văzînd cu ochii. Noi le dăm pe zi: 1 kg orz, 1 kg porumb, 1 kg gozuri de griu și fin la discreție. Acum înțelegeți de ce punem nutreț aproape cit griu și porumb? Uite, anul ăsta am pus 400 hectare de lucernă. S-a făcut de ți-e frică să intri în ea. Patruzeci de tone la hectar. Nici nu prea avem mașini la nivelul producției ășteia. Abia răzbit cu C.A.F.-urile, niște combine aproape tot la fel de puternice cit Gloria C-12. Dacă luăm toată coasa asta, nu mai avem grijă cu animalele tot anul. Muncesc oamenii pe rupe la încărcat și transportat să nu pierdem nimic. Chiar astăzi avem la lucru 700 de oameni.

— Aveți oameni buni...

— Ce oameni avem noi, mai rar! Eu nu vreau să vorbesc lucruri nepotrivite, dar dacă-i spun cui va băi, nea Costică, du-te la București și vino pe jos că e bine pentru C.A.P., se duce. Dar nici eu nu i-am mintit niciodată, afară doar de legumicultură, la început, dar și atunci toți hotărîserăm, toți greșiserăm.

Fiindcă Emil Panait vorbește mai greu și despre el însuși, notez aici ce aflăm de la niste cooperatori din Bucșani. O întimplare. Odată, pe la începutul anului trecut, s-a ținut la C.A.P. o adunare generală. Erau prezenți și cîteva delegați de la județ. S-a vorbit ce s-a vorbit și către sfîr-

situl sedinței unul dintre aceștia a spus: tovarăși, nouă ne place cum muncii aici la Bucșani, așa și pe dincolo, și tocmai de aceea ne-am gîndit să-l luăm pe tovarășul Panait la județ, la U.J.C.A.P. Cuvintele acelea au curmat respirația sălii. Au urmat cîteva clipe de derută, de nehotărîre și de nemulțumire tăcută, care a izbucnit apoi într-o hărmălaie de glasuri potrivnice. Fusesse însă, cum s-a lămurit pe loc, numai o glumă. Ce am putea adăuga, după relatarea acestei istorii, despre legătura cu adevărat sufletească dintre oamenii acestui C.A.P., dintre acești țărani care, iată, nu fac parte din categoria aceluia ce stau toamna la porți — cum spunea un scriitor — și rid de studenții care vin să le culească recolta?

O lumină imaculată a încremenit deasupra cîmpului de griu care-și întinde molcom, într-o adiere abia simțită, culoarea incertă, de verde-galben, pînă la apa Neajlovului și lingă casele acestui sat de țărani: Bucșani, Ilfov.

De aici, la zece kilometri, chiar la marginea de apus a județului, se află Roata. Comună mare, cu drumuri asfaltate și trotuare, dotată cu cele de trebuință pentru ca viața să aibă cam toate înlesnirile orașului. Inclusiv piață. În care, mă gîndesc, vin oameni din alte sate pentru a cumpăra de la cei din Roata, ori cei de aici cumpără de la cei veniți din împrejurimi? Ușor de bănuț care ar fi răspun-

sul, căci C.A.P.-ul din Roata este, cum se zice, unul slab dezvoltat.

Despre ce să-l întreb mai întîi pe președintele C.A.P.-ului unei asemenea comune de cîmpie, unde pământul e neted ca-n palmă? Firește, tot despre griu și porumb. Despre acestea îl întreb și eu pe președintele Ilie Dumitru. Răspunsul se smulge însă greu din memorie. Vorbește singur, sopteste cîteva cifre și, decis, scoate din sertarul biroului un carnetel în care caută nu prea mult și spune:

— În 1976: 800 de hectare de griu; planificat 1 200, realizat 1 050. Și 1 110 hectare porumb: planificat 1 400, realizat 1 100 kilograme la hectar.

Productii mici, planuri neîndeplinite. Dar discuția alunecă spre altceva: Ilie Dumitru ne vorbește despre „lipsa forței de muncă“, despre faptul că aproape toți bărbații sînt angajați la Schela de extracție din celălalt sat al comunei. Cartojani... La C.A.P. au rămas mai mult femeile... De ce faceți din asta o dramă?, zic. În atîtea alte locuri s-a întîmplat la fel și totuși merge treaba. Da, zice Ilie Dumitru, dar... Și vorba nu duce nici de data aceasta pînă la capăt, gîndul.

În fine, după o lungă așteptare — e la tovarășul inginer șef, să se ducă cineva acasă la el și să-l cheme, dar să aducă și cheia; ba nu, e la contabilul șef, să se ducă cineva acasă la el și să-l cheme, dar să aducă și cheia — intrăm în posesia unui dosar pe care scrie: „Program privind redresarea economică a C.A.P. Roata, unitate mai puțin consolidată, 1975—1980“. Treptat ne dăm seama însă că, practic, programul acesta este o simplă hirtie moartă, un exemplu pur de formalism,

Anchetă socială

Cum să-l fac pe tata să înțeleagă că-l iubesc?

O scrisoare emoționantă ne solicită sprijin în favoarea unei familii — două fetițe, doi băieți și o mamă — terorizate de un tată pensionat medical, dispus să-și bea oricînd pensia, adică să bea mult, ceea ce atrage provocarea unui șir de scandaluri finalizate cu acte de violență. În încheiere cuvintele: „Vă rugăm să luați în serios această scrisoare“.

Am căutat-o întîi pe mamă. La Policlinica Titan, unde lucrează, nu am găsit-o: „Îi este copilul cel mai mic bolnav și stă să-l îngrijească“. În schimb prezența sa, dacă se poate spune așa, am

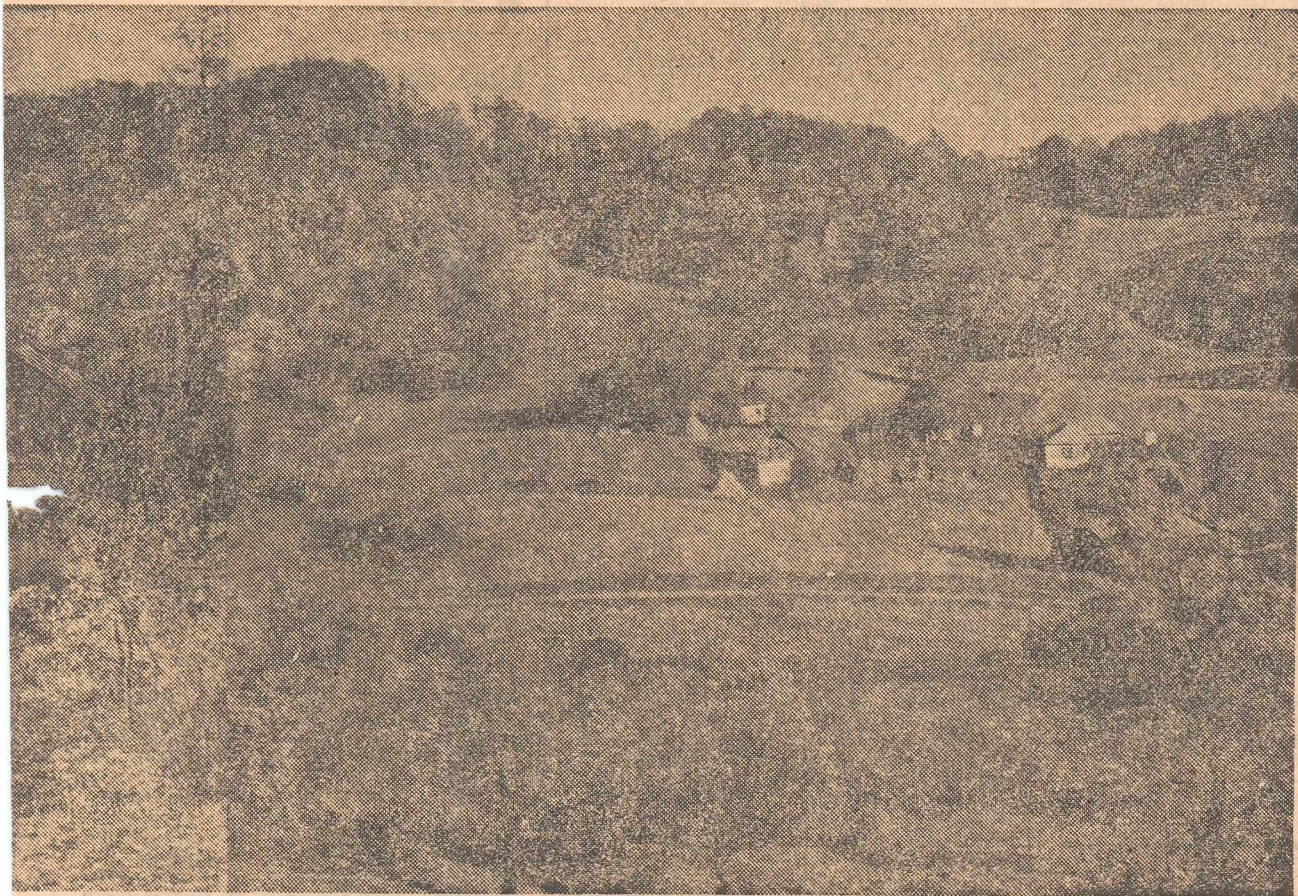
aflat-o în foarte multe locuri. „Este o femeie admirabilă“, „Un om modest și liniștit“, „Își vede de treabă cu hărnicie“, „Dar familia?“ — am întreat. Și iată cîteva răspunsuri. Doctorița M. Corpade de la laboratorul de analize medicale: „Are mari greutăți cu soțul. Noi îl cunoaștem. Cînd nu bea, este un om pe care te poți baza la nevoie; după seism a venit aici și ne-a dat o mîină de ajutor. Dar cînd bea... Odată colega de care întrebai a venit cu un dinte rupt și buza umflată. Pînă la urmă, ne-a mărturisit că a fost bătută acasă“. Biologul Liliana Blojovan: „Este colega noastră și am început să-i cunoaștem necazul. De multe ori, cele două fetițe ale ei au venit aici direct de la școală. Arătau tare speriate. Ce este cu voi? O așteptăm pe mămica, să mergem cu ea acasă, că tăticiu... și n-au mai apucat să spună fiindcă le-a podidit plînsul și rușinea. Băiatul cel mare, are vreo 17 ani, mai stăpînit — vine și el pe aici — ne-a explicat: dacă sîntem toți, rezistăm parcă mai ușor scandalului“. Maria Popescu, inspectoare la serviciul personal: „Nu am știut nimic de necazul colegei noastre pînă în ziua în care a venit în acest birou să ne întrebă ce trebuie să facă pentru a putea lua ea alocația pentru copii. Acest lucru nu se poate, o pri-

mește soțul legitim — i-am spus. Ne-a mărturisit atunci că uneori acesta „bea și banii copiilor“. Din păcate, n-am putut s-o ajutam nici măcar cu sfaturile. (???)

La locuința familiei: un apartament de trei camere într-un bloc nou, într-un cartier nou. Mai întîi, părerile unor vecini. Împunătorul cu administrarea blocului este plecat din localitate, dar soția acestuia „cunoaște situația“: „Cel de care întrebai dumneavoastră a lucrat un timp cu soțul meu în comitetul de bloc. Nu știu dacă a lucrat bine sau rău, cert este că la noile alegeri locatarii nu l-au mai solicitat; se spunea că este prea irascibil. Dacă bea? Nu știu, eu nu l-am văzut în stare de ebrietate, întrebai vecinii de la aceeași scară“. O vecină de palier: „Vă rog să nu-mi notați numele (evident — n.a.). Cel de care vorbiți este plina de dumnezeu cînd nu bea. Cînd bea însă, ș-o face destul de des, și numai în casă, în cepe să facă scandal. Se aud prin peret și uși strigăte și țipete. Soția nu se plînge, își poartă cu decență mîhnirea, dar am văzut-o eu cu vinătăi provocate de lovituri“. O vecină de la etaj: „Îl cunosc cum să nu, cînd udă florile lui le udă și pe ale noastre. În familie nu știu cum se comportă, dar văd că toți copiii lui merg regulat la școală și arată bine îngrijiți“

...sau cu capul în nori?

ROATA

Unde ești, copilărie...?

— E-atît de demult și-atît de departe copilăria
încît mi se pare c-a îmbătrînit vremea pe drum,
de cînd tot trece ca apa,
și-a răgușit ceasul, în turnul înalt al bisericii,
tot măsurîndu-ne zilele, nopțile,
iar cucul (mereu același l?), inebunit de singurătate,
se strigă cu disperare,
se strigă necontenit,
și nu se mai aude
și nu se mai găsește...
S-a pierdut năuc, prin pădure,
cum te-ai pierdut, odată, tu,
ireversibil,
prin volbura vremii,
Copilărie desculță
și sărmană.

Copilărie sfîntă, copilărie floare de cîreș,
hai, vino, în pragul casei părintești,
să vezi cit de mult am oboșit,
cătîndu-te.

ION DODU BĂLAN ■

...măsurile stabilite prin el sînt departe
de a fi fost realizate. Pînă acum, aflăm,
ca făcut doar o bucătărie furajeră dar,
precis este să spunem, ea s-a construit
în grădina Schelei de extracție, în patro-
ajul căreia a și intrat, dealtfel, C.A.P.-ul
de aici. Nu numai că programul acesta nu
a fost respectat și îndeplinit literă cu literă,
ci ar fi normal, și cum cooperatorii au
văzut probabil că o să se întimplă atunci
cînd l-au aprobat, în adunarea lor gene-
rală din 7 iunie 1975, dar acest program
nu este realmente necunoscut, oamenii chiar
în conducerea C.A.P.-ului — deci inclusiv
președintele și inginerul șef Ion Diță —
nu sunt cunoscători. Grav, incredibil,
dar de ce să ne mai mirăm, cînd, din
trădătoare în vorbă, a rezultat că pînă și pro-
iectele de care-l întrebam la început pe
Ion Dumitru erau cu totul altele decît
pe care mi le spusese?

Adeușur convenită rectificare: n-au avut
planificat 1 200 și nu au realizat 1 050 kg
pe hectar, ci au avut plan 2 200 și au
realizat 2 100. Și la porumb producția a fost
mai mică decît cea prevăzută: au avut
planificat 2 400 kg la hectar, nu 1 400, și
au realizat 2 050, nu 1 100. Ilie Dumitru mic-
case, dintr-un condei, jumătate din pro-
iectele obținute. Faptul este probabil
cunoscut precedent. Ce fel de președinte de
C.A.P. este acela care nu știe nici măcar
cîtă grâu și porumb a făcut în anul trecut?
Dar nu-l întrebam cît sorg a făcut, de
exemplu, prin 1961! Să ne mirăm că este
mai puțin consolidat acest C.A.P., după
ce în țara noastră din Roata să spună, cu
recare duioasă, despre el însuși? Proble-
ma este forța de muncă, a lipsei de oameni
activi, de care vorbea Ilie Dumitru, se

vede că începe încă de la funcția pe care
el însuși o ocupă în prezent la Roata. Să
vedem însă cît de adevărată este ea în
ce-i privește pe ceilalți membri coopera-
tori.

Am deschis fișele de norme ale tuturor
celor care au lucrat în 1976 la C.A.P.,
și-am citit: pînă la 40 de norme, 283 de
oameni. Între 40 și 80 de norme au lucrat
mai puțini: 261. Între 160 și 200 de norme,
numărul a continuat să scadă: 111. Pre-
cum se știe, cam de la 200 de norme în
sus se alege griul de neghină, harnicii de
leneși. Pînă la 300 de norme la Roata au
muncit 52 iar peste 300 de norme doar 29
de oameni!!! Rămîne la îndemina fiecă-
ruia să vadă pe cîți oameni contează
C.A.P.-ul acesta. În totul lui tot, făcînd o
medie, a rezultat chiar din calculele ingi-
nerului șef că la Roata există forță de
muncă dar că oamenii — repetăm: ca
medie, pe ansamblul satului — muncesc
puțin în cadrul cooperativei. Cine își poate
închipui, dealtfel, că poate munci 40—50
de zile — echivalentul în timp al mediei
numărului de norme prestate — dar să
trăiască și să aibă ce să mănînce un an
întreg? Nici la Roata, firește, nu gîndește
nimeni așa. Sondorii aduc bani frumoși în
casă, asadar...

— Aveți magazin de parfumerie aici?
— Cum să nu?! Îmi răspunde primarul
Dumitru Boroi. Chiar alaltăieri i-am tăiat
panglica.

Bineînțeles. Nu spunem că Roata e o
comună care arată foarte bine, cu aspect,
pe alocuri, urban? Numai că în aceeași
zi în care se tăia, festiv, o panglică, după
cum și în ziua în care am trecut prin a-
ceastă comună, oamenii de aici încă mai

aveau probleme cu semănatul porumbului!
Acum, la sfîrșitul lui mai... De ce, mă gîn-
desc, să nu-și fi creat președintele C.A.P.-
ului prilejul de a spune și la anul, pe
vremea asta, vorbind despre producția a-
nului '77, ceea ce spusese la început de-
spre porumbul de anul trecut:

— Nu-ș ce naiba a avut, că a intrat ne-
ccept în toamnă!

Recapitulînd: cele două
C.A.P.-uri au cam același pîn-
mint, ca întindere și fertili-
tate. Amîndouă au alocat, în
1976, pentru fondurile de dez-
voltare, circa 20 la sută
din producțiile nete realizate. Roata a o-
prit pentru dezvoltarea sa 560 000 lei,
Bucșani, de cîteva ori mai mult. Clar:
C.A.P.-ul Bucșani se dezvoltă de cîteva
ori mai repede decît celălalt, și aceasta în
condițiile în care valoarea unei norme de
muncă a fost aici de 50 de lei iar la Roata
abia de 25. La Bucșani însă toată lumea
munceste. Chiar și cei care nu vin zilnic
la C.A.P. Fiindcă aici s-a instaurat o re-
gulă. Tăurașii — care aduc, cum spuneam,
milioanele cooperativei — sînt ținuți în
grajdurile C.A.P.-ului pînă la 80 de kilo-
grame. Pe urmă, fiecărei gospodării îi este
repartizat cîte unul spre îngrășare, pînă
atînce greutatea de 300 de kilograme. Bine-
înțeles, C.A.P.-ul îi ajută pe oameni cu
bani și produse. Sporul de greutate obținut
zilnic este de 800 de grame. Apoi anima-
lele sînt aduse la îngrășătoria cooperati-
vei, unde — cum spuneam — ajung să
facă peste 400 de kilograme. Chiar și nu-

mai din acest exemplu ar rezulta că la
Bucșani toată lumea munceste, că în acest
sat care nu se știe să fie și să rămînă
de țărani nu există ceea ce se numește
„forță de muncă reziduală“. Pînă chiar și
bătrînii satului pot presta astfel, fie și la
domiciliu, o muncă folositoare.

La Roata, lucrurile se prezintă tocmai
pe dos. Aici, cine nu munceste este lăsat
să nu muncească, iar cei care muncesc
sînt puși în situația de a munci și mai
mult. După ce vin de la serviciu, sondorii
îngrijesc de regulă de loturile personale
și de cele pe care le-au luat în acord glob-
al. Asta, ca să zicem așa, este înțelegere
din familie. Mai există însă una, de
obicei în campaniile agricole și mai ales
la culesul porumbului, cînd întreprinderea
ii mobilizează pentru a veni în sprijinul
C.A.P.-ului și a elibera pămîntul de po-
vara, cîtă este, a recoltei. Așadar, tot ei,
sondorii! Aceiași oameni care, spuneam,
au construit bucătăria furajeră pentru cele
180 de vaci cu lapte, planificate să dea
anul trecut cîte 1 250 litri. Nici aici însă
n-a fost îndeplinit planul. Vacile n-au dat
decît 1 100 litri. S-a așteptat, poate, să
vină tot sondorii să le hrănească și să le
mulgă? Fără să vreau, auzind și această
istorie, mi-am amintit că la Bucșani nu
există decît foarte puține gospodării în
care să nu fie cîte două vaci cu lapte.
Lucru care, firește, s-ar înfăptui mai greu
la Roata atît timp cît încă destule neveste
de sondorii — care n-au toate copii mici
de crescut și nici nu sînt, toate, bolnave
— nu se dezbară de ifosele orășenești pe
care le-au deprins.

— Cînd aud pe unii, pe la plener, la
judet, că vorbesc despre producții mari,
nu știu ce să mai zic, oftează Ilie Dumitru.
Am cerut să plec. N-am fost lăsat.

Ca și cum fuga ar fi o soluție, cîtă vreme
Roata, indiferent ce s-ar întimpla, ră-
mîne aceeași comună incercuită de pîn-
mint!

La urma urmei, mărturisesc,
am scris aceste rânduri cu
stringere de inimă, pentru
că nu se poate să treci prin
această comună fără să
te gîndești că ea n-ar pu-
tea arăta atît de frumos și îngrijit, și cu
adevărat exprimînd bunăstare, dacă oa-
menii ei ar fi delăsători. Roata este, aș
spune, o comună muncitorească. De ce,
atunci, nu folosește C.A.P.-ul de aici fap-
tul acesta și nu-l întoarce în avantajul
său, de ce închide ochii la exemplul care-i
stă sub ochi și de la care ar putea să în-
vete disciplina, eficiența? La Bucșani ni
s-a vorbit despre munca organizației de
partid de educație politică și de mobiliza-
rea a oamenilor. La Roata, nu. Intimplător?

Cuvintele unui țărăn din Bucșani, Oprea
Ion, îngrijitor la zootehnie: „Anul trecut
am asfaltat aleile din curtea C.A.P.-ului.
Lucrau niste muncitori de la un șantier.
Din vorbă în vorbă am aflat că vreo cîțiva
erau din Roata. Ehe, pîi la voi e bine,
ziceau. Dar la voi?, i-am întrebat. Au pus
iar ochii în pămînt, să toarne asfaltul.“

DUMITRU ELIADE ■

...apartamentul familiei; curățenie, or-
ganizare. Cele trei perechi de ochi, ai mamei
și celor doi băieți mă privesc cu tris-
tă (surorile sînt la școală, tatăl plecat),
de ce v-a îndrumat aici? O scrisoare?
Leg... și dacă tot ați venit și ați aflat
de alții necazul nostru atunci trebuie să
vorbești. Vedeti dumneavoastră, sîntem
ceună de atîția ani și n-am crezut ni-
cînd că vom ajunge aici. De doi ani,
este greu să vă povestesc, de doi ani
cînd s-a pensionat medical s-a apucat
ătură. Cînd nu bea, e soț și tată, mă
și la gospodărie. De curînd am luat
confectionăm pungii pentru cooperati-
vitate. Cartonajul“, să mai scoatem un ban,
un mulți în casă. Lucrează și el. Cînd
însă nu te mai înțelegi cu el și bea
ape în fiecare zi; și mi-e și rusine să
pun toate acestea. Poate dacă ne dați
vîstă să nu-i spuneti numele. Să vadă
cuvintele astea și o să înțeleagă că
ce el e vorba. Bea aproape toți banii,
dacă apucă să-i ia din mină alocația
lor. Cît nu ne-am rugat de el, cîți
-am spus; și sora lui și părintii —
cîți i-au trimis o scrisoare în care
am spus să se lase de băutura că îl află
din comună și acolo nu-i ca în
restul, unde nu te știe nimeni. Se
a cu mine, se ceartă cu copiii, a bă-

gat spaima în ei. Îmi vine uneori să plec
dar parcă tot nu-l pot lăsa singur. Pe cel
mare îl face trîntor, de fetița care e la
școala de balet spune că o să ajungă o...
că știe el cine sînt balerinele. Ce să vă
mai spun, îmi este foarte greu să mai
vorbesc.

Cu băiatul cel mare stau de vorbă plim-
bîndu-ne prin cartier. La un moment dat
îmi arată o vitrină fotografică: „Aici e
sora-meă, la o serbare. E talentată, poate
va ieși o artistă, și eu vreau să ajung
cineva, doar că nu am tîhnă să învăț.
Vreau să ies inginer constructor de a-
vioane, îmi place și sportul dar cu tata
nu pot să discut asemenea lucruri, el știe
doar să bea. Și ce om era înainte! Venea
acasă frînt de oboseală, avea muncă de
teren, mă uitam la picioarele lui umflăte
de atîta umblet, îmi era milă și mă gîn-
deam că trebuie să-l ajut aducîndu-i mă-
car o notă bună. Acum are numai înju-
rături pentru noi, „golan“ și „jigodie“ sînt
vorbele obișnuite la adresa mea. Odată
m-am gîndit chiar că nu sînt copilul lui.
Dar simt că sînt al lui și mi-au spus și
toate rudele noastre. Cît vreau să se
schimbe! Îmi vine să plîng cînd mă gîn-
desc la ce se petrece cu noi și mă tot
întreb cum să-l fac pe tata să înțeleagă
că-l iubesc, că toți îl iubim.“

L-am rugat pe băiat să mă scuze și să
nu mai plîngă. L-am căutat apoi pe cel
care este tată și soț, cel vinovat de aceste
lacrimi. În fața a două pahare cu Pepsi
am stat de vorbă îndelung. I-am relatat
tot ce se vorbește despre comportarea sa,
și bine și rău. M-a ascultat cu ochi întu-
necați, a dezaprobat totul imediat, dar
mai apoi, adică atunci cînd i-am vorbit
de cei patru copii cu care pe drept se
poate mîndri, de lacrimile celui mai mare,
a început să accepte vorba mea, să re-
cunoască o parte din faptele de care era
responsabil. L-am oprit cîci nu mărturisise
mă mai interesa, în mod deosebit, „La ce
vă gîndiți pentru viitor?“ „La multe, aș
dori să reîncep munca, sînt destul de să-
nătos acum, poate mă puteți ajuta. Ar
trebui să mă împrietenesc cu feciorul cel
mare, e flăcău aproape“. „Dar cu...“ „Cu
băutura? Păi cum să vă spun, trebuie
să mă gîndesc la sănătatea mea; am fost
pensionat fiindcă mă îmbolnăvisem de
hepatită. Ce să mai zic, poate ne mai în-
tîlnim, dar în alte condiții.“

Și astfel în speranța acestei întîlniri am
omis cu bună știință numele și adresa
celui în cauză.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

GĂRI MARI, GĂRI MICI

■ BUCUREȘTI

**Gara de Nord — o gară
cu o populație
cit a unui oraș mare**

Ora de seară. Difuzoarele anunță plecarea acceleratului 121 spre Timișoara în timp ce rapidul 96 de la Constanța are o întârziere de 10 minute, o nimică toată pe lângă cele 40 de minute înregistrate de personalul 8002 care vine tot dinspre Litoral. „Informațiile” sînt inconjurate de patru cozi sănătoase, cei patru funcționari tamponându-și în permanentă frunțile transpirate. Sălile de așteptare sînt pline și mai ales lipsite de aerisire. În ciuda unor tablite care avertizează că în sălile de pricina nu se intră decît cu legitimații de călătorie, observi cu ușurință numeroase siluete mai mult sau mai puțin drepte, care n-asteaptă nimic. Nici măcar trenul. O caracteristică pentru această oră: se doarme. În picioare, pe valize, pe lângă stîlpi, în sălile de așteptare și pe peroaane. Mai bine însă se doarme în salonul „Mama și copilul” unde, de pildă, micuța Lăcrămioara Ghindă de doi ani și șapte luni așteaptă într-un pătuc alb și în deplină liniște, împreună cu mama sa, să plece acceleratul de Iași de la ora 23.46. Gara de Nord. O lume. Un oraș. 120.000 de călători în 24 de ore. Aproape cit populația orașului Tg. Mureș. Cea mai mare gară a țării, gară cu o viață proprie, cu frizerie-coafură, postă, telefoane și o librărie care închide la ora 15. Cu florărie și farmacie, cu un restaurant și un expres mereu în căutare de soluții comerciale, citeodată găsite, cum ar fi și cele 12 chioscuri cu dulciuri, răcoritoare și gustări. Panouri mari indică agențiile și cursele TAROM precum și hotelurile Capitalei. În holul caselor de bilete de la clasa a II-a citeva cozi rețin atenția. La casele 21 și 22 se vînd bilete pentru acceleratele spre Iași și Cluj-Napoca într-o inghesuală rivalizată doar de cozile pentru acceleratul de Suceava. În timpul acesta, alte șase case sînt închise, iar altele nu beneficiază decît de 5-6 solicitanți. „Uitați cum stau lucrurile, ne spune șeful gării, inginerul Iulius Năstase, o casă, două sau mai multe case în plus n-ar rezolva situația pentru că eu n-am ce vinde. Să detaliez. Am încercat de mai multă vreme să ne obișnuim călătorii să-și procure bilete de la agențiile noastre de voiaj, rămîind ca gara să elibereze bilete pentru cei veniți în ultimul moment, pentru cei care au aflat în ultima clipă că trebuie să plece. În felul acesta, pentru un tren agențiile eliberează 600 de bilete, restul pînă la, să spunem, 800 sînt trimise la agențiile din stația următoare și vreo 60 ne revin nouă. Deci eu nu pot elibera decît aceste 60 de bilete, iar două case ajung”. Tot în Gara de Nord funcționează foarte multe casete automate de bagaje, pe lângă servi-

ciul păstrării bagajelor cu o capacitate suficientă necesităților. Este foarte adevărat însă că pentru mulți noțiunea de a păstra, firește un timp, se confundă cu veșnicia. Astfel, există în Gara de Nord trei încăperi pline cu obiecte aparținînd celor loviți prin nu se știe ce împrejurare de o amnezie puternică. De la sticle goale sau pline cu vin ajuns otet și de la haine sau plapumi pînă la trei pantofi de damă, roșii, tot trei pentru piciorul drept, găsești absolut ce vrei, inclusiv tablouri și poze de familie sau buletine de identitate, certificate de naștere sau carnet de muncă, cum ar fi cel eliberat de Uzina de pompe în anul 1967 pe numele Plosnea Ion. Dar n-ai bănuț o clipă că într-o casetă se pot uita rate, gîste și chiar pisici vii care pînă la eliberare au suficientă vreme să decedeze. Desigur unele exemple pot fi amuzante, dar obiectele cu pricina grevează important spații necesare gării.

Dimineața, Gara de Nord n-arată deloc obosită. Peroanele sînt curate, chioscurile cu gustări și răcoritoare deschid la timp, așteptîndu-și călătorii cu crenvurști proaspeți și gustări la pachet. Gara își începe o nouă zi. De la forfota navetiștilor, care dintr-o obișnuință mai veche au ochii cîrpiți și prind trenul cu un minut înainte de plecare sau din mers și pînă la cozile, organizate, la chioscurile de ziare, totul vorbește de un anume ritual. Restaurantul își scoate portocalele la vinzare, iar înăuntru se servește și lapte fierbinte. Este adevărat că în ciuda explicației cu lipsa biletelor, ele fiind vindute la agenție, casele de bilete de la clasa a doua suportă destul de greu asaltul călătorilor. Incolo, gara își așteaptă cei 120.000 de călători.

RADU BARBU ■

■ ORADEA

Călătorii trec, gara rămîne!

Gara Oradea, altfel gară măricică, suportînd asaltul zilnic a peste 30 de perechi de trenuri și al 7.500-8.000 de călători, rămîne totuși tot o gară „construită cam pe la o mie opt sute și ceva”, cum zice inginerul Ștefan Derban, șef de stație în tură — adică o gară veche de peste 80 de ani, avînd și ultimele cărămizi din zid înegrite de fum și timp. Intimplarea totuși a făcut ca în gara Oradea să se petreacă, în chiar zilele cînd am vizitat-o, o amplă „primenire de primăvară”, după spusele aceluiași interlocutor, fatada, culoarele, holurile, sălile de așteptare, practic totul intrînd cu cea mai mare viteză prin mîinile zugravilor și vopsitorilor. Drept urmare se lucra zi și noapte în gara Oradea, în trei schimburi, tocmai pentru ca bătrîna dotare cefeștă să arate, din nou, ca nouă. „Adevărul însă este că în clipa de față noi lucrăm tot ca la începutul căii ferate, adică numai pe sistematizare manuală, ne mai spune inginerul Derban. Avem 12 acari pe fiecare tură, în stație, care folosesc sistemul de incuitori de

chei fără bloc; omul face manevra, trage acele, închide macazul, apoi agață cheia pe un panou special, ca să aibă siguranța că a făcut manevra exactă... Abia de anul viitor gara noastră intră în planul de sistematizare și modernizare al Regionalei C.F.R.-Cluj; deci, de la anul, vom avea sistemul CED (centralizare electrodinamică), vom lărgi peroaanele, vom face accesul spre ele prin pasaje subterane, așa cum trebuie să fie într-o gară a zilelor noastre”.

Un prim pas important pe calea modernizării gării de călători s-a făcut totuși anul trecut cînd întrez traficul de marfă a fost trecut în gara vecină, Oradea-Vest, care posedă și un triaj nou, dealțul.

La casele de bilete nu există decît arareori coadă și inghesuală — cum ar fi, de exemplu, la plecarea (pe timp de iarnă) a trenului nr. 422, de fapt singurul pe acea perioadă cu mers direct Oradea — București. Atunci, practic, în gară nu mai rămîne nici un loc nevîndut — toate locurile fiind rezervate Agenției de voiaj; lucru care, desigur, nu poate avea darul de a spori plăcerea unei călătorii spre Capitală. Ar fi poate mai bine, ni s-a spus, ca la același tren să fie rezervate mai multe locuri pentru Oradea și mai utine pentru Satu Mare și Cluj-Napoca, gări din care, oricum, pleacă mai multe trenuri accelerate spre sudul țării.

Trecînd la sectorul dotărilor sociale, aici consemnăm, pe lângă existența normală a unor chioscuri de diferite mărimi și destinații, dar bine puse la punct, în primul rînd măsura — esențială, se pare, pentru o gară! — a interzicerii vînzării de băuturi alcoolice în restaurant. „Din punctul nostru de vedere, spunea Ștefan Derban, faptul că la ora actuală în restaurantul gării nu se mai consumă decît mîncare, cafea și sucuri, e tare bine, pentru că am scăpat astfel de o serie de vechi „clienți” ai gării care ne pricinuiau o multime de neazuri. Din punctul de vedere al gestionarilor, însă...” Punctul de vedere respectiv avea să ne fie explicat mai detaliat de însăși sefa de unitate Doina Buzău, pentru care, se pare, menirea unui restaurant tot alcoolul rămîne. „Dacă nu-i băutura, nici mîncarea nu merge!” — ne explica dînsa, încercînd, totodată, să motiveze spectaculoasa cădere a vînzării zilnice din restaurantul gării, de la 30-40 de mii de lei la cel mult 10 mii de lei în clipa de față...

În camera numită „Birou” l-am găsit pe sotul numitei responsabile consumînd împreună cu un prieten, probabil, fripturi în singe, alături de care, pentru digestie, desigur, curgea și un vin roșu de cea mai intensă culoare, lucru oarecum de mirare, intrucît lista (oficială) de bucate nu conținea, în afară de ceva mîncare, decît apă minerală și Nectar. Altfel, restaurantul posedă multă liniște și o oarecare curățenie, lucru care atestă încă o dată lipsa „clienților” de care amintise inginerul Derban.

Gara Oradea: peste 80 de ani vechime, 47 de perechi de trenuri în plin sezon de vară (între care 6 trenuri internaționale) în fiecare zi, în jur de 8.000 de călători. Altfel, un loc din care totuși aștepti să pleci cit mai repede.

DUMITRU GEORGE ■

■ GALAȚI

**Lipsă de spațiu și, peate,
lipsă de înțelegere**

În condica de sugestii și sesizări a gării Galați-călători, înfățișată de inginerul Gheorghe Rugină, șeful celor 8 stații C.F.R. din oraș (marfă, vamă, port etc.), ultimul înscris datează din 19 aprilie, ceea ce ar vrea să însemne că lucrurile stau bine la Galați. Într-un fel chiar stau, adică pe peroaanele gării domnește o curățenie exemplară, pe care Marin Ioniță o desăvirșește, la acest ceas de prînz, cu ostro-pitoare, toate chioscurile și amenajările sînt deschise după orar, plecările și venirile celor 30 de perechi de trenuri ce trec pe aici în 24 de ore sînt afișate la bună vedere, sălile de așteptare curate și nu foarte pline, chiar dacă mirosind cam tare a motorină, fără imbulzeală și fără panică.

Cîteva ore mai tîrziu, înaintea plecării rapidului de București, la 19.03, constatările noastre nu mai sînt la fel de îmbucurătoare. Funcționează numai 2 case de bilete, cozile numără cam 20 de persoane, e inghesuală și nu mai e prea multă curățenie, cele 3 peroaane fiind abundent acoperite cu bilete de călătorie, hîrtii și așa mai departe. Inghesuiala s-ar datoră, după explicațiile inginerului Rugină, lipsei de spațiu din incinta gării, care obligă pe responsabilii ei la plasarea caselor de bilete una lângă alta, în holul de trecere, precum și lipsei de ritmicitate a curselor de autobuz, asigurate de Exploatarea de transporturi orășenești, care descarcă un număr mare de călători la intervale largi de timp, provocînd sinoape în desfacerea biletelor, adică momente de inghesuală, după sosirea la cap de linie a unui autobuz, și momente de pauză, înaintea sosirii — după cel puțin un șert de ceas — a cursei următoare. Problema venirii călătorilor la gară, mai ales din carierele Tîglna, Dunărea sau Aviației, rămîne cea mai acută, după părerea șefului de stație și, mai ales, după opinia călătorilor cu care am discutat. Dacă ultimii se plîng în gura mare, inginerul Rugină ne mărturiseste că s-a încercat găsirea unei soluții, dar nu s-a ajuns nicîieri, „căci pe E.T.O. îl interesează un flux continuu de călători pe autobuze, iar noi nu-l putem garanta, firește, decît în funcție de mersul trenurilor”. Nu se deschid mai multe case, ne explică, din cauza lipsei de spațiu, de care suferă, dealțul, și sălile de așteptare, nelcăpătoare în orele de vîrf, ceea ce-i determină pe navetiști, 75 la sută din cei aproximativ 5.000 de oameni care trec zilnic prin gara Galațiului, să rămîin în garnituri și să facă mîndrărie, zgomot și, uneori, scandal, „Nefiind loc, continuă, din punct de vedere al eficienței și rapidității vînzării legitimațiilor de călătorie, dacă lucrează 2 case e ca și cum ar lucra una, deși adesea, după nevoi, sînt deschise și 6”, ceea ce — cum spuneam — nu se întimplă în ziua de 25 mai.

O soluție ar fi fost, am înțeles, legată de desființarea bufetului de pe peron, deschis de la 6 la 23, și de amplasarea unei case de bilete mai departe de celelalte, dar nici aici nu s-a ajuns la un acord, deși — ne folosim acum exclusiv de documentarea noastră — la bufetul cu pricina nu se găseau decît băuturi, între care, firește, votca și tescovina, bucatele limitîndu-se la niște icre scorjite, la un salam uitat în galantar de multă vreme, la niște crenvurști subțiați și albicioși și la o farfurie cu „piftale, 1.25 bucată”, reci și neaspectuoase. Dat fiind faptul că în apropierea gării se mai găsesc, la o aruncătură de băț, un bufet expres și bodega „Locomotiva”, sugerăm organelor în drept să reanalizeze situația, fie schimbînd profilul unității de pe peron, spre a asigura hrană caldă călătorilor, fie desființînd-o, spre a permite extinderea spațiilor de vînzare pentru legitimațiile de călătorie.

Dacă la gara din Galați ghidul C.F.R., plasat în holul de trecere, nu funcționa, luminile lui rămîind stînsse la orice apăsare, în schimb funcționau 3 telefoane publice urbane și unul interurban automat, în dreptul cărora era adunată mai puțină lume decît în preajma celor 2 cîntare, avînd un singur stăpîn și autorizația numărul 349, la care erai invitat să-ți verifici greutatea sau, contra 0.50 lei de persoană, să-ți controlezi „forta și puterea mușchilor”, ca în bilciurile de altădată.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Ceapa și terapia somnului

Ilustrația numărului aparține fotoreporterului nostru EMANUEL TÂNJALĂ ■

PIATRA-OLT

Niciodată gara nu este închisă cu cheia

Insemnările de călătorie prin țară ale lui Nicolae Iorga ne vorbesc despre gara Piatra-Olt (desi este, de fapt, o Piatra lângă Olt, numită de aceea „Piatra-Olt“) ca despre o stație de legătură „unde marea linie munteană veche se taie cu linia nouă care duce, de-a lungul apei Oltului, la Corabia“. Stația a rămas ca și atunci plină de zarvă și de lume peștrită cu mers oltenesc obișnuit, adică sprinten, și de parte de comuna Piatra-Olt, un sat mare și întins între nesfârșitele cimpii verzi.

Oprese aici la Piatra, în stația de cale ferată, nu mai puțin de 63 de trenuri pentru persoane, doar șase dintre ele fiind accelerate și nici unul rapid. Ca peste tot, și aici coborirea din tren nu este permisă, așa cum prevede noul mers al trenurilor, decît „după oprirea acestuia și numai pe partea dinspre stație“. Cu toate reglementările existente, dimineața și după-amiază persoanele înguste și deci neîncăpătoare sînt întesate de navetiști și călători care se încercă unii pe alții, încercă de multe ori și trenurile, sar printre vagoane.

Pentru călătorii gara este doar de tranzit. Ei vin cu trenul și pleacă tot cu trenul. Cei mai mulți coboară și așteaptă legătura. Să vedem ce le oferă gara, care, ca orice gară, nu este niciodată închisă cu cheia. Sala de așteptare clasa a doua este mare, încăpătoare și plină de praf la fel ca și cea de clasa întâi. La clasa a doua stă cocoțat sus de tot, prins în perete, la mai mult de trei metri înălțime de nu-l poate ajunge nimeni, un televizor Diana H2. Încercările de a-l porni rămîn zadarnice, iar Ion Popescu, de loc din Govora, aflat pe bancă sub televizor împreună cu alți călători, se apără zicînd: „Lăsați-l, oameni buni, barem să nu vină peste noi“. Se lasă oamenii păgubași, unul se plînge de niște dureri la stomac, iar Cristian Mateescu, student în anul III al Facultății de medicină generală din București, dă pe loc un prim ajutor.

Șeful stației, promovat doar de o lună de zile, este inginerul Marin Mitrache. Lucrează la calea ferată încă dinainte de facultate cu vreo șase ani. Se bucură de promovare și nu prea, are nevasta ingineră chimistă la Drăgășani, și ca șef nu mai are voie să facă naveta. Conduce 600 de oameni, nici mai buni, nici mai răi decît alții. Doar cu soții Vatu are necazuri. Curățenia gării este treaba lor, dar nu și fac datoria. Pînă acum, de cînd este șef, n-a dat pe nimeni afară, dar ei vor fi primii. Nu se dau deloc pe brazdă și nici nu renunță: acu lipsesc pentru vreun proces, acu se-mbolnăvesc.

Despre restaurant se zice că este al gării, dar el aparține cooperației de consum din comună. Este plin de băuturi, mai puțin de mincare și fără strop de apă minerală. Cum și apa potabilă lipsește, călătorii care coboară însetați au doar șansa... de a-și trata ulcerul cu votcă. În apropierea gării mai există un alt restaurant care seamănă leit cu primul și o unitate „Gospodina“, de la care a rămas numai firma. Înăuntru sticle de lapte goale, iar pe geam orarul zilnic 7—10 și avertismentul: „De la ora 10 nu vă mai putem asigura lapte“.

În rest, am mai reținut că Piatra-Olt este un nod de cale ferată foarte important pentru marfa, călătorii sînt doar în tranzit și fac naveta spre Slatina, Rîmnicu Vilcea, Drăgășani și Balș. „Prelucrarea“ trenurilor de marfă merge strună și se dezvoltă cu încă 6 linii, iar muncitorii de la calea ferată rămîn cum sînt dintotdeauna, cinstiți și harnici.

ION PEȘTIȘANU ■

CRICOV

Intr-o gară mititică

După cîteva aventuri onomastice, gara care în prezent deservește orașul Urlați și numeroase comune învecinate, dintre care cea mai îndepărtată este Singeru (30, poate chiar 40 km depărtare), gara, deci, s-a fixat la denumirea de Cricov, respectînd o autoritate geografică constituită de riul cu același nume. M-am invîrtit prin jurul acestei gări (căci gară este, orice s-ar spune, pentru că pe aici trec și, uneori, se și opresc trenuri, așteaptă să plece și chiar pleacă pasageri, ori sosesc pe la ca-

sele lor sau pornesc spre cite și mai cite direcții), spre a înțelege ceva despre viața ei neștiută.

Dar de ce să aproximăm cînd impiegtatul de mișcare Marian Antonescu aflat acolo în ziua și la ora sosirii mele (șeful Gh. Lacurezeanu, locuind chiar deasupra stației, era plecat, cam neceferist, pentru că ceasul — gării — arăta orele 12.20 și dinsul afișase pe geamul biroului său închis acum că are program pînă la 13.00, nefiind nici acasă, întrucît ar fi însemnat să rămînă tot pe loc), mi-a oferit date precise: trec 44 de trenuri de persoane prin Cricov și 124 mărfa, dintre care 25 opresc iar celelalte își fugăresc parcă singure siluetele metalice pe nesfârșite căi de oțel, care ajung în cele mai îndepărtate colțuri de țară. A fost, vă rog să mă credeți, cel mai straniu interviu din lunga mea carieră, întrerupt de zeci de telefoane, de ieșiri pripite pe modestul peron, pentru salutul tradițional — obligatoriu, solicitat parcă de șeful locomotivelor și, dacă ar fi să-l cred pe tinărul „mișcărist“, picasem la o oră liniștită, față de altele. Dacă-l găseam pe șef așa fi putut, eventual, afla și cifra medie a călătorilor, așa însă m-am mulțumit să-i privesc pe cei doi din sala de așteptare, un bărbat și o femeie (ah, ce replică la filmul lui Lelouch s-ar fi putut face!), care nu aveau nici o legătură unul cu altul, în afară de... așteptare, pe care unul (bărbatul) n-o putea explica, deoarece dormea iar femeia de asemenea nu știa cum s-o lămurească din moment ce ea venise pentru a... pleca cu un tren ce avea, la rîndul său, să sosească. Pe scurt, în gara Cricov munca personalului este grea, ca în orice altă stație C.F.R., plină de responsabilitate, dar nu în ceea ce-i privește pe călătorii care n-au unde să bea un pahar de apă, unde să mănînce ceva (poate nici nu i-ar interesa, distanțele fiind mici și oamenii cîrind cu de-ale gurii de-acasă), unde instalațiile sanitare, dacă ar fi numite așa, ar părea titluri academice acordate analfabetilor, unde munca de casier este făcută de aceiași oameni care mai îndeplinesc și alte sarcini, unde bariera blochează, în numai 5 minute, șoseaua spre Urziceni — Constanța, pînă ce coloana de mașini atinge un kilometru lungime în timpul sezonului estival, gară mică de cîmpie în care citeva flori și cițiva arbuști decorativi încearcă să zimbească fugitiv călătorilor ocazional aflați la ferestrele pe care n-au nimic interesant de văzut, stație beneficiînd, totuși, de instalații moderne (centralizare electro-dinamică) și de un trafic vital pentru combinatele siderurgice, în care personalul uman își pregătește salata de roșii și ceapă cu care își va combina prînzul compus din ouă și friptură de pui la orele 12.00 ajungînd s-o înceapă la 15.00, în fine, stație în care se depozitează recolte urișe de sfeclă-dezahăr destinate fabricii de la Bod și în care te simți jenat să-l reții, mai mult decît trebuie, pe unicul funcționar, în cazul dat pe Marian Antonescu, cel care debitează vorbe și cifre cu o frecvență de spicher sportiv emerit încercînd, cu tot dinadinsul și mirarea, să-l satisfacă pe primul ziarist care-i vizitează locul de muncă...

V. EMANUEL ■

FĂUREI

Un important nod de cale ferată, sau piesa nr. 1 a Regionalei Galați

Nici o intenție de ironie în afirmația din titlu, iar cine ar avea-o și-ar da seama de eroare vîzînd privirile uimite de spaimă ale șefului gării Făurei, Traian Apostolescu, cînd l-am întrebat ce s-ar întîmpla dacă, de mîine, stația lui ar dispărea de pe harta feroviară. „Vai de capul meu, s-ar încerca întreg traficul național! Am avut o situație de acest gen în timpul viscolului de astă iarnă. Să nu mai vorbim... Alături de Timișoara, tot cu 6 direcții de mers, Făurei este „nodul gordian“ al rețelei feroviare, așa cum a spus tovarășul director general într-o conferință. Trec pe aici aproape 270 de trenuri de tot felul, multe opresc, unele chiar prea mult (recordul: 49 de minute).“

Cinstit și deschis la suflet, acest șef de gară brunet, cu ochi vioi și limpez ca două ferestre spălate cu lacrimi de bucurie, răspunde prompt constatărilor făcute printre călătorii întîlniți în sala de așteptare cl. a II-a (înghesuiți pe băncile de lemn, copii și femei, bătrîni și militari, veghînd, dormind, croșetînd sau supraveghînd, neîncrîzătorii, maldăre de bagaje, într-un spațiu nearrisit cine știe de cînd), ori ale celor de la clasa I, așezați pe bănci tapitate cu skai, sală fără covorașe (acestea fiind ridicate din cauză că nu „erau respectate“, adică murdărite). Șeful stației, la întrebarea: care este aici lucrul cel mai dificil pentru el, ne-a răspuns simplu și convingător: „lipsa timpului liber; dacă știam, nu mă făceam șef

de gară“. Să nu se creadă însă că acest om, domiciliînd formal în Brăila, unde își are familia, dar de fapt în gara Făurei, se referă la un interval rezervat distracțiilor. El a și propus, la sesizările călătorilor, o rezolvare pentru trenul care merge de la Galați pe litoral și care, ajungînd la 8.09 la Făurei, stă trei ore să-l aștepte pe cel de Buzău întîrziat de regulă. La alte legături se stă 4—5 și chiar 6 ore (vezi registrul de reclamații). Știe că sînt probleme cu combustibilul dar nici să aștepte oamenii ore în șir nu crede că e bine. Gara e curată, în general, dar dotările sînt defectuoase sau mai exact defectuos folosite. La orele 11.20, ziua deci, restaurantul era închis pentru „predarea schimbului“ („Nu-i al nostru, tovarășe, e al cooperației“), nu se servea decît o ciorbă sau supă, n-am avut curiozitatea să departajez și un cîrnat cu iahnie de cartofi: restul, bufet rece și sărac: automatul de înghețată, părăsit în nefuncționare; toate chioșcurile (ziare, loto, dulciuri, răcoritoare etc.) închise: pe un ghișeu citeș: „Plecat la caserie“?!: două telefoane publice, instalate pe peron, funcționează; goșoșeria este cea mai animată: cei care „fierb“ așteptînd sint mai numeroși decît ghemotoacele de cocă din lîgheanul cu ulei (cam ars); hîrtiile, care-ți feresc degetele de arsură, zboară în toate părțile, numai în coșuri nu (de unde nu-i, nici... omul nu cere). Gara Făurei duce lipsă acută de apă. Aprovizionarea a fost preluată de Consiliul popular local. C.F.R.-ul aducea de la Buzău, cu cisternele, apa necesară. Dacă n-ai ce bea, n-ai nici cu ce să te speli. Dar gara rămîne importantă: așa cum a și spus tovarășul director general la acea conferință. Mă întreb, totuși, de ce nu și oamenii care trec pe aici?

NICOLAE DECEMBRIU ■

PETROȘANI

O mătușă

mult prea cumsecade

În abia trecutele zile de sîmbătă și duminică, în stația Petroșani a căzut, ca de atîtea alte ori, un record al gării: nu s-a vîndut nici un bilet de peron! Ceea ce nu înseamnă că ar fi lipsit clientii, nici că s-ar fi aplicat, conform unui avertisment afișat, amenziile convenite, între 20 și 50 de lei. Ca urmare, gara acestui oraș este, adesea, o „haltă“ prelungită în drumurile cu și fără rost ale unor pierde vară, lungiți fără pic de rusine și fără a fi deranjați pe băncile sălilor de așteptare și stîrînd acolo la toate orele zilei. Dormitor ad-hoc — altfel spus, „mătușa gară“ — sînt și sala de așteptare clasa I și cea de clasa a II-a, pe care le deosebesc tablățele de la intrare și nu confortul, astfel că accesul este neîngrădit, iar cetățenii cu legitimații de călătorie — indiferent de timpul pe care îl vor pierde în preajma sosirii unui tren — sînt îndemnați să ia loc în picioare și să se plimbe de colo-colo. În aceste promenade, în afara unei tîsnitoare cu trei guri de apă, călătorul, vrînd-nevrînd, dă cu ochii de micuțul și neîmbietorul chioșc (de răcoritoare) dintre boscheți, unde servesc Mircea Dumitru, în calitate de șef, și Maria Dumitru, în calitate de nepoată, conform programului care lipsește. „Marfă multă, vînzare puțină“ — cam așa se întîmplă, zice nepoata, în absența unchiului plecat după marfă, și oferă cîrnăciori, chiftelute sau mici unei clientele (vînzătoare de la chioșcul de ziare fără ziare: „Ce, n-am voie să lipesc și eu cinci minute?“ Cînd vrei...). Căfea sau chibrituri nu se găsesc (evident, s-au epuizat). În schimb „tărilor“ sînt nelipsite, precum coniacul, biterul și rachiu, iar 14 butoaie cu viitoare bere la halbă așteaptă să fie destupate de către Mircea Dumitru. Cam tot de atîta vreme se află nestîngerit sub acoperișul gării Mircea Dimachi și Ilie Rotaru, ambii din Moldova Nouă, cărora le place aici mai mult decît acasă. Nici pe ei, nici pe Ioan Truta („Vai, cit îi ceasul?!... M-ai trezit... Uf, ce-am mai dormit...“), Costică Baractaru sau Corneliu Lițu nu li acuzăm că ar fi cîpîrtit așa-zisele fotolii din sala de așteptare clasa I, unde un scurt „test“ efectuat cu ajutorul sergentului maior Ionel Vasile, de la postul de miliție din gară, dovedea că din 20 de suflete doar trei-patru dețineau respectiva legitimație. Între acestea, citeva mame cu copii (multe altele pe peron, în frig) ar fi putut pretinde un repaus în camera numită întocmai, deci „mama și copilul“, dacă Ana Filip, pentru a nu știu cîta oară, nu ar fi pierdut cheia, intrînd-o pe colega ei, Floarea Angiu, ambele cu un cumul de funcții demn de... compătimit: informator la ghișeu, la telefon, în stația de amplificare, manevrant la „bagaje“, vizarea intreruperilor, plus cheile citorva încăpări utile. Cum se apropia ora plecării trenu-

lui nostru, ne-am înscris cu oarecare răbdare în coada îngroșată la singura casă de bilete. („Da, aveți dreptate — consideră impiegtatul Gh. Albescu — ar trebui deschis încă un ghișeu, îndeosebi în sezon“).

Așadar, gara din Petroșani, la cei 107 ani de la darea în exploatare, are încă o sumedenie de lipsuri, așa cum nu ar trebui să fie în preajma liniilor pe care „călătorește“ în cea mai mare ordine doar cărbuncle.

TEODOR BULZA ■

BRAȘOV

O gară-etalon

deși cu mici neajunsuri

În ziua de 25 mai rapidul „Decebal“ — tren de confort și rigoare matematică — a plecat din Gara de Nord cu 5 minute mai tîrziu și a ajuns la Brașov cu 35 minute întîrziere. Ce s-a întîmplat? Conducătorul ne răspunde că „s-a mers de falsă“, linia directă fiind pe alocuri în reparație. Pornire nu de bun-augur, dar gara Brașov ne primește cu lumina și ordinea ei binecunoscută. Pasagerii s-au scurs prin pasajul subteran în două minute, într-o ordine și o liniste care nu aminteau cu nimic de haosul marilor metropole. La capătul culoarului, casa de bagaje primea în ritm normal, cei care depuneau nu depășeau 4—5 persoane, fiindcă primirea o fac doi angajați C.F.R. care se completează armonios. Gangul care continuă la stînga spre isire dă o notă de cenușiu și rece, atît a sistemului slab de iluminare cît și a vitrinei frizeriei de aici care este acoperită cu panouri de culoare închisă, mohorîtă. Dar piața mare deschisă larg panoramă orașului industrial și turistic. Autobuzele și troleibuzele vin rar, getaxurile sînt insuficiente în unele ore de vîrf, totuși lumea eliberează repede piața gării dînd loc altora care vin și pleacă. Întrăm în clădirea gării pe marile uși de primire. În holul imens, totul într-o bună lumină, ne așteaptă opt case și mai multe puncte comerciale. Dintre case patru sînt deschise (3 de clasa a II-a și 1 de clasa I), suficiente pentru numărul de solicitanți de la cea oră. La nevoie alte case își deschid ghișeele. Biletele se dau permanent, nu numai în preajma sosirii trenurilor, ca prin alte gări. La biroul de informații — aflat în locul cel mai vizibil, de cum intri dai cu ochii de el — se dau relații prompt, în limba în care se adresează solicitantul. Lîngă informații, o coadă destul de lungă de oameni așezați pe un rînd la punctul farmaceutic. „Pu-teți să-mi dați un pachet de votcă?“, întreabă primul cumpărător. „Vă dăm și două“, răspunde calm una dintre cele două farmacistice de serviciu. Florăria „Codlea“ are aici un ghișeu cu program 7.30—14 și 15—20, oferind mereu flori prin miinile unei vînzătoare întotdeauna bine dispusă. Alături, punctul de dulciuri închis, fără orar afișat (?). Dincolo de intrare, centrul de difuzare a presei, apoi punctul de tutun și ilustrate, cu vînzare continuă. La etaj, în largile balcoane, o librărie cu stand liber, deschisă toată ziua, alături cu un mic „magazin“ de cosmetice, obiecte de artizanat și țigări. În capul culoarului — sala de așteptare clasa a II-a. Imensă... Curată ca sticla. Cu bănci comode, întotdeauna mai multe decît doritorii. Întrebăm o tinără care așteaptă cum i se pare în sală. „Foarte plăcut. Vin în fiecare zi, fac naveta la Covasna. Lucrez la sere, aici la „Tractorul“. În sala de așteptare vara e răcoare, iarna e cald. Știu cînd vine trenul după difuzor. Mă cheamă Nagy Maria și nu mi se pare deloc grea naveta“. Într-adevăr: aici, ca și în sala de așteptare clasa I de alături, precum și pe peroane, difuzoarele se aud limpede, la orice oră din zi și din noapte, fără stridență și hîrîit din alte stații. În sala de așteptare clasa I atmosfera este de reală vacanță. (Poate s-ar cuveni, în ambele săli, un afișaj mai viu și mai actual privind realitatea orașului: spectacole, reclame, imagini.)

La bufet, situat în partea opusă sălii mari de așteptare, toate mesele în permanență ocupate, pentru că în permanență se găsesc aici gustări calde, bere, fructoala din producție locală și mai ales originala băutură răcoritoare „Prima C“ preparată după rețetă brașoveană din lămîie și apă minerală de la Zizin. La etajul superior — restaurantul. Mică atmosferă tavernieră (de atîta fum de țigară), dar servirea bună, de către cinci ospătărițe tinere și atente la client.

La prînz, cînd trenurile se îndesesc, în gară se deschid cinci case. Se dă prioritate celor care au tren imediat. Casierita Ștefan Maria ne dă bilete la rapid, dar trece surprinzător de încet locul și vagonul cu creionul. De ce, cînd avea pixul alături?

Plecăm. Ceasul de pe frontispiciu ne arată că exact cînd trebuia. Gara rămîne la locul ei: mare, albă, impunătoare, înscrisă perfect în arhitectura nouă a orașului, putînd fi, prin construcția, dotarea și sistemul de servire, un etalon, dacă și-ar retușa micile neajunsuri.

TRAIAN BĂDULESCU ■

Intre clasic și baroc (XXVIII)

Delacroix Tigrii

2.

Acest tigru are ochii melancolici, ceva din umbra misterioasă a Orientului îi prăfuieste obrazul, iubește nopțile cu stele înalte și nisipoase, privește soarele cu ochii nocturni, adumează miremele deșertului și ale paradiselor inițiale spre care s-a întors Rousseau, gonește pe urmele lui Faust și Mefisto, îi dă tircioale lui Hamlet și atelierului lui Michelangelo... Dar este oare, într-adevăr, un tigru? Sau un sfinx? Un sfinx în jurul căruia sporește nisipul, în jurul căruia crește singurătatea, în vreme ce ochii săi privesc imobili unul din acele adevăruri despre care e convins că n-a fost spus destul. Căci, ceea ce creează oamenii de geniu, afirmă Delacroix, nu sînt ideile noi, ci ideea care îi stăpînește că ceea ce a fost spus n-a fost spus destul...

Acest „mare vrăjitor al culorii” este un artist singur. Și, în ciuda gloriei, e înțeles, în fond, numai de cineva pe care nu l-a invitat niciodată să-i treacă pragul atelierului: Baudelaire, Chopin cu care era prieten și pe care îl socotea un Rafael al muzicii, n-a înțeles mărturia din pictura lui Delacroix, după cum Delacroix n-a înțeles geniul lui Balzac. Ceva îl separă chiar de cei apropiați, așa cum, mai tirziu, un colecționar (apărind bunele moravuri!) i-a separat pe Chopin și pe George Sand tîind în două opera lui Delacroix care îi înfățișă împreună.

Amintesc aceste amănunte fără să fiu prea incredințat că istoria artei ne-ar putea feri de greșeli. (Dimpotrivă, se pare că unele se repetă cu o tristă regularitate.) Rolul memoriei este a pune trecutul la lucru și totuși o baie în mare și un ceas în care să stau cu trupul întins pe nisipul înnegrit de soare valorează, poate, uneori la fel de mult ca un drum pe Acropole. Cu ochii orbiți de lumină voi putea spera să aflu un sens Parthenonului acolo unde singurii sculptori și arhitecți au fost marea, vîntul și timpul, sau nici nu va fi nevoie, deoarece nisipul, valurile și soarele mă vor învăța același lucru ca Fidas. Și abia atunci voi avea dovada că am meritat să urc pe Acropole și să văd coloanele de marmură îngălbenite de vreme...

Și dacă limba adevărului este simplă, cum zicea Seneca, atunci imi ajunge să spun că singurătatea nu poate fi un scop decît pentru un om incapabil să sperie. Și pentru o artă incapabilă să sperie. Un artist adevărat care se retrage în deșert o face numai pentru a-l combate. Ca piramidele ridicate pe nisip pentru a dezminți atotputernicia lui. Uneori am auzit zîcîndu-se: un artist e un visător singur. Dar el nu este artist pentru că este singur, ci pentru că este solidar. Și mai trebuie oare dovedit că un artist care vrea să se ridice împotriva morții, trebuie implicat să se ridice împotriva dis-

perării? În sens bun, el este un Ianus. O față întoarsă spre tăcere, spre reverie, spre înăuntru, iar cealaltă spre freamătul vieții și spre lumina care ne separă de moarte. Căci operele se creează în singurătate, dar împotriva ei. Împotriva deșertului și de partea speranței. Și dacă Delacroix a fost singur, a fost pentru a se devota în întregime picturii, pentru a fi solidar prin ea.

El se simte atras de Dante, de Shakespeare, de Goethe. Îl obsedează Faust și Hamlet, iar primul său mare tablou expus la salon a fost „Dante și Vergiliu în Infern”. Rubens, Tițian, Rembrandt și Michelangelo sînt zeii săi în pictură. Cu ajutorul lor luptă împotriva indoielilor, împotriva bolii, împotriva timpului, împotriva singurătății, adică împotriva a tot ceea ce împiedică pictura să-l devoreze. S-a văzut, enigmatic și sumbru, în costumul lui Hamlet, dar pentru el nu există dileme. Și într-o vreme în care George Sand își taie părul bogat trimițîndu-l lui Alfred de Musset ca ofrandă, el nu e dispus să facă sacrificii nici iubirii.

Oricum, curios romantic. El are în el ceva foarte sălbatec, îl caracteriza Baudelaire: s-ar fi zis că e craterul unui vulcan ascuns artistic sub buchete de flori. Alături de Horatio, privind craniul pe care îl arată groparul, Hamlet stă, de fapt, pe marginea craterului acestui vulcan. Iar Faust și Mefisto galopează în noaptea Sabbat-ului tot pe marginea lui. Prin craterul acestui vulcan au coborît în Infern Vergiliu și Dante. Și tot în craterul acestui vulcan privește, meditînd, Michelangelo din tabloul care îl înfățișează în atelierul său. Dincolo de foamea de absolut a lui Faust, se aud pașii lui Delacroix. Și dincolo de melancolia lui Hamlet, credința lui în artă e gata parcă să apere cu sabia împotriva morții dreptul de a răspunde „a fi”.

Dacă l-a pictat pe Michelangelo, a făcut-o pentru că îl atrăgea infinit mai mult decît Rafael. Dacă a ilustrat Faust, a făcut-o convins că n-au fost rostite destul unele întrebări cunoscute. Și dacă l-a obsedat Hamlet, a fost pentru că vroia să răspundă el însuși. Interpret al lui Shakespeare, al lui Goethe, el nu este decît propriul său interpret. În acest caz, n-ar mai trebui să ne mirăm descoperînd la gîtul lui Michelangelo, în tabloul care îl înfățișează pe marele florentin, fularul lui Delacroix. Și nu ne indoim că printre cărțile din atelierul lui Michelangelo, înlăturînd impedimentele de cronologie, Delacroix ar fi putut să așeze și Faust.

Acest romantic nu împărtășește însă ideile lui Rousseau. Și nu vroia să fie un Hugo al picturii și nici un Berlioz al ei. El consideră la un moment dat că tiranii cei mai cruzi pe care trebuie să-i combată omul sînt propriile sale pasiuni... O asemenea declarație răstoarnă tot ce știm despre Delacroix. Tigrul ne arată dintr-o dată fața lui Descartes. El aleargă pe urmele lui Faust, parcă numai pentru a-l vedea înfrînt. Coborât în Infern cu Dante și Vergiliu numai pentru a se îngrozi. Și privește lumea de pe scaunul lui Michelangelo numai pentru a descoperi că adevărul său este altul. Rar o operă ne-a împins mai departe de creatorul ei! El însuși recunoaște că nu va fi niciodată shakespearean. Ingres îl socotea un Robespierre al picturii și el nu era decît un Napoleon al III-lea. Vreau să spun că în ciuda ardoarei sale romantice, poate că religia secretă a lui Delacroix a fost clasicismul.

OCTAVIAN PALER

Expoziții

C. Marinescu — pictură

La noua galerie METOPA din Pitești, Constantin Marinescu deschide prima sa expoziție de pictură. Un contemplativ ale cărui peisaje, deși pornite dintr-un loc anume al regiunii, la Ștefănești, la Costești, la Războieni ori pe Valea Argeșului, stau, pînă la urmă, mărturie a unui foarte simțit aleam. De fapt, Constantin Marinescu descoperă în tot locul un singur peisaj, un cer gri, prevestitor de tăceri adinci, de singurătăți argintii, de reverii potolite. Casele sînt risipite sub cer, în ele mocește ceva, pomi hieratici, în grupuri răzlețe vin să sublinieze, cu negrul gros al trunchiurilor, liniștea, pacea frumoasă a acestor vederi. Unele ecouri sînt din Andreescu, am fi tentați să ne referim, de asemenea, la iernile semnate de Ciucurencu tînar. Urmărind atent mersul picturii contemporane, al picturii peisagiste, vom băga de seamă ce multe sensibilități a atins opera lui Andreescu, ce viu e încă spiritul lui, ce propriu îi este andrescenisml romanului din sud.

Constantin Marinescu are o paletă fină de griuri colorate, roșul apare rar și numai pentru a întări desenul unei case ori gravitatea stingheră a unui zid, albastrul la fel, cu discreție, cu rostul unei pietre prețioase într-o monură de metale albe, ușor atinse de oxid. Efectul original al pinzelor sale vine din tușea, din vigoarea accentului. Peste o pictură de fond, destul de așezată, de impersonală, artistul pune, cu mari și adesea categorice trăsături de pensulă, pete bogate de vopsea. El mai are obiceiul de a desena hotărît conturul obiectelor direct în culoare, cu negru, mai ales, de unde noi sugestii de forță, de pasiune strunită. Evident, nu avem de-a face cu un inovator. Constantin Marinescu își cunoaște bine puterile și, cîștit fiind cu sine însuși, cată a da publicului numai opera ce-o trăiește, numai adevăruri în care se simte implicat. O pictură fără mistificări, străduind spre adîncime, spre claritate. Trîind numai cu problemele picturii sale, departe de frămîntările obștii mari, piteșteanul nu prea e cunoscut. Și e păcat, fiindcă la o problematică asemănătoare, la calități plastice egale și uneori inferioare, o seamă de tineri au ajuns să binemerite din interesul public, să fie citați în textele critice, în fine, să expună susținut, să fie îndemnați la muncă de chiar toate acestea. Pentru cine n-are vocația absolutului și a unei existențe profund solitare, mediul poate să însemne mult, niște circumstanțe nefericite lucrînd la surparea talentului. Acum să scriem că prima expoziție a lui Constantin Marinescu arată un talent încurajat de bune camaraderii artistice. Folosită cum se cuvine, galeria METOPA din Pitești poate să îndrepte atenția către o urbe în care, din fel de fel de motive, artiștii plastici nu prea și-au făcut veac.

TUDOR OCTAVIAN

Cronica spectacolelor

Un poem binefăcător despre tandrețe

S-ar părea că în Șoimii, piesa lui Petru Vintilă, este vorba despre o clasă de liceeni ieșeni care au cerut — toți mai puțin unul — să fie primiți, firește cu dispensă de vîrstă, în rîndurile armatei române care ducea Războiul pentru independență. Numai că, oprindu-se la unul dintre ei — la Ionel, nepotul bunicului Lupașcu, fratele lui Tudor, nepotul unchiului Ștefan, fiul Mariei și al lui Constantin Pastia, primarul orașului Iași — autorul a mers mai departe, spre miezul, spre rădăcinile acestui gest colectiv: familia românească, statutul ei moral. Un portret de familie împlinit cu mult simț al realului concret al epocii și cu foarte multă căldură în nuanțe specific moldovenești. Un portret al atitudinilor — aparent contradictorii dar, de fapt, absolut unitare — ale membrilor unei familii ieșene față de oamenii claselor sociale ale aceluși timp (Catinca, femeie în casă și Grigore, vizitii la primărie sînt respectați și chiar iubiți, iar Jean, fiul prințului Moruzi, Jean care nu s-a dus împreună cu toți colegii săi pe front dar care scrie, în tihna Copoului, poezii despre front, sacrificiu și glorie, este disprețuit și dat afară din casă); față de cauza națională a independenței (care, pentru ei, a fost mai presus de orice dragoste, fie ea de mamă, fie ea de logodnică, fie ea de viață); și față de ei între ei, ca neamuri („minciuni”, „întrigi”, „conflicte”, „lipsă de scrupule” pentru a-l ocroti — blînd și cu tandrețe — pe cel împotriva căruia se „complo-tează”). O evocare-exemplu, o demonstrație-pildă că acasă se poate trăi foarte frumos. Adică sentimental și demn,

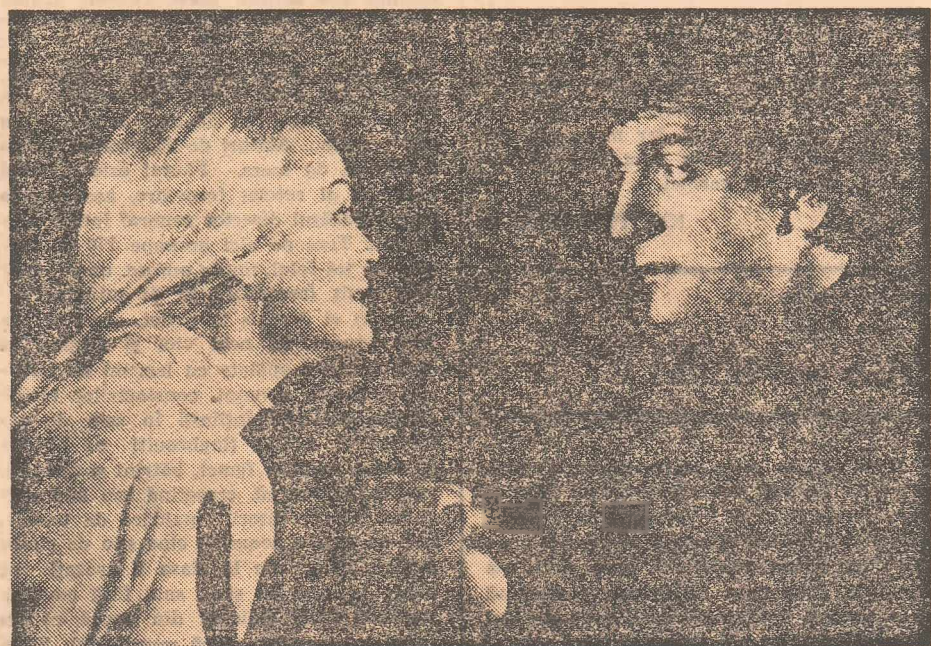
altruist și intransigent. Ceea ce tot independența înseamnă.

La Teatrul „Victor Ion Popa” din Birlad, montind această piesă — montînd-o în ton cu aerul ei de familie — regizorul Cristian Nacu s-a purtat ca un pater familias care conduce, cu gândire meșteșugărească sigură, personajele prin casa reinălțată, pe temelii din informații și sentimente, de scenografa Safta Șerbu. Și-acum, acei care, cu artă contemporană, ne-au întors în lumea noastră de-acum un veac, actorii: **Mariana Banu**, în rolul mamei Maria (încă o mamă care, asemenea celeia din piesa lui Grigore Ventura, scrisă acum o sută de ani, ori asemenea celeia din piesa lui D. R. Popescu, scrisă anul acesta, nu vrea să-și lase fiul, crud-adolescent, să-și riște viața în război dar îi dă binecuvîntarea), face totul ca să trăiască cu discreție și tocmă prin asta își păstrează poziția de personaj principal, de personaj care știe și hotărăște totul, fie că-i vorba de numărul luminărilor care trebuie aprinse pentru bucurie, fie că-i vorba de numărul luminărilor care trebuie aprinse pentru durere; **Ștefan Tivodaru**, în rolul generos al bunicului Lupașcu, își cheltuiește cu generozitate și poftă galbeni autentici din tezaurul talentului și profesionalismului său; **Virgil Leahu**, în rolul lui Ionel, fiul Mariei Pastia, născută Lupașcu, ne luminează conștiința și ne amărăște sufletul cu alcătuirea pură și umbră, neajutorată și încărcată de forță, entuziastă și lucidă, solemnă și omenească a elevului erou pe care, actoricește, îl creează. De asemenea, **Gheorghe Doroftei**, cînd cu haz, cînd cu stringere de inimă; **Valy Mihalache**, cînd cu naivitate, cînd cu înțelepciune; **Aurelian Napu**, cînd cu sensibilitate, cînd cu putere de decizie; **Zeina Druică**, cînd cu delicatețe, cînd cu forță; **Aurel Ionescu**, cînd cu duritate milităroasă, cînd cu blîndețe civilă; **Florin Preduna**, cînd cu severitate de părinte al unei urbe, cînd cu duioșie de părinte al unor copii; **Vasile Preda**, cînd cu asprime de țaran, cînd cu solfărie de elev; și **Gabriel Con-**

stantinescu, mereu cu ifos, cu aroganță, cu agresivitate, pentru că e unicul personaj negativ al piesei, completează trăsăturile — cam monotone în falsa lor dualitate — ale acestui portret al unor oameni care s-au purtat ca în familie, chiar și în război.

Spectacolul se bucură de adeziunea publicului. Cînd eroul moare pe scenă, birlădenii, așa, ca niște adevărați membri ai familiei, sînt induioșați sincer și aplaudă frenetic. Ceea ce pentru nivelul recepționării afective a artei înseamnă un succes.

NELU IONESCU

La Studioul Actorului, recent inaugurat la Teatrul „Ion Vasilescu”, actorii Mariana Banu și Ion Lemnaru propun, în regia lui Radu Boroianu, un spectacol încărcat de poezie, cu piesa „Recitîndu-l pe Shakespeare”

Dumitru Fărcaș:

N-am dăruit nimic publicului, dacă nu m-am dăruit pe mine

● 16 mai 1977, București — Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, Sala Polivalentă. Un om între șase mii de oameni, ascult recitalul lui Dumitru Fărcaș. Am misiunea de a-l face să vorbească pe acela care acum ne cotropeste sufletele cu cîntecul său înalt ca o poruncă dulce, cu taragotul său peste lume, ca o cîntare între cîntări, pe același om care a făcut din Cimpia Libertății a Blajului o cîmpie verticală ca un cer amețit de entuziasmul „Horei Unirii” pe care o cîntă și acum. Șase mii de culori ale tinereții cîntă cu Dumitru Fărcaș: „Hai să dăm mină cu mină / Cei cu inima română”. Chemat și rechemat în scenă, cetățeanul acesta din Cluj-Napoca, fiu al nemărginirii prin cîntec, este rugat să dea glas tuturor colțurilor țării, numai că țara este rotundă, cum avea să observe dintr-o repede ochire Adrian Păunescu. După „Rustem”, unul dintre cele mai frumoase dansuri olteneste, o sală împătimită află că: „Potecareșu mi-a zis / Leacuri la inimă nu-s / La inimă este-un leac / Cetera și omul drag”. Dumitru Fărcaș coboară treptele scenei (nu ale gloriei!) cu fruntea luminată de sudoare și, pot zice, interviul nostru a și început.

— Stăm de vorbă, Dumitru Fărcaș?

— Stăm. Dar e aproape miezul nopții. Știi ce? Hai să vorbim acasă, în orașul meu, Cluj-Napoca...
La orele 7.00 privim împreună prin hublourile aeronavei mestecînd văzduhul.
— Uită-te și tu pe „o fereastră de obraz”. Frumoasă țară! Ce zici de Coandă? „Dacă vrei să fii perfect, copiază natura”. Vezi acolo, parcă e copt griul într-un colț.

— Copi!

— A fost grozav așară, în fața I.T.B.-iștilor. Meritau oamenii aceia totul. În timpul cutremurului și-au transformat autobuzele în caravane de salvare și au fost primii care au asigurat prin stațiile lor legătura cu viața! Mă simt mîndru și am o mare mulțumire că am cîntat pentru ei. Și așa mai face-o de cite ori mi-ar mai cere-o. Sintem deasupra Ardealului. Uită-te jos, vezi că Bălcescu avea dreptate? „Cea mai frumoasă țară de pe pămînt e țara Ardealului”. În Corsica am cunoscut două familii de români care se pregăteau emoționați să viziteze Bucovina. În Europa, ca și în America, am întâlnit un interes sincer pentru locurile noastre.

— Ai umblat tu ceva!

— Încă stăpînesc atîta memorie ca să-mi amintesc de drumul întreg pe care l-am făcut.

— Și iată casa lui Dumitru Fărcaș, un apartament din zilele noastre, o țară a muzicii. Discuri, ale căror coperte îl comandă în limbi străine pe cel care mi-a devenit bună gazdă și prieten, un pick-up atît de modern încît mă întreb dacă nu prăjește și piine. Așezăm un disc imprimat în Elveția, un disc ca o noapte rotundă din care izvorăște un fir de argint — melodia taragotistului Fărcaș, amplificată de un perete de sunete — orga lui Marcel Cellier!

— Ascultă „Cîntecul de instrăinare” (sau cum scrie aici, „Chant de l'exilé”), această doină maramureșeană „Cînd și-a pierdut ciobanul oile”. Ți-ai inchipuit taragotul și orga împreună? Taragotul, încerca să-i dea de capăt un critic francez, „este un instrument hibrid, dar totodată fascinant”. „Dacă Beethoven l-ar fi cunoscut, desigur că l-ar fi introdus organic în evocările lui pastorale”. Aș dori să știe oricine că taragotul poate să stea alături de oricare instrument clasic prin posibilitățile lui sonore și tehnice, dar pe care numai artistul le poate scoate în lumină. Să știi că pe discul imprimat în Elveția, Maramureșul e tot Maramureș: „Moroșeni, mă ascultați / Dușmanilor nu vă dați / Cînt o fi român român / Pe pămîntul lui stăpîn / Să-și cînte cîntările / Să-și lumine zările / Din virful Pietrosului / În Valea Vișeuului”.

— Dumitru Fărcaș, ești un artist cu o nemaipomenită paletă sonoră. Pictezi cu sunete! Simt, auzindu-ți cîntecul, cum se ridică ceața de pe munți și se urcă florile cu fruntea în soare. Nu sint basme ce zic!

— Ai văzut vreodată un disc de aur? Ai auzit vreodată cum sună un disc de aur?

— Și ce conține discul de aur prin care este împovărat un laureat?

— Bach! Care este deasupra tuturor. În toamna lui '72 am făcut un turneu european cu ansamblul „Mărțisorul” al Casei de cultură a studenților din Cluj-Napoca. Am colindat ca într-un vis Iugoslavia, Italia, Franța, Elveția, Belgia, Olanda, Austria, Ungaria. La Sărbătorile internaționale ale vinului de la Dijon am participat 36 de țări. Juriul era format din 84 personalități ale lumii muzicale.

— Scriitorul Vasile Rebreanu, care a însoțit acest turneu, a realizat o emisiune cum rar ne este dat să ascultăm, un comentariu discret și emoționant al unui periplu triumfător pe fondul neîntrerupt al taragotului lui Fărcaș... „Pe drumul Feleacului / Merg carele Iancului...”.

— „Românii au miini frumoase, au miini de pasăre”, spunea o doamnă din Dijon. În catedrala orașului se elogiază vinul și roadele toamnei, comentează Vasile Rebreanu. „O solemnitate de un nou. Discul de aur discul solar, trece printre noi. Ne apropiem sfioși să-l vedem. Nu îndrăznim să-l atingem. Dumitru Fărcaș are o o sticlire ciudată în priviri. Ieșim în piață. Liniște”.

— M-am întrebat, la Cluj, de unde vin și ce caut eu acolo. Pentru prima dată m-am suit într-un tren, mi se părea că mă scoate trenul din țară, atît de departe mai era Clujul. Șapte ore mi-am tot tras perdeaua de la fereastră peste ochi să nu văd cum doi studenți se tot sărutau. Și apoi era Sălsic, și era Ulmeni, și apoi era Jibou, Ileana și Gherla pînă aici... la cîntec. M-am înțeles cu frate-miu să-i spun dacă și ia Cluj Carul Mare arată ca acasă la noi. Și ne-am uitat deodată. Și ne-am scris. Cu chimicu'. Era tot acolo!

— Și ai văzut că același Car ne duce pe toți.

— Același Car l-am regăsit pe alte fuse orare, pe alte meridiane ale pămîntului și roțile lui erau legate prin cîntec.

— Alte isprăvi!

— Un „mare” amănunt! Urechea mea dus înspre instrumentele care au ceva comun cu vocea omenească. Cu toate că exista o similitudine între fluier și flautul pe care îl studiam, un sunet de oboi al unui elev, Lazăr Betea, m-a oprit locului. Culoarea! Timbrul! Mi-am zis atunci că flautul nu-i de-ajuns. Frecvența sunetului oboiului este mult mai penetrantă și mai profundă. Taragotul le împlinește pe toate. Dar, ca să fii artist, trebuie să faci corp comun cu instrumentul. Nu este suficient să crezi că dacă

— Așa, așa!

— „Instrumentul îți va da satisfacție. Dacă nu ai o mare putere de concentrare, n-ai realizat nimic. Inspirația e bună. Dar, dacă n-ai discernămintul necesar, nu ajungi la sublim! Un început bun te poate infumura. Cu cît înveți mai mult, cu atît îți dai seama cît de puține știi.

— Ești foarte cîntit cu publicul. În spectacol, imi dai impresia unui luptător care are de învins o perdea nevăzută între dînsul și public. Ceva de artist și, totodată, de mare sportivitate.

— Pentru a trăi ceea ce vrei să exprimi, trebuie multă educație și muncă grea și apoi o uitare de sine. N-am dăruit nimic publicului dacă nu m-am dăruit pe mine. Și atunci, publicul te palmuiește cu aplauze.

— Cum sună primul tău disc, Dumitru Fărcaș?

— Ascultă-mi taragotul.

— O orchestră populară bine pusă la punct, un taragotist corect, chiar exemplar, dar unde e Dumitru Fărcaș?

— Revoluția e-n noi!

— Cine a mai cîntat înaintea tu- ror la taragot pe meleagurile noastre?

— Primul taragotist român, bănațeanul Lută Ioniță, cînd a suflat el în taragot (asta în primul război mondial), au tăcut armele.

— Deci, cînd cîntă muzica, armele tac? Ce părere ai despre artistul amator?

— Amatorul este un pur. Mi-e foarte drag. Este aproape un bulgăr de aur. Trebuie însă puțină alchimie. Tu scrie ce vrei, el imi poate cînta un „Bade Ioane” care să mă impresioneze prin sinceritatea lui, dar dacă eu îl comunic lumii prin taragot, îi voi da un plus de măiestrie — muzica, studiul îndelungat se recunosc.

— Cum îți aduni cîntecul, Dumitru Fărcaș?

— Mă mai opresc și eu la un gard. De pildă, în Țara Moților, într-o simbătă după-amiază, juca lumea de se prăpădea. Am prelucrat niște cîntece nemaiauzite! Ținînd cont de puritatea liniei melodice, nefalsificînd nimic, îmbogățînd-o fără să

clarinet cîștigat cu truda a două zile de plug! Tot în această alcătuire au suflat și frații mei mai mari — Simion și Vasile. Iar eu, fiind cel mai mic, nerezistînd efortului pentru acest instrument, mi-a cumpărat mama un fluier. Ca elev, am cîștigat cu el fel de fel de concursuri. Marele meu dascăl, învățătorul Gheorghe Lupan, și-a închinat întreaga lui ființă pentru a ridica satul la înțelepciune. Vroia, credea în mina pe care o așeza pe creștetul cuiva. Acela trebuia să reușească în viață! Așa s-a întimplat și cu mine. Mi-a împins mina pe tăbliță, m-a împins în viață. Domnul învățător a îndrumat-o pe mama să mă dea la școala de muzică din Cluj.

— S-a gândit domnu' că la bemol major va suna așa cum îl auzi acum în „Crește frunza, crește iarba”? Și am trecut cîteva ape cu ajutorul unei punți cu bănuți, agățată într-un săculeț de git, trimisul satului la școala de muzică din Cluj.

— Cred că s-a întors cerul în tine. Plecînd de bunăvoie, nu te-ai simțit părăsit?

— M-am întrebat, la Cluj, de unde vin și ce caut eu acolo. Pentru prima dată m-am suit într-un tren, mi se părea că mă scoate trenul din țară, atît de departe mai era Clujul. Șapte ore mi-am tot tras perdeaua de la fereastră peste ochi să nu văd cum doi studenți se tot sărutau. Și apoi era Sălsic, și era Ulmeni, și apoi era Jibou, Ileana și Gherla pînă aici... la cîntec. M-am înțeles cu frate-miu să-i spun dacă și ia Cluj Carul Mare arată ca acasă la noi. Și ne-am uitat deodată. Și ne-am scris. Cu chimicu'. Era tot acolo!

— Și ai văzut că același Car ne duce pe toți.

— Același Car l-am regăsit pe alte fuse orare, pe alte meridiane ale pămîntului și roțile lui erau legate prin cîntec.

— Alte isprăvi!

— Un „mare” amănunt! Urechea mea dus înspre instrumentele care au ceva comun cu vocea omenească. Cu toate că exista o similitudine între fluier și flautul pe care îl studiam, un sunet de oboi al unui elev, Lazăr Betea, m-a oprit locului. Culoarea! Timbrul! Mi-am zis atunci că flautul nu-i de-ajuns. Frecvența sunetului oboiului este mult mai penetrantă și mai profundă. Taragotul le împlinește pe toate. Dar, ca să fii artist, trebuie să faci corp comun cu instrumentul. Nu este suficient să crezi că dacă

— Așa, așa!

— „Instrumentul îți va da satisfacție. Dacă nu ai o mare putere de concentrare, n-ai realizat nimic. Inspirația e bună. Dar, dacă n-ai discernămintul necesar, nu ajungi la sublim! Un început bun te poate infumura. Cu cît înveți mai mult, cu atît îți dai seama cît de puține știi.

— Ești foarte cîntit cu publicul. În spectacol, imi dai impresia unui luptător care are de învins o perdea nevăzută între dînsul și public. Ceva de artist și, totodată, de mare sportivitate.

— Pentru a trăi ceea ce vrei să exprimi, trebuie multă educație și muncă grea și apoi o uitare de sine. N-am dăruit nimic publicului dacă nu m-am dăruit pe mine. Și atunci, publicul te palmuiește cu aplauze.

— Cum sună primul tău disc, Dumitru Fărcaș?

— Ascultă-mi taragotul.

— O orchestră populară bine pusă la punct, un taragotist corect, chiar exemplar, dar unde e Dumitru Fărcaș?

— Revoluția e-n noi!

— Cine a mai cîntat înaintea tu- ror la taragot pe meleagurile noastre?

— Primul taragotist român, bănațeanul Lută Ioniță, cînd a suflat el în taragot (asta în primul război mondial), au tăcut armele.

— Deci, cînd cîntă muzica, armele tac? Ce părere ai despre artistul amator?

— Amatorul este un pur. Mi-e foarte drag. Este aproape un bulgăr de aur. Trebuie însă puțină alchimie. Tu scrie ce vrei, el imi poate cînta un „Bade Ioane” care să mă impresioneze prin sinceritatea lui, dar dacă eu îl comunic lumii prin taragot, îi voi da un plus de măiestrie — muzica, studiul îndelungat se recunosc.

— Cum îți aduni cîntecul, Dumitru Fărcaș?

— Mă mai opresc și eu la un gard. De pildă, în Țara Moților, într-o simbătă după-amiază, juca lumea de se prăpădea. Am prelucrat niște cîntece nemaiauzite! Ținînd cont de puritatea liniei melodice, nefalsificînd nimic, îmbogățînd-o fără să

sufere. Acest firicel de melodie s-a prefăcut într-un fluviu.

— Ce datorii ai?

— Imense! Duc o rată pe viață. Datoria față de Maria Tănase, care mi-a scris în 1962 ultima ei scrisoare de mare artist și de pedagog: „Drăguțule Fărcașel, n-am prea scris multe în viața mea — și mai cu seamă scrisori — dar scrisori ca aceasta, în care toată respirația mea de artist să-și caute locul, nu am scris niciodată... Vezi, Fărcașel, să nu te umfli că-ți cade nasul și te faci urit și gata cu admiratorii talentului mamei! Nu vreau să te necăjesc, dar, vezi, dumneata, Fărcaș, ești un mare artist, dar atît de tînăr față de mine încît nu-mi dau seama dacă. Doamne ferește, nu faci și dumneata parte dintre acei care înainte să înceapă să umble își iau boii lui Dumnezeu în cap”. „Dumneata ai fi gata să te arunci în vârtejul cel mare alături de mine, artistul, ca să realizăm o «drăcie» gigantică?”. „As fi fericit dacă mi-ar fi hărăzit să-ți pot ajuta să zbori, nu să calci, peste spiniile potecilor cari de-a lungul vremurilor au făcut să singereze sufletele artiștilor”. Și Maria Tănase mă îmbrățișează „cu toată căldura, prietenia și admirația ei”.

— Cît crezi că ai să mai poți cînta, Dumitru Fărcaș?

— Păi dacă trebuie, și dacă trebuie, și dacă trebuie, eu dau! Simt că prin tubul acesta de lemn pot să arunc porumbel albi, pot să semăn în lume pacea și omnia. Este de datoria mea să caut cărări noi, dar oriunde voi merge, ele tot pe pămînt se găsesc. Și mai ascultă, cine nu-i în brazdă, n-are ce căuta în raft!

— Cînti cu o dragoste și o demnitate rar întâlnite.

— Toate de-acasă mi se trag.

— Dumitru Fărcaș, numai tu ești vinovat de ceea ce faci!

ADI CUSIN ■

Cronica discului

„Savoy”:

„Iscălitură de lumină”

Muzica tinăra românească s-a îmbogățit recent prin apariția primului long-play al formației Savoy, programatic și atît de sugestiv intitulat „Iscălitură de lumină”; titlul acesta, împrumutat de la piesa cu care debutează prima față a discului, aparține unei poezii a scriitorului Ion Lotreanu și vrea să semnifice caracterul atît de luminos al muzicii acestei formații, o muzică foarte plăcută la ascultat, extrem de melodiasă, simplă, expresivă, ușor de reținut și tot atît de ușor de fredonat. Dar există oare un stil a-nume al formației Savoy? Este acest stil certificat de piesele discului „Iscălitură de lumină”? Aparent, marea varietate melodică, diversitatea mijloacelor de expresie utilizate mergînd de la prezența folclorului (recreat și nu citat ad-litteram, ca în unele din primele piese ale formației care i-au adus popularitate dar și detractori snobi) pînă la formule clasice, sau expuneri de temă și dezvoltări în manieră jazz-istică și progresivă s.a., toate acestea ar putea conduce comentatorul neavizat să considere repertoriul celor cinci de la Savoy o eteroclită aglomerată de slagăre. Pentru că publicul mare, ascultătorul care de peste 10 ani cunoaște bine muzica grupului și felul în care a evoluat ea nu va cădea în greșeala aceasta. El recunoaște imediat stilul formației, formulele compozitionale simple — dar nu simpliste —, sound-ul specific atît de apropiat de muzica ușoară, chiar dacă aici e tratat electronic și agrementat cu mai toate cuceririle rock-ului contemporan. Prea repede s-au grăbit unii comentatori ai acestui disc să-l considere o negare a muzicii ușoare, o colecție de experimente gratuite cu care, vai!, din fericire, muzica Savoylor nu are nimic comun. Tot ce are ea în comun este apartenența la arta de cea mai bună calitate, la tradițiile ei cele mai pure: în același timp, „Iscălitură de lumină” are în comun cu muzica noastră tinăra nu numai moralitatea modernă de exprimare ci și corajul de a afirma și de a glorifica în cîntec virtuțile poporului nostru, istoria lui frămîntată, sentimentele etern umane care îl caracterizează din plin, conform mesajului contemporan umanist pe care îl transmite versurile acestor cîntece semnate de poezi ca Ion Lotreanu, Dan Mutașcu, Radu Bouraeanu, Ion Sofia Manolescu...

Cu „Iscălitură de lumină”, formația Savoy, formată din Marian Nistor (conducător, ch., v.), Ionel Orban (orgă, pian, blockflöte, v.), Ionel Samoilă (ch. b., v.), Nicolae Rotărescu (b., v.) și George Mi-trea (percuție, v.), argumentează convin-gător locul pe care îl ocupă în pop-ul românesc.

NICOLAE SPIRESCU ■

Cronica (272)

Aflat în județul Hunedoara la invitația Comitetului județean Hunedoara al P.C.R. și al Comitetului județean Hunedoara al U.T.C., pentru a participa la marea serbare populară de la Costești, programată pentru ziua de duminică, 25 mai, serbare aminată din pricina timpului nefavorabil, Cenacul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenacul condus de poetul Adrian Păunescu, a petrecut o seară admirabilă în Sala sporturilor din Deva în prezența a peste 1200 de spectatori. Această întâlnire a fost un bun prilej de a constata că arta autentică, de inspirație revoluționară, are o largă audiență în rândurile tinerilor de la noi, că ea creează spontan o legătură sufletească între oameni care nu s-au văzut niciodată, îi îndeamnă să-și pună întrebări, să caute răspunsuri la probleme fundamentale pentru condiția umană. După cum a afirmat Adrian Păunescu, seara de duminică, 29 mai a fost una din cele mai mari reușite din istoria cenacului, publicul din Deva dovedindu-se nu numai sever, dar și bucurios să descopere valoarea, aplaudind cu entuziasm tot ce i s-a părut izbit. Din pricina asta s-a creat un dialog extraordinar între spectatori și membrii cenacului, din adevărată comună la o artă cu semnificații majore, inspirată din realitățile contemporane, ale României și ale lumii înțregi, capabilă să elibereze de canoane și să propună noi forme de expresie, aspirând totuși la durabilitate. Ceea ce s-a interpretat în seara aceea în Sala sporturilor din Deva și nu numai atunci, este născut din dragostea fierbinte față de România, față de revoluție, față de libertate și de cel de care se leagă azi destinul națiunii noastre, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Spectacolul acesta a fost un minunat prilej de a demonstra că arta socialismului are puterea de a răspunde atît comandamentelor sociale ale timpului de azi, dar se înscrie totodată și în contextul mai larg al artei românești dintotdeauna. La începutul memorabilei serii de la Deva a cîntat Vali Șerban, tînărul din Alba Iulia, care, deși a apărut prima oară în cadrul cenacului pe o cîmpie — e drept, Cîmpia Libertății din Blaj — a reușit să se impună în toate sălile în care a mai cîntat de atunci, cîntecele sale — **Blestem** (versuri A. E. Baconsky), **A pleacă**

Aceasta este Suzana Georgescu

moșul în țară, Gînd de împămîntenire avînd priză la public oriunde. Talentul lui evident fiind dublat și de o seriozitate la fel de evidentă, se poate afirma că Vali Șerban are toate șansele, sporindu-și repertoriul, să devină un membru de bază al cenacului.

Doru Stănculescu, unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai muzicii tinere de la noi, a susținut și la Deva un recital excepțional. Acompaniat de spiridușul cu un flaut în mînă, Sorin Minghiar, de utitul Ionel Petrov, Niky Dorobanțu și Florian Pittis, el și-a dovedit din nou măiestria interpretînd cîteva din piesele remarcabile ale cenacului: **Al, hai, Avram Iancu, Cum se naște un mit, Scrisoarea soldatului de orișunde, Shambala, Fără petale, Baladă de copilărie**: „Vatra cîmpului de munte, / cînd voi mai putea să spun, / ca soldat și ca nebun, / de unde și pînă unde? // De la ce pînă la ce, / de la rîu pînă la rîu? // Amintirea dusă mi-e /

în vagoanele cu griu // ce plecau spre nu știu ce, / prin gări de cîmpie, mică, / podidite cu urzici, // — Hoțule, ce s-a-nîmplat? // — Am pierdut un cal furat, / astăzi fără el mi-e greu, / parcă devenise-al meu. // De unde și pînă unde, / mi s-a plîns cine s-a plîns? // Vatra cîmpului de munte / aștept vorba de răspuns. // Cele șapte cîntece interpretate de Doru Stănculescu, diverse nu numai ca tematică dar și de o evidentă bogăție ritmică și cu o linie melodică uneori ulmitor de simplă, altele însă în largi desfășurări, fastuoasă, îl impun ca pe unul dintre cei care au deschis un drum original muzicii tinere românești. Un drum care n-a fost deloc simplu de descoperit din moment ce Doru Stănculescu n-a acceptat soluții comode ci a dorit să se confrunte cu problemele dificile ale artei sale și să le caute o rezolvare proprie.

Cu toate că pe parcursul multor cronici se repetă aceleași titluri — și aici este bine să consemnăm apelul pe care l-a făcut conducătorul cenacului pentru primirea repertoriului — de fiecare dată lucrurile se petrec în așa fel încît nici un spectacol al Cenacului Flacăra al Tineretului Revoluționar nu seamănă cu altul. Aceasta din pricină că fiecare reprezentație, chiar dacă are definite reperele de bază, se încheagă sub ochii spectatoriilor și ca urmare are o notă de imprevizibil ce alungă monotonia și menține treaz interesul publicului, ca și pe cel al actorilor, care nici ei nu știu în exact orice clipă ce se va întîmpla pe scenă, sau în public, invitat la crearea spectacolului, invitat să recite și să cînte, să-și exprime opiniile despre lucrările prezentate. Aici e bine să subliniem din nou că publicul din Deva a fost extraordinar prin dorința sa de a participa la conturarea unei reprezentații de neuit.

Florian Pittis, un actor cu posibilități atît de vaste încît poate că și pentru el sînt o surpriză unele din resursele pe care și le descoperă la fiecare spectacol, a spus împreună cu Adrian Păunescu o fabulă de Ion Dogar Marinescu — **Puterea obișnuinței** — o tabletă de Radu Cosasu, un avertisment adresat lumii contemporane care nu și-a înșusit toate lecțiile oferite de istorie, inserțiile pe plată de hotăr de Geo Dumitrescu. Da, mai avem de Adrian Păunescu și singur Scrisoarea III — variantă de interpretare. Se poate spune că amîndoi au fost la înălțimea pieselor prezentate.

Intrucît Cenacul Flacăra al Tineretului Revoluționar n-a făcut deplasarea la Deva decât cu un număr restrîns dintre componenții săi, s-a hotărît ca să se lanseze un nou mod de comunicare cu publicul. Și anume, acela de a suplini pe cei absenți, evident, cu precuparea de a lăsa o aceeași impresie profundă. Astfel încît actorul Eugen Cristea a suplinit cu succes deplin pe Dan Andrei Aldea, Ion Zubășcu, Evandro Rossetti. El a interpretat din repertoriul acestora **Om bun, Omul pădurii, Cozma Răcoare**. Sala a găsit excelentă ideea și l-a răsplătit cu îndelungi aplauze pe tînărul actor din Timișoara, unde mai este cunoscut și sub numele de Maeba. După expresia conducătorului cenacului,

niciodată noul cîntec al lui Nicu Alifantis și Adrian Păunescu Trăiască România! nu a sunat atît de bine ca în Sala sporturilor din Deva. Și aceasta nu numai datorită actorilor de pe scenă — Florian Pittis, Victor Socaciu — care au cîntat în nota lor obișnuită — cit mai ales datorită însuflețirii publicului care, ridicat în picioare, a ținut să cînte împreună cu membrii cenacului. Un cor uriaș s-a făcut auzit, un cor de voci tinere care jurau credință României: „Jurăm din milioane de inimi și destine, / Din orice fel de singe ne murmură în vine, / Jurăm, bătrîn și tînăr, femeie și bărbat, / Credință României, necondiționat. / Că țara-i bogăția ce veșnic ne rămîne / Și glasul ei ce-ndeamnă „Deșteaptă-te, române!“ / Nu ne-nspăimîntă nimeni cu forța sau pusta / Trăiască libertatea! Trăiască România! / Trăiască libertatea! Trăiască România! / Trăiască-n fericele și liniște poporul! / Trăiască România! Trăiască Tricolorul!“ A fost un moment unic, de o semnificație deosebită pentru starea de spirit a generației tinere de azi, însuflețită de nobilul sentiment al iubirii de țară.

A urmat recitalul de o deosebită ținută artistică susținut de Suzana Georgescu — voce, Niky Dorobanțu — chitară, Liviu Tudan — chitară bas. Cei trei au cîntat, printre altele, **Șolmul, Gaiben — verde, Comodități** (ultimele două pe versuri de Adrian Păunescu), precum și cîteva piese din repertoriul internațional. Dacă Liviu Tudan pare un posedat al muzicii lui Niky Dorobanțu, un săgălnic al chitarei, Suzana Georgescu s-a impus prin vocea ei curată, plină de sensibilitate. Ea a obținut un succes extraordinar cu piesa **Cîntă cucule**, un cîntec popular plin de melancolie, pe care sala l-a învățat imediat și l-a intonat împreună cu membrii cenacului: „Cine-aude cum cînt / Spune că n-am vreun gînd. // Dar eu atîtea am / Cîte zile-s în an. // Gînduri cîte m-apasă / Cîte nu-s într-o casă, / Gînduri cîte le duc / Frunze nu-s într-un nuc. / Cîntă cucule cîntă / Că mi-e inima frîntă / Cîntă încetisor / Ca să îmi treacă de dor.“ (La aceste versuri, a doua zi, în cadrul unei obișnuite sedințe de lucru a cenacului, Adrian Păunescu a mai adăugat cîteva: „Cîntec printre străini / Cîntec rănit de spini / Lumea mă doare-n cîntec / N-am cum să mă mai vindec. // Unde să mă mai duc / Lumea e-un cuib de cuc / Cînt fără rost, păgîn / Cînt ca să mă rămin. // Ca un cuib sfărîmat / Ca un cuc împuscat / Singuri într-un abis / Cuii s-au sinucis. / Iar eu mai am pe mîini / Lacrimi de cuc / Bătrîni.“) Cîntă cucule este una din cele mai mari reușite ale cenacului din ultima vreme.

Printre numeroasele bilete venite din sală, Adrian Păunescu a descoperit și cîteva poezii trimise de Valentina Mureșan din Satu Mare pe care le-a apreciat, pe bună dreptate, că sînt semne ale unei evidente înzestrări lirice. Și a și recitat una dintre ele, **Pămîntul de o zi**, după care Victor Socaciu a cîntat **Dona, Dona** (în ambianța sonoră creată de acest cîntec Adrian Păunescu a recitat din **Pămîntul doamnei** poezia sa **Porumbelii**), **Oitul**, **Un punct de**

vedere, **Ploaia care va veni**, **Vinare de vînt**, piese de prim ordin în repertoriul Cenacului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Semnînd izbitor la chip cu unul din eroii noștri naționali, Victor Socaciu a însemnat unul din momentele înalte ale programului din seara de 29 mai.

Tot suplinind pe alții, Eugen Cristea a devenit și titular, astfel încît a ajuns să interpreteze și propriile sale piese. Bucuros că a scăpat de la o răceală zdravănă pentru că din nebagare de seamă se culcase cu o seară mai înainte cu geamul deschis, tînărul actor a fost plin de vervă în pantomimele **În tren** (la sugestia lui Florian Pittis care i-a amintit că de la 21 mai mersul trenurilor s-a schimbat și deci și el trebuie să-și modifice numărul, Eugen Cristea a introdus imediat cîteva improvizații mult gustate de public), **Îndrăgostitul**, **Gestionarul** și a parodiat strălucit finalul filmului **Cu miniele curate**.

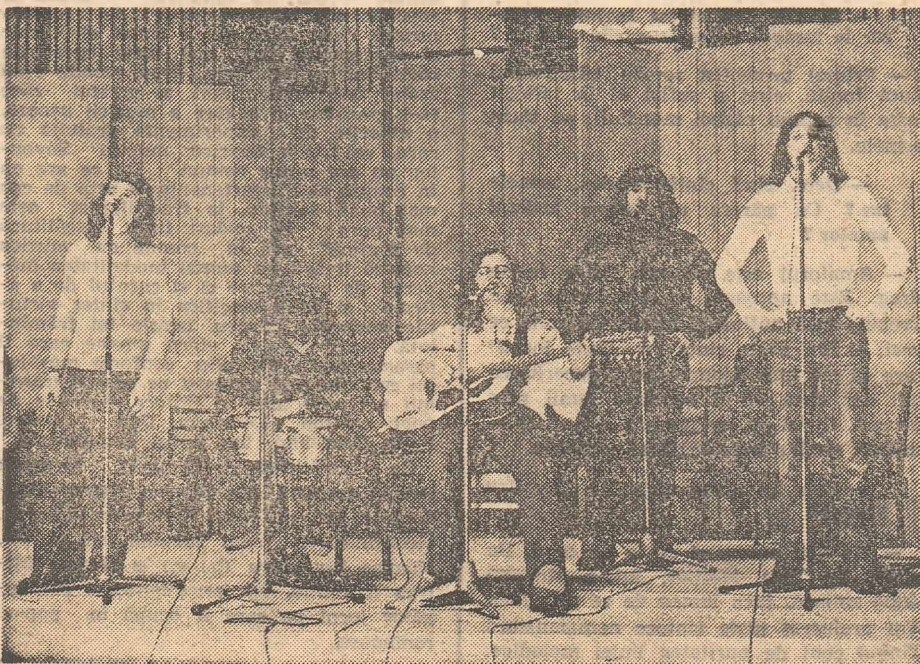
După ce hohotele de ris din sală s-au potolit, a fost rîndul lui Florian Pittis să-și etaleze virtuozitatea în dificilul monolog din piesa lui Paul Foster, **Elisabeta I. Etalarea** s-a făcut pe deplin.

Foarte puțin a lipsit ca Mircea Vintilă, strălucitul reprezentant al muzicii tinere, să nu fie reținut pe scenă pînă dimineața. Pentru că pe măsură ce cînta sala îi mai cerea să-și continue recitalul. Milostiv, conducătorul cenacului l-a lăsat să cînte numai opt cîntece: **Lordul John** (pe această melodie a jucat Florian Pittis cu un haz irezistibil), **Hanul lui Manuc, Eroii, Bade Ioane, Pămîntul doamnei, Mieul, Dor de singurătate, Constantin și Veronica**. Ultimul cîntec nu a mai fost cîntat de dinainte de 4 martie. S-a socotit că publicul din Deva este publicul care, prin comportarea sa admirabilă, este potrivit să fie primul care să-și asculte din nou. Înainte însă de acest cîntec Adrian Păunescu și Florian Pittis au improvizat un dialog savuros, mult aplaudat pentru umorul lui de calitate.

Florian Pittis a fost rechemat să interpreteze **Cîntecul bufonului** din **A douăsprezece** noapte de Shakespeare. După care Eugen Cristea și ceilalți membri ai cenacului au reluat la cererea publicului **Cozma Răcoare** și **Omul pădurii**. Atunci cînd, invitată de spectatori, Suzana Georgescu a murmurat iarăși **Cîntă cucule**, datorită excelentei echipe care a asigurat sonorizarea — Roland Pandeli, Sandu Grossu, Ranetti Constantin — a sunat din nou foarte bine. Apoi peste sală s-au prăvălit versurile poemului lui Adrian Păunescu **Lumină! Luptă! Libertate!** Spectacolul s-a încheiat la orele 24, adică după cinci ore, cînd întreaga asistență a intonat la unison **Trăiască România!** într-o atmosferă atît de prietenească încît atît membrii cenacului cît și spectatori s-au despărțit nu înainte de a-și promite că se vor reîntîlni cît mai curînd posibil, pentru a se cunoaște și a se prețui mai bine.

Cu aceasta, publicul din Deva trece — alături de București, Craiova, Baia Mare, Timișoara, Reșița — pe locul I al forței de creație, de comunicare, al dragostei față de artă și al vocației de a construi un climat de înaltă spiritualitate.

GEORGE ARION ■

PROGRAMUL CENACULUI NOSTRU

Cenacul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista *Flacăra*, cenacul condus de poetul Adrian Păunescu, realizează în următoarele zile un nou turneu prin țară. Un nucleu al cenacului nostru va fi prezent în următoarele localități: vineri, 3 iunie, orele 19 — la Casa de cultură din orașul Oțelul Roșu; sîmbătă, 4 iunie, orele 16 — la Casa de cultură din orașul Bocea. În aceeași zi, la orele 20, la Cinematograful Muncitoresc din Reșița, membrii cenacului se vor afla în mijlocul extraordinarului public din această localitate. În ziua de 5 iunie nucleul Cenacului Flacăra al Tineretului Revoluționar va participa la marea serbare populară de la Costești — județul Hunedoara. (În caz de timp nefavorabil spectacolul va avea loc la Sala sporturilor din Deva cu începere de la orele 19.) În încheierea acestui turneu, luni, 6 iunie, cu începere de la orele 17, membrii cenacului vor lua parte la o manifestare organizată de Comitetul orașenesc Vulcan al P.C.R. pe stadionul din localitate.

Profesorul Viaceslav Harnaj,
președintele Apimondiei :

„Distincțiile primite nu-s ale mele. Ele aparțin apiculturii românești”

— Tovarășe profesor Harnaj, după doi ani „Flacăra” vine din nou să vă solicite un interviu, adresat nu atât specialistului în hidraulică, președintelui Comitetului internațional de hidrodinamică a fluidelor polifazate, cât președintelui Apimondiei, românului care, după câte am aflat, a fost primit de secretarul general al Organizației Națiunilor Unite și mai apoi distins cu unele onoruri ale guvernului francez. Vă ascultăm, tovarășe profesor.

— Intorcându-mă în țară de la primul Simpozion internațional de marketing apicol, organizat în localitatea texană San Antonio, am fost primit, nu demult, împreună cu alți doi specialiști români, inginerul Nicolae Foti și inginerul Ștefan Săvulescu, de secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, Kurt Waldheim, pe care dealfel îl cunoșteam. Ne-am întreținut aproape o jumătate de oră, având satisfacția de a găsi înțelegere și sprijin în ceea ce privește viitorul apiculturii. Kurt Waldheim ni s-a părut a fi la curent cu problemele apiculturii, fără să fie însă, cum chiar domnia-sa recunoștea, un pasionat crescător de albine. Are stupi, dar nu prea are timp, am înțeles, să se ocupe de ei.

— V-am mai întrebat cindva și vă mai întrebăm și astăzi: de fapt, ce e apicultura?

— Latini denumeau albina „muscă de scorbura”. Creșterea ei se numește apicultură, indeletnicire străveche mai ales prin părțile noastre unde condițiile de climă au favorizat totdeauna zborul și activitatea albinelor. Există documente de muzeu care atestă răspândirea apiculturii antice pe teritoriul de la nordul Dunării, iar Columna lui Traian demonstrează, cu puterea și semnificația ei de mărturie concretă, răspândirea stupăritului în această regiune a lumii. Dar despre toate acestea am mai vorbit.

— Cam câtă lume se ocupă astăzi de albinărit?

— Apimondia, federația internațională de apicultură, al cărei președinte sînt din 1965, are afiliate în prezent 61 de țări de pe toate continentele și vreo 5 milioane de membri. Marea lor majoritate sînt amatori, numai cîteva țări ale lumii, între care și România, prima exportatoare de miere din Europa și producătoare de cel mai complet utilaj apicol, trecînd la apicultura industrială. Pe baza cifrelor de mai sus s-ar putea face chiar un calcul al stupilor și, mergînd pînă la detaliu, al familiilor de albine.

— Vreți să-l faceți?

— Socoteala nu e prea grea. Trebuie să înmulțim 49 de milioane cu 20 de mii,

adică numărul stupilor sistematici aflați în evidență Apimondiei cu numărul aproximativ al albinelor dintr-un stup. Produsul este foarte mare, el sugerînd implicat importanța deosebită de care se bucură apicultura în viața contemporană.

— Mai exact, tovarășe profesor?

— Mierea și produsele apicole îi hrănesc pe oameni. Îi ajută să devină mai sănătoși, mai calmi, poate chiar mai buni. Creșterea albinelor e o indeletnicire care destinde, scoțîndu-l pe omul tot mai solicitat de ritmul vieții moderne la aer curat, în mijlocul naturii.

— E chiar așa o mare plăcere să tot umbli în stupi și să dădăcești albinele?

— La marea majoritate a apicultorilor, povestea asta a depășit stadiul plăcerii, devenind pasiune. Apoi, neștiind exact cum stă chestiunea, dumneata greșești, căci stuparul trebuie să viziteze cit mai puțin stupina, el fiind mai degrabă un om de știință, firește cu mijloacele sale, decît un meseriaș, cum se întimpla odinioară. Astăzi se socotește că vizitele la stup nu se cade să fie prea dese. Glumind, aș spune că raporturile dintre stup și albina trebuie să fie cele dintre noră și soacră. Cu cit vizitele vor fi mai rare, cu atît treaba va merge mai bine.

— La mult timp pasiunea asta?

— Aș zice că nu, iar ca dovadă am să folosesc numele unor oameni despre care știm că sînt foarte ocupați, dar care găsesc destul răgaz și pentru stupi. Actualul președinte al Franței, Valéry Giscard d'Estaing, este un pătîmas apicultor, ca și senatorul american Hubert Humphrey, ca și regele Hassan al II-lea al Marocului, ca și Urho Kekkonen, președintele Finlandei, ca mulți alții. Inșuși primul bărbat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se interesează de albinărit, lucru de care ne-am convins în repetate rânduri, dar mai ales în ziua de 20 septembrie 1972, zi memorabilă pentru apicultura noastră, în care secretarul general al partidului și președintele țării și-a făcut timp să viziteze Combinatul apicol de la Băneasa și expoziția de acolo, dîndu-ne indicații dintre cele mai prețioase, menite să conducă la dezvoltarea necentenită a disciplinei respective în România. Indicații venite de la un adevărat cunoscător în materie. Dealtfel, aș vrea să adaug că, la noi, spre deosebire de alte țări ale lumii, albinăritul este sprijinit în permanență de stat, el căpătînd, cum spuneam, forme industriale tot mai evidente. În Statele Unite, de exemplu, pentru un stup se percep 4 impozite. La noi, apicultura e liberă și încurajată pe toate căile.

— Spuneți mai devreme că apicultura îl ajută pe om să devină mai sănătos. Cum anume, tovarășe profesor?

— Apiterapia, tratarea anumitor afecțiuni prin intermediul produselor apicole, a căpătăt tot mai mult prestigiu științific în vremea din urmă. În acest domeniu de avangardă se recunoaște unanim contribuția de deschizător de drumuri a specialistului român. Reputatul profesor Rémy Chauvin de la Sorbona scriînd astfel în numărul din noiembrie 1976 al Revistei franceze de apicultură: „Ceea ce noi n-am reușit niciodată să facem, adică să obținem de la medici un studiu clinic suficient de aprofundat asupra produselor stupilor, se pare că a realizat românii... Inițiativa (fundamentării apiterapiei)

a venit din țările răsăritene și în special din România”. Mierea, polenul, lăptșorul de mătă și așa mai departe sînt folosite astăzi pe scară tot mai largă nu doar în cosmetică, ci în tratarea și vindecarea unor maladii diverse, în combaterea sterilității, a adenomului de prostată, în amenii, în unele afecțiuni ale glandei suprarenale, în placebo și în altele. Propolisul, ca să dau un alt exemplu, are remarcabile calități analgezice, probate pe sute și mii de bolnavi. Aplicațiile apiterapiei comportă, firește, o discuție întregă.

— Ne mulțumim cu cele ce ne-ați spus pînă acum. În altă ordine de idei, după câte știm, v-ați întors de curînd din Franța. Ce-ați făcut acolo, tovarășe profesor?

— Am avut onoarea să deschid, în urmă cu cîțva timp, Congresul federației apicultorilor francezi, ținut în localitatea Le Mans, celebră mai ales prin cursele automobilistice de 24 de ore organizate acolo. Mi s-a înmînat Medalia de onoare a orașului Le Mans, avînd gravată pe spate, firește, o mașină de curse și inscripția „L'audace des hommes”, după care, în cadrul unei solemnități, am primit din partea Președinției Republicii Franceze ordinul „Meritul Agricol”, întemeiat în 1883 și decernat în 1977 pentru prima oară unui apicultor străin. Distincțiile a-

cestea, ca toate celelalte pe care le-am primit în decursul anilor, în diferite colțuri ale globului, le-am privit și le privesc ca recompense adresate mai puțin unui om, ci mai mult ca o recunoaștere internațională a meritelor apiculturii românești, ca un simbol al prestigului de care se bucură România în lume. Prestigiu pe care l-a inaugurat și pe care-l consolidează, în fiecare zi, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu înțelepciunea și profunzimea co-i caracterizează fiecare acțiune, fiecare pas.

— Înțelegem că aveți o agendă de lucru dintre cele mai încărcate. Ne înșelăm?

— Așa este, dar nu mă plîng. Cum am mai spus, mi-am împărțit ultimii ani între catedra de la Universitate și biroul de la Apimondia, muncînd pînă la 16 ore pe zi, de luni pînă luni. Vreau să cred că m-am descurcat și că n-am dezamăgit pe nimeni, nici chiar pe ultimul apicultor român, din cel mai îndepărtat colț de țară. Mi s-a acordat un mare credit și m-am străduit mereu să fiu la înălțimea încrederei acordate, purtîndu-mă totdeauna, la Zalău sau în Hawaii, ca un bun român, ca un patriot. Așa voi rămîne pînă la sfîrșitul vieții.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Ieri, adică de 1 lunie

„Tu ești Cornelia, sora mea?”

„Eu sînt”...

„Mă numesc Iovana Cornelia, am 16 ani și sînt elevă în anul I la Liceul „Tudor Arghezi” din Craiova, strada Vasile Alecsandri, numărul 97. V-aș ruga să mă ajutați să-mi regăsiți frățiorul și părinții”.

Așa începea o scrisoare apărută în revista noastră, numărul 19, din 12 mai a.c., la pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră”. Ne-am deplasat la Craiova să aflăm cine este Iovana Cornelia și în ce măsură apariția acestor rînduri a ajutat-o. Am găsit-o în sala de lectură a liceului, învățînd la limba franceză. Este o fată frumoasă, cu trăsături fine și ochi căprui care exprimă inteligență. Ar vrea să știe și părinții ei că este sănătoasă și a crescut mare. Învăță bine și se descurcă și fără ajutorul lor. Prietenia oamenilor i-a ținut loc și de mamă, și de tată. Ce-și aduce aminte despre părinți? Ține minte doar că în gară era cu o femeie, nu știe dacă era mama sau nu, care s-a dus să cumpere cornuri și nu s-a mai întors. Era acum 13 ani, adică în 1964. Mai reține imagini dintr-o cameră cu paturi suprapuse. Acolo, își aduce aminte, a primit jucării și a mîngîiat-o o femeie în uniformă. Avea să afle mai tîrziu că ea și fratele ei au fost găsiți în Gara de Nord, fără nici un act de naștere, dar cu cîte un bilet; pe unul scria Iovana Cornelia 3 ani, iar pe celălalt, al fratelui ei, Iovana Cornel 2 ani.

Au fost luați de miliție și duși la Cra-

iova, la Casa de copii, de unde, la vîrsta de 7 ani, Cornelia a fost mutată la Casa de copii din comuna Cîmpeni, județul Dolj, pentru a începe școala. Despărțită de frate la o vîrstă cînd încă nu știa prea bine ce înseamnă acest cuvînt, a muncit mult și iat-o elevă a liceului craiovean.

„Era la ora de atelier cînd a cerut permisiunea profesorului inginer Constantin Ionașcu să dea un telefon la Casa de copii, de unde aștepta să primească o fustă, o bluză, pantaloni, rochiță, pantofi și rechizite. Inginerul profesor, care nu știa prea multe despre ele, va sa, rămîne surprins. O întrebă ce este cu Casa de copii și află biografia, trista biografie a copilului orfan. O ascultă și o sfătuieste să aștearnă totul pe hîrtie și se oferă să compună o scrisoare, pe care o multiplică în trei exemplare. Trimite una revistei „Flacăra”, iar pe celelalte unor cotidiane centrale.

Ca urmare, scrisoarea a apărut în revista „Flacăra” și de atunci Cornelia Iovana așteaptă cu nerăbdare vreun semn de la părinții sau de la frate. Mereu singură, fără să-și cunoască părinții care i-au dat viață, fără să-și cunoască fratele, a început să primească scrisori de încurajare.

Nu de puține ori se grăbea să le deschidă și spera să fie „de-acasă” — adică de la părinții sau de la frate. Dar primele rînduri au fost tot de la oameni care au avut aceeași soartă. Dumitru Ceaușescu, elev la Liceul industrial construcții de mașini-Pitești, crescut și el la Casa de copii, scria: „sper să-ți găsești părinții și fratele și să-mi trimiți o scrisoare, ca să mă bucur și eu odată cu tine”; Sorin Pera, student în anul I la Academia de studii economice din București, cititor pasionat al revistei „Flacăra”, și el crescut la Casa de copii, simte cu adevărat ceea ce simte Cornelia: „ochii mi s-au umezit și am simțit că cineva, într-un colț de lume, într-un colț de țară, o inimă lovită și

fără alinare, are nevoie de cîteva cuvinte de îmbărbătare — scrie Sorin. Părinții i-ai pierdut sau te-ai pierdut. Simt cum e atunci cînd nu ți se spune o vorbă de mamă, de tată, simt ce trist este să nu te aștepte un părinte sau chiar un frățior, atunci cînd, oboșită și îngîndurată, te întorci de la școală, atunci cînd nu ți se spune noapte bună sau somn ușor seara, înainte de culcare de către cea care ți-a dat viață și care poartă cel mai frumos nume din cîte pot să existe și vor exista vreodată — MAMA”.

Și iată, într-o vineri, cineva o caută la telefon. N-a găsit-o. A revenit a doua zi pe la ora 9 dimineața. Era directorul Casei de copii din Drobeta-Tr. Severin și a întreb-o dacă vrea să vorbească cu fratele. Cum să nu vrea?! Ce întrebare... Cel care a început convorbirea a fost Cornel:

„Tu ești Cornelia, sora mea?”

„Eu sînt”...

Atît a apucat să spună și era așa de emoționată încît nu mai putea vorbi de plîns și de emoție. Au plîns amîndoi și nu-și mai puteau spune decît „vreau să te văd, vreau să te văd!”

Pe Cornel îl învăța directorul ce să întreb, iar Cornelia continua să plîngă fără a se putea stăpîni. Răspundea monosilabic, automat: „Da... da...!”

Au hotărît să se întîlnească la Craiova. În ziua fixată, însoțită de cîteva colegi, Cornelia, cu flori în brațe, ca și prietenele ei, așteptau rapidul 16, dar în zadar. Cornel nu a sosit. Cornelia s-a speriat și a alergat la telefon. A sunat Severinul. Dacă nu era adevărat? S-a liniștit repede: Cornel nu plecase, tocmai își completa foaia de drum primită de la școală, urmînd să sosească în după-amiaza aceleiași zile.

...Pe la orele 18,15 — trenul avînd tocmai atunci o întîrziere de circa patruzeci de minute — un băiețel sfios cobora. Era mirat și pășînd încet a trecut pe lingă grupul fetelor; acestea l-au

urmărit, ținîndu-se după el. A întors privirea în căutarea Corneliei, s-au privit unul pe celălalt, au alergat puțin, s-au luat de mînă, apoi s-au sărutat.

La școală, colegile Corneliei și profesorii l-au primit cu vorbe bune, cu flori și cadouri, ca și cum ar fi fost părinții sau rudele lui. Infirmeria era pregătită, i se aranjase un pat acolo pentru a dormi; Cornel n-a vrut să doarmă singur. Îi era teamă de noapte, nu vroia să le întrerupă bucuria. De vorbit, cei doi frați n-au vorbit prea mult: se priveau, zîmbindu-și uneori, au mîncat împreună, și-au spus „somn ușor” și au adormit îmbrățișați, a doua zi spunîndu-și acel „bună dimineața” pe care nu-l auziseră, dar și-l doriseră nespuse.

Duminică au străbătut orașul și cel mai mult au întîrziat la Grădina botanică. Erau acolo tot felul de flori, înflorite parcă numai pentru ei. După-amiaza s-au despărțit, dar nu pentru mult timp. În ziua următoare, Cornelia primea deja o scrisoare care începea cu: „Dragă soră...” și continua: „Află din partea mea că sînt sănătos și aceeași sănătate îți doresc și ție. Eu cînd am ajuns la școală toți copiii s-au strîns grămadă și m-au întreb-tat cum a fost. N-am știut ce să le spun, dar ei au ghicit că am dus-o bine, eram tare vesel. Cu școala o duc bine, notele mele sînt: limba română — 8,9; limba latină — 8,7; matematică — 8,6; geografie — 9; istorie — 9... Închei primele mici rînduri din partea mea. Al tău frate, Cornel”.

Aceasta este povestea celor doi.

Înainte de a pleca din Craiova, directorul liceului unde învăța Cornelia, Marian Săndulescu, ne-a asigurat că va face tot posibilul să îndeplinească poate prima dorință comună a celor doi: aceea de a învăța împreună.

ION PREDOȘANU ■

Am fost o zi picolo

**Duminică, 22 mai,
Restaurantul Snagov-sat**

Pe terasa restaurantului, nea Milică, șeful de sală, îi primește pe cei din București. Au venit 8 ospătați și 4 picoli. (În ciuda... actelor de identitate, sunt repartizați în această ultimă calitate de picolo, tipică învățăceilor. Dealtfel, mi-ar fi greu să învăț pe de rost prețurile mărfurilor puse în vânzare.) Se face împărțirea pe raioane. Cite 5-6 mese de fiecare om. Se ține seama de preferințe. Unii vor la umbră, alții acceptă munca în plin soare. Între timp, „permanenții” pregătiseră mesele (peste 200 dintre care unele duble) cu fețe de masă bleu și roz (pastel), șervețele asortate, cu frapiere cu gheață, bere și pepsi, cu pahare sticlind în soare. Mesele de debarasare sunt aprovizionate cu tacimuri, șervețele, sare și piper, scrumiere etc., iar la umbra lor stau grupate lazi cu băuturi. Se apropie ora 10.00. Cifiva ospătați mănincă din pachetele aduse de-acasă. Alții comandă de la bucatărie și... plătesc. Ca orice consumator. Localul are prețuri de categoria I și remiază 10%. În bucatărie, una dintre cele mai curate pe care le-am cunoscut, Gheorghe Stelică, șeful compartimentului, înalt și tânăr, robust și calm, pare un chirurg gata să rostească cuvintele consacrate înainte de a acționa bisturiul. Fac cunoștința colegilor mei de o zi: bucatăria specialist Sandu Constantin, Gheorghe Ganea, Niculina Duță, toți oameni tineri, de la care parcă nu te-ai aștepta să primești mincăruri a-lése, tradiționale, Gheorghe Dima, bufetierele Magdalena Sandu și Maria Crișan, albe ca nufierii de pe lac, cu fețele de la spălătorie, în grupul cărora suride o bătrinică de numai 73 de ani, cu miini agere care aveau să mîngieie pînă seara cîteva mii de farfurii, platouri, cești și pahare, furculițe și alte tacimuri, stînd în picioare ca într-o stație de tramvai de la marginea Bucureștiului prin care a încetat să mai treacă vreun vehicul. Sosește tov. Serac, șeful biroului personal, care verifică prezența, se interesează dacă mai sînt necesari și alți oameni. Șefii de unitate Nicu Ionescu și Ion Marinescu urmăresc cu priviri cuprinzătoare întreaga suprafață a localului. Ora deschiderii se apropie. În parc, la punctele de vânzare a băuturilor, s-a constituit deja un șir de nerăbdători și insectați. Grătarele sînt incinse. Încerc să număr autoturismele aflate pe alei. La 80 renunț. Este deja ora 10.00 și, cu cămașă și haină albă, cravată neagră, cu șervețel pe braț, iau loc (în picioare, bineînțeles) alături de „șefa” mea, tinăra Aurelia Iancu, la cele 6 mese aflate în bătaia soarelui. Ce să-i faci? Începătorilor le sînt totdeauna rezervate dificultățile...

**Primele experiențe nu sînt
și cele mai rele**

Raionul nu este mare. Mi se pare bine pregătit. Gheața a fost deja spartă și pusă în frapiere. Aurelia, surzătoare, pare jenată să comande un picolo care i-ar putea fi tată. Mai degajată se simte Maria Silvestru care lucrează la același raion cu soțul său Constantin și care fiind din Tin-căbești are desigur mulți clienți cunoscuți. Gestionarul bufetului, Dumitru Dumitru, îmbrăcîndu-și halatul alb și trecînd în spatele teșghelei s-a transformat dintr-o dată din orășeanul pe care-l cunoscușem în altceva, într-un om pus la dispoziția altora. Ion Șianu este, o știu, cel mai vîrstnic ospătar: 47 de ani. Cel mai june, Alexandru Pavel și Paraschiva Bănătoiu, ambii de cite 20 de ani. Ar mai fi multe de aflat dar, iată, sosesc primii clienți. În costume de baie. Sîntem cei mai apropiați de plajă. Se așază cit pot de comod la masă și cer pepsi. Aurelia zîmbește cu toată fața (se gîndește poate la safta?) și nu mă lasă să desfac sticlele. Se apleacă, pe verticală, întorcînd paharele, le umple. Observ cum a uscat, cu un șervet de pînză pregătit dinainte, sticlele aburite. Imi amintesc că din ghețarie fuseseră soace peste 550 kg de gheață. O fi de ajuns? Vom vedea. Toți ospătarii privesc în jur. Ne așteptam la o avalanșă de clienți. În ziua de 1 Mai și în următoarea s-a făcut o vânzare de peste 1 milion! Profit de relache pentru a da o fugă la intrarea în local unde Ilie Alexandru, pompier ca încadrare și factotum-voluntar, mă înștiințează că la orele 10.00 intraseră de-acum 292 de autoturisme cu 589 de persoane. Notez, dar nu uit că la sosirea noastră aici se aflau alte multe mașini venite în ajun. Acestea nu apăreau în socoteala zilei. Îl consult pe Ion Marinescu, unul dintre responsabilii unității, asupra perspectivei zilei. „Am vinde pînă-n blănă, cum zicem noi, dacă am avea cui. Să vedem. Deocamdată așteptăm”.

Apare Mihai Teodorescu, un tînăr delicat și zvelt, impecabil în haina de buret alb și papionul negru, de la git. Nu poate schimba unui client 100 de lei. Seara, cînd îi amintesc, avea buzunarele pline cu peste 4000 de lei. Nițu Golgojan, cunoscut clienților de la „Ambasador”, figură tipică a Bucureștiului, semînd cu două celebrități fotbalistice, cu Ozon (aluzie la nas) și Răducanu (aluzie la statură și culoare) și identic amîndurora ca umor, se oferă, pentru a nu mă simți jenat, să facă și el pe picolo-ul, în realitate mirosul său rafinat presimțînd o zi slabă și șansa cîtorva rînduri speciale în „Flacăra”.

La orele 10,50 doar 11 mese erau ocupate. Cei 22 de ospătați și ajutoarele lor păreau îngrijorați. În bucatărie, grătarele sfîrșiau discret, iar cartofii se rumeneau... optimiști, în vederea comenzilor viitoare. Prevăzătoare, fețele de la bufet pregăteau salatele.

La „raion”, s-au ocupat trei mese. Aurelia nu mai prididește singură.

**Cine, soarele sau berea,
modifică
ceea ce numim caracter?**

Șase persoane, dacă n-am număra și progeniturile (în număr de trei), au ocupat o masă dublă și întreg raionul cu buna lor dispoziție consemnată de bogata comandă de bere și fripturi și ceva pepsi pentru cei mici (dar nu reci, că le cauzează). Sînt trimis cu tava după pahare. Clienții vor sonde pentru bere, nu pahare cu picior. În costume de baie, oamenii sînt descărcați de complexe. Își discută inginerul șef, directorul și pe alți colegi cu dezinvoltură și largă respirație. Sînt de față soțiile, care trebuie să-i vadă desfășurîndu-se. Copiii, oricum, nu înțeleg. Berea e rece, soarele cald, Aurelia zîmbitoare, eu nu mai intru în socoteală, oamenii vor să se relaxeze. Comenzile se succed cu repeziciune. Tava cu cele 10 sonde imi pare grea. La drumul următor cîntăresc un astfel de pahar gol: 400 de grame. „Șefa” mea le duce însă pline. Vine rîndul fripturilor. Un platu de porțelan, 1-am cîntărit, vâ rog să mă credeți, are (cel mijlociu) 1 kg. Un vas de ciorbă 650 de grame, cu 4 porții ajunge la 3,5 kg. Un platu de porțelan pentru pește are, gol, 2,8 kg. O ravieră pentru salată 500 de grame. Dar trebuie să cari mai multe. Și nu o singură dată. Și urcînd citeva trepte. Și coborîndu-le. După citeva drumuri genunchii încep să-mi tremure. Brațele la fel. Noroc că nu trebuie să fac și socoteli! Modești, la o masă alăturată, iau loc doi plimbăreți care comandă băuturi. Beau liniștiți, dar la plată constat că nu pot achita 20 de lei. Se jură că vor plăti. Cîndva! Ospătară e obligată să-i creadă pe cuvînt, dar la bar vorbele nu merg. Doar lei. De la o altă masă, un grup comentează meciul Dinamo - Sportul Studentesc din ajun. Sînt afectați de scorul întîlnirii. Ascult.

Radioul de pe masa consumatorilor noștri merge la maximum. Nimeni nu-l ascultă. Nici chiar copiii care au transformat frapiere în Ocean pentru bărcuța din plastic și imaginația lor de eter. Și totuși, vrînd parcă să se impună, radioul ne strecoară, la ora grătarului și-a lui Dem Rădulescu, niște scrișuri de frîne neune ori suprasolicitate. Deodată comenseni ciulesc urechile. Imi dau seama că fiecare se întreabă: cine va conduce la întoarcere? Unde ești, colonel Beda, să iei niște subiecte și - eventual - niște carne? Femeile au reușit să-i desprîndă pe copii de frapiere, conștiente că aici se pun la cale lucruri mari, neexemplare pentru copii. Și bine au făcut! Într-o dulce frățietate, „consumatorii” trec miinile de pe pahare pe... soțul Aureliei, care zîmbește egal și se retrage strategic. Prima notă face 270 de lei, dar unanimitatea de păreri sportive justifică continuarea. Care nu se poate face decît în condiții schimbate. Noi și ele. Altă băutură, căci, vorba poetului (neidentificat încă), „vin după bere, o plăcere”. Trecînd la „zeamă de strugure” grupul celor trei cărora li s-a mai adăugat încă unul (ce-ăș ride să fie chiar inginerul șef birfit mai devreme!) dorește alte pahare, cu picior, de data asta. Aurelia, mereu zîmbitoare (cum o putea oare după atîtea „cartoane” de bere cîrate, după atîtea frapiere cu gheață, după atîtea drumuri împărțite în doi, dar totuși multe să mai zîmbească, nu știu), se scuză cerîndu-și voie să lipsească două minute. I se aprobă unanim și generos. Cînd reapare, cu paharele dorite, un glas răgușit, colectiv și unitar o întîmpină: „Altă viață, d-le!” Umplerea și golirea nu mai reprezintă decît o problemă simplă, cu o unică rezolvare. La celelalte mese din raion, consumația mică, răcoritoare. E aproape amiaza, soarele te bate în cap, iar capul, ferîndu-se, cere lichid. Cit mai rece. Dar mica sîrbătoare ia sfîrșit și căutîndu-i pe consumatori, îi regăsesc lungiți pe pături la umbră, sfîrșind indiscret sub veghea unor soții care par de pe acum

îngrijorate de parcurgerea celor 30 de kilometri care le despart de București.

Ora 13.00 Numărul autoturismelor înregistrate a urcat la 760. Temperatura, de asemenea, a urcat. Nea Ilie pompierul, care-mi aduce vestea, adaugă: „Eu le mîncă dacă nu-s 1000”.

La bucatărie, se înregistrează ora de vîrf. Peștele are mare căutare, ficăciorii de pasăre la fel, dar posibilitățile grupului condus de Gheorghe Stelică sînt cu mult mai mari. Într-adevăr, nu prididesc cu treaba cele două colege de la bufet și celelalte 6 care, de la 10,00, stau cu miinile doar în apă, spălînd neîncetat tot ce vine de afară. Ospătarii fac și ei coadă la bufetul de unde se iau salatele, fructele, piinea și-l aud pe unul dintre cei mai stilați rugîndu-se, ca un biet client, de Sandu Magdalena: „Te rog, coană Magda, dă-mi comanda aia, că mă omoară consumatorii. Ți-am dat-o de un sfert de oră”. E interesant de observat cu ce figuri intră ospătarii în bucatărie și cu ce figuri ies în... public. Sînt ca actorii: ei înșiși, în mediul care le este propriu, printre colegi, zîmbînd profesional pentru cei de afară. Nu se intră și nu se iese cu mina în gură. Fiecare om aduce ceva și pleacă cu ceva, nu numai într-o mină, ci în ambele. Farfuriile vin reci și pleacă fierbinți. Le simți prin stofa subțire a hainei. Le simți în vîrf de degetelor. La intrarea în bucatărie ar fi necesar un milițian de circulație. Îl suplinește Ion Marinescu, om albit în ale meseriei, pe care-l aud: „Ușurel, ușurel și țineți dreapta. Hai, hai, dați-i drumul”.

Cineva scapă un pahar. Triluri scurte se rostogolesc printre celelele zgomote, apoi mătura își face datoria. Acum, toate fețele sînt încordate. Nimeni nu stă jos. Nici n-ar avea unde. În bucatărie nu există scaune. Mă așteptam la o căldură sufocantă, peste cea de afară. Dar ventila-toarele lucrează din plin, adăugîndu-se curentului... natural care circulă printre ferestrele și ușile deschise. Se așteaptă vizita tovarășilor de la „Sanepid”. Mă întreb de ce tocmai la o oră de vîrf? Nimeni nu-mi poate răspunde, dar se simte emoția acestei așteptări. Totul strălucește. „Nu știu cite bucătării arată ca a noastră”, imi spune Gh. Stelică, bucatăriașef, cu vîdită mindrie. Cei de la „Sanepid” sosesc, trec peste tot, privesc, ating cu degete de experți tăvile de aluminiu în care sînt aranjați micii și le găsesc unso-roase. Ce să-i faci, cel care scoate micii din mașina de tras o face cu mina că altfel nu se poate și tot atîngîndu-se de tavă... Mai ciudat mi se pare că asistentul care o însoțește pe doctorița Anesti îi face observație unei fete, Paraschiva Bănătoiu, că este îmbrăcată în rochiță neagră, din fibre sintetice. Ea răspunde că asta este uniforma de la localul unde lucrează (face parte dintre cei aduși de la București pentru întărirea forțelor locale). Aș vrea să intervin, dar toți mă opresc. Cu „Sanepid”-ul nu-i de jucat! Privesc în marile oale aflate pe marginea plitelor. Ciorba de burtă s-a dus de mult. Tăvile cu creier, la fel. Peștele rezistă încă. Cartofii se prăjesc non-stop. Ce-o mai fi pe afară?

În „raionul” meu, toate cele 6 mese sînt ocupate. Clienții cer băuturi. Mincarea a adus-o în traistă. Nu prea e în ordine. Aurelia nu știe ce să facă. Imi iau îndrăzneala și-i zic să-i servim, că-i tare cald. Alții, cu sacosele în miini, vor și ei. „Vedeți, dacă am început așa nu mai terminăm”.

E o beție de soare. Puțini se gîndesc la consecințe. Număr mesele care au clienți: 60. Foarte puține. Explicația: sacosele de-acasă. Revin la realitatea noului meu profil profesional auzîndu-l pe unul dintre tinerii consumatori întrebînd-o pe „șefa” mea: „De cînd n-ai mai reșit, domnișoară?” Ea se face că n-aude, zîmbește cu toți dinții albi, pe care-i arată de cite ori clienții devin agresivi și nu știu dacă e un semn bun sau rău pentru ei. Oricum, imi dau seama că pentru unii ospătarul nu este altceva decît omul de care pot să dispună cum vor. Doar atît. Nu se gîndesc, desigur, că această femeie ce le suportă dubioasele glume este mama unei fetițe de 6 ani lăsată în grija soțului, la București, pentru ca ea să-și vadă de serviciu. Pînă acum n-a mîncat și n-a băut nimic. Spune: „Imi vine să mă arunc în lac așa îmbrăcată cum sînt. E prea cald azi” și-și netezește șorțulețul care a cam suferit în urma repetatelor transporturi. Imi reamintesc: o tavă 1 kg, 10 pahare cu bere (pline), alte 8-9 kg. Să tot zîmbești...

O duminică ratată

Pe terasă o mică agitație. Un cetățean cu familia ocupă o masă rezervată. Sînt cinci persoane. I se explică, dar nu vrea să accepte. I se oferă o alta, la fel, chiar mai bună, la umbră, tot cu vedere la plajă, cu scaune înalte, tapitate în skai. Familia îl roagă să renunțe, dar omul nu cedează. Ceilalți pleacă și el rămîne în

așteptarea condicii care întîrzie să apară. Pentru asta are răbdare. Cînd îi sosește, începe să scrie, concentrat, un text fest, împovărat pentru ospătar, cu aluzii patriotice ce nu-și au locul și explicația într-un astfel de caiet, cu concluzii ferme de îndreptare a lucrurilor și cu propuneri de pedepse. Dezolată, dar nu lipsită de afecțiune, fetița lui îi citește, peste umăr, slovele. E un tablou trist. Ceilalți consumatori își vad de-ale lor. Surpriza a trecut. Scandalul n-a luat proporții. Satisfăcut, deși așteptase, după cum scrie, 30 de minute condica, semnează citet. Este din Ploiești. Îl urmăresc cu privirea și-l vad așezîndu-se alături de cei care veniseră cu el, la o altă masă, mîncîndu-și friptura deja răcită. Coincidență ilară: pe ospătarul încondeiat îl cheamă... Gil-ceavă Nicolae, omul cel mai stilat, despre care am mai amintit! Și el va „consuma”, în continuare, o duminică searbădă. Orice reclamații sînt discutate la direcție, întotdeauna pe toate fețele, ziaristii mai caută și ei, în fine... Curios, imi notez data ultimei plîngerii din condică: 10 noiembrie 1976. Sîntem în 22 mai 1977. Nu mi se pare grav. Oricum, am fost martor. Poate ajută la ceva.

Verific din nou cifra mașinilor intrate: a trecut de 750. Vezi numere de București, Ilfov, Caraș-Severin, Teleorman, Prahova, Bistrița-Năsăud, C.D.-uri, T.C.-uri, motocicletele din Iași, Covasna etc.

Parcurg diferitele puncte alimentare cu tovarășul Cornel Stegaru, directorul comercial al C.H.R. „Ambasador”, venit aci de la 10.00 dimineața. Se interesează de una, de alta, dă indicații ospătarilor de la sură, discută cu cetățenii. Pare un medic care ia pulsul multimii. Ne oprește un tînăr care vrea să știe dacă facem parte din conducere. Se recomandă civilizată: ing. Romulus Disteanu și ne propune înființarea unor vestiare, oricît de simple, pentru ca oamenii veniți la plajă să-și poată pune costumul de baie ori să și-l scoată. Cornel Stegaru îi dă dreptate.

Sosesc pinguinii!

Orele 14.30. Revin în „raion”. Doar două mese ocupate. Furișată sub un copac, Aurelia bea primul pepsi, pe ziua de azi. Bărbătește, direct din sticlă și dintr-o dată. Nori de ploaie vin dinspre nord. Nimeni nu-i ia în seamă. Nicu Ionescu, unul dintre responsabili, imi spune: „Dacă plouă e bine pentru noi, că-i gonest pe toți sub acoperiș unde mai sînt încă mese goale”.

Consumația a înregistrat punctul culminant și a început să coboare. Peștele, mămăliga și friptura de pui sînt încă tari pe poștii. Ce se întimplă cu marfa rămasă? „Deocamdată nu e grabă. Așteptăm pinguinii, zice Cornel Stegaru. Nu știți ce-s pinguinii?” Știu eu dar nu-i vad apărînd la Snagov. Mi se explică: sînt cei din Gruiu, Buftea, Ghermănești, Tin-căbești, Snagov și celelalte sate, oameni care obișnușesc să apară după-amiază în grupuri de familie și să consume din plin. Îi vad. Femeile bătrîne în port național, bărbații în cămăși colorate, cu minci lungi, pălării negre ori verzi, copiii în cele mai bune haine. Sticlele de bere se aduc direct în lădițe, fripturile sînt aruncate în tigăi, ospătarii au din nou de lucru. Gheorghe-din-Snagov apare cu papagalul său sfrișit și cu „planetele” de femeie ori de bărbat.

Nicu Ionescu apare precipitat: „Iar ai venit, mă? Nu ți-am spus să dispari?” La care Gheorghe-din-Snagov face o murtă amarită, decepționată, care ar vrea să însemne: „Ce naiba, șefule, te știam mai salon”. Dar pleacă.

Orele se scurg parcă mai grele. Soarele revine pe cer printre nori..., umbrele copacilor se lungesc... apele lacului își pun haina crepusculului... bărcile o mîngieie tăcut... se aprind luminile... totul capătă o altă înfățișare... fețele ospătarilor sînt mai brăzdate, mișcările mai încete, colegii bucureșteni au luat autobuzul spre casele lor, eu mi-am terminat serviciul; Snagovul rămîne al „pinguinilor” și al celor care întîrzie sau innoptează aici. Șirul de mașini, ajuns la 960, reia trasa de asfalt a soselelor în toate direcțiile - la volan multe femei - ce bine e să aibă și ele carnet - fețele oamenilor abia acum se vad cit sînt de arse, lucesc la lumina becurilor... pădurea redevine cea din zorii zilei, dar încet, parcă temătoare. Urmele trecerii celor cîtorva mii de oameni se vor vedea miine. Acum se fac socotelele contabile. Notez: 12000 micci, 110 pui, 30 kg ficăciori, 6000 sticle pepsi, 8000 sticle bere poloneză, 16000 românească, 100 kg înghețată. O muzică plăcută se aude prin difuzoarele pitite prin colțuri. Obosit, ca toți ceilalți, mă despart de gazdele mele ocazionale. Sper să le fi înțeles și să-i ajut și pe alții s-o facă. Pe curînd, în calitate de consumator. Este, orice s-ar spune, mai comod...

EMANUEL VALERIU ■

„Tînăr imigrant român caută prieteni”

● Cele ce urmează reprezintă confesiunea lui Gabriel Muscelanu, lucrător al marinei comerciale, 28 de ani. Nu am adăugat și nu am schimbat nimic.

De ce te faci marinar? De ce devii aviator, sau fizician atomist, sau constructor de furnale? Poate vor fi existind explicații savante, dar în cazul meu ele nu se aplică. Este ceva care te cheamă, o fascinație greu de explicat în cuvinte. Eu m-am făcut marinar, deși m-am născut departe de mare, la Focșani — unul din acele locuri în care, pe vremea cînd eram mic copil, nu se întimpla nimic — și deși neam de neamul meu nu a luat drumul mării.

Am urmat Școala superioară de marină din Constanța, iar în ultimii ani de studiu am făcut practica de vară pe vase de cursă lungă. Nu-mi dăduseră bine tutelele și ajunseseam cu „Eforia” pînă la Hull și la Catania, mă plimbam în parcuri siciliene printre palmieri și baobabi, admirînd fazanii printre crengi și delectîndu-mă cu fanfara militară, nelipsita distracție dumnică din parcul lui Bellini. În anul ’77, ca stagiar am navigat spre Orient: Beirut, Famagusta, Latahia... iar la 22 de ani, în 1971 deci, proaspăt absolvent, eram numit pe „Caransebeș”.

Viața îmi deschidea larg portile. Îndrăgeam profesiunea, mi se creșeau toate condițiile pentru a-i urca treptele și a fi de folos colectivității, mă bucuram de prietenia tovarășilor care munceau alături de mine, de încrederea comandantilor. „Toate pinzele sus!” spre mările și oceanele lumii...

Dar ce omul își face, nici dracul nu desface. Eram un tînăr impresionabil, acționînd mai mult sub îndemnul pornirilor lăuntrice, al fascinației tainice, decît al rațiunii. Citeodată, e bine și așa. În cazul meu însă... Dar să nu anticipăm. Din adolescență mă simteam atras de mitul Americii. În filme vedeam doar bazinele de înot din vilele luxoase și neînfricții cowboys care împărțeau dreptatea cu revolverul sub clăp de lună. Voiam să ajung și eu acolo.

Ultima cursă am făcut-o pe nava „Suceava”. Am hotărît să rămîn la Hamburg, pe care-l socoteam ca un soi de escală spre America. Era în 1973.

Am cerut azil politic în Republica Federală Germania, iar după cîteva săptămîni eram angajat pe un vas vest-german în drum spre Venezuela. Vasul se numea „Meistersinger” (Maestrul cîntăreții). Probabil că patronul companiei era mare amator de muzică de Wagner. Un alt vas al său se chema „Tannhäuser” ș.a.m.d.

Așadar, „reușisem”! Îmi făceam meseria, Abia apoi am început să înțeleg, nu dintr-o dată, ci treptat, printr-o experiență de zi cu zi, aidoma picăturii care pe neștiute străpunge piatră, că eram singur, absolut singur.

Mă simteam pe bord ca un tolerat. Ofițerii se purtau corect, dar mă țineau la distanță. Îmi explicau problemele profesionale cu un aer de superioritate cu nimic justificat, consideram eu. Îmi vorbeau politicos, dar răceala lor mă îngheța, simțeam că mă disprețuiesc. Motivul nu era de ordin personal și dealtfel — după cum aveam să-mi dau mai tîrziu seama — nu era legat nici de vasul pe care mă aflam. Am trăit mai multă vreme în Republica Federală, la Hamburg, am navigat și pe alte vase și am ajuns la concluzia că **Dincolo** au preț două calități: să ai bani și să nu fii străin.

Dealtfel, această răceală nu se manifestă doar față de mine, un străin, un paria, ci caracteriza, într-o bună măsură, și relațiile dintre ei, intrucît — am descoperit eu — are rădăcini economice și sociale, nu se datorește unor inclinații temperamentale. Fiecare gîndește cam așa: „Eu să mă ridic, persoana mea contează, de rest nu-mi pasă.” Fiecare acționează izolat, fiecare se gîndește: „Dacă-i spun ceilalți ce am pe suflet, îmi va cunoaște slăbiciunile, va cîștiga un ascendent asupra mea și mi-o va lua înainte.” Oamenii trăiesc și muncesc despărțiți ca de un zid invizibil. Nu afirm că nu ar exista excepții, dar aceasta pare să fie o situație destul de generală, așa cum am văzut-o și am simțit-o pe pielea mea în decursul celor aproape patru ani petrecuți în Occident. Pentru a reveni la „Meistersinger”, la bordul căruia am străbătut mii de mile marine, de la gurile Orinocului pînă la Philadelphia: în această colectivitate plutitoare pe care însăși izolarea forțată prelungită ar fi trebuit s-o sudeze și mai mult, nu am auzit nici măcar o singură dată cuvîntul „prieteni”. Nu doresc nimănui o asemenea experiență.

Am hotărît să plec în America, să-mi realizez visul. Dar cum se poate ajunge acolo? Un grec care vorbea românește și pe care l-am întîlnit întîmplător la Mobile, Alabama, mi-a spus:

— Trebuie să te ia cineva pe garanție. Pînă una, alta, trebuia însă să-mi cîștig existența, în așteptarea vizei americane. Și atunci am cărat mese și dulapuri grele de fier pentru firma „Siemens”, apoi

m-am angajat la un magazin alimentar ca **Hilfarbeiter**, muncitor străin auxiliar: duceam lăzile din pivniță la parter. Înduram toate umilințele la gîndul că nu va trece mult și voi trăi Marea Aventură. În fine, după luni de așteptare, am traversat oceanul și iată-mă la New York. Unde să mă duc? Firește, la „garantul” meu. Sun la locuința sa și apare în cămașă de noapte. În chip de bun venit, mi-o rețeașă scurt:

— Aici trebuie să te descurci singur. Fiecare ne-am descurcat cum am putut. Mi-a adus apoi o pernă atît de soioasă, încît a trebuit s-o învelesc într-un prosop scos din geamantan ca să pot pune capul pe ea, și m-am culcat, îmbrăcat, pe o canapea.

A doua zi m-am înscris la Immigration Office și m-am întors la biserică. Nu era nimeni. Am rătăcit pe străzi. Ploua cu găleata și bătea un vînt puternic care m-a forțat să închid umbrela. Apa pătrundea prin scurta de piele, mi-era frig și somn, nu mă mai tineam pe picioare de oboseală. Am intrat într-un hotel nu prea arătos, dar cînd mi s-a spus: „20 de dolari pe noapte” am simțit un fior în sîra spinării. În cele din urmă am intrat într-o casă modestă pe Broadway. Mă atrăsese firma luminoasă: „8 dolari pe noapte. Casă serioasă”. Reclama era multicoloră, dar camera era gri, totul era gri, murdar, cearșaful arăta de parcă ar mai fi dormit cîinci în el și pretutindeni mișunau gîndaci mari, negri. Scribit, m-am dus să mă spăl. La camera de dus, ușa nu se închidea, țevile defecte fîșiau, aceeași murdărie peste tot. Eram gol pușcă sub dus, dar nu îndrăzneau să mă despart de umbrela mea cu miner gros. „Dacă dă unul peste mine — îmi spuneam — îi dau cu umbrela în cap.” Aceasta a fost prima mea noapte în America.

Mă duc din nou la garant și povestesc despre „casa serioasă” și-l rog să mă ajute.

— Fii fără grijă — mă asigură. Am aranjat totul. Te duci la „Dexter House” pe strada 86 W 345 și întrebi de Sam.

La Sam, altă surpriză: mi-a cerut pentru o cămăruță 50 de dolari pe săptămîină. În aceste condiții, micile mele economii cu care venisem din Germania riscuau să se topească rapid. Culmea, și noua locuință era plină de gîndaci, din soiul acela pe care noi, marinarii, l-am botezat „carcalaci”. Nu am scăpat nicăieri de ei la New York. Ei provin din gunoarele care zac pe străzi, mai precis, pe străzile unde mi-am dus eu viața de imigrant. Și tot pe aceste străzi înlîneam destul oameni peticiți sau cu blugi și jachete „U. S. Army”, cumpărate de la vreun soldat armatei. Se terminase războiul din Vietnam. Micile efecte ale marilor cauze!

Acum trebuia să-mi găsesc de lucru. — Fii fără grijă — mă asigură iarăși omul meu — am aranjat totul. Te duci la Pan-Am Building, la mezanin, și întrebi de „Lynch & Co.” Te previn: să nu care cumva să refuzi, altceva nu mai găsești.

Adoua zi mă prezint înfrigurat la compania „Lynch & Co.” Pe ușa stătea scris: „Detectivi, pază, apărarea persoanelor și bunurilor”. Și așa m-am trezit îmbrăcat într-o uniformă nou-nouță de paznic, „security guard”. Și titlul, și uniforma mă atrăgeau. Realitatea s-a dovedit a fi însă mult mai puțin atrăgătoare.

Iată ziua mea de muncă: mă sculam la 4 dimineața, beam un pahar de lapte și fugeam la stația de metro. Așteptam cam o jumătate de oră, fiindcă dimineața devreme e mare înghesuială. Schimbam două metrouri și la 6 fix eram la Pan-Am. Ne transportau cu mașinile la întreprinderile pe care trebuia să le păzim în ziua aceea. Drumul lui sam un ceas. Luncram de la 7 la 19. La Pan-Am ajun-

geam din nou la 20.30, întorcerea durînd mai mult decît dusul, fiind **rush hour** ora de maximă aglomerație pe sosele. La „Dexter House” soseam pe la 22.30. Mîncam un sandviș, sau citeodată nimic, de obosit ce eram, și mă culcam pe la ora 23, pentru ca a doua zi să mă pot scula la 4 dimineața.

Se întimpla cu mine ceva curios. Nu munca fizică mă speria, și nici oboseala, dar simțeam că încet, încet mă transformam într-un automat. Trebuie să trăiești această experiență pentru ca să poți să-ți dai seama de toată grozăvia ei. Atunci, înlăuntrul ființei mele, ceva s-a revoltat. Mi-am adus aminte că sint (totuși!) marinar de profesie. În zilele mele libere rătăceam în port, bătînd, pe rînd, la ușile tuturor companiilor de navigație. Copiasem adresele din cartea de telefon — erau cu duimul: ocupau, dacă-mi aduc aminte bine, trei pagini, cu litere indeseșate — dar de fiecare dată dialogul era același. Telegrafic.

— Aveți nevoie de...? — Nu, mulțumim, nu avem nevoie. Lăsați-ne adresa și vă înștiințăm noi.

Lea de paznic nu-mi ajungea să mă descurc și m-am rugat de Sam:

— Dă-mi o cameră mai ieftină. Mi-a închiriat o fostă bucatărie, tot la „Dexter House”. Văzînd chiuveța, am exclamat: „Victorie!” Aveam apă în casă... În schimb dirdiam de frig. În fosta bucatărie nu se afla calorifer, doar o teavă de calorifer care trecea dintr-o încăpere în alta și care încălzea ca vai de ea. Afară însă se lăsa frigul. O toamnă rece, așa cum se întimplă des la New York. Nu aveam însă de ales. Am cumpărat o bandă de lipit, „scotch”, și am prins-o în jurul ferestrei. Frigul și vîntul nu mai pătrundeau înăuntru, în schimb nu mai puteam aerisi camera. Oriicum, preferam duhoarea, frigului. De la fabrica de mase plastice pe care o păzeam atunci am luat (eu, paznic...) o fișie din care mi-am făcut față de masă. Am spălat pe jos, am curățat tavanul de pinzele de păianjen și... am simțit că inebunesec. Singurătatea mă scotea din minți. Și atunci am făcut un lucru absurd, care azi mă face să zîmbesc. Am cheltuit 20 de dolari, sumă enormă pentru mine, ca să dau un anunț la ziar: „Tînăr imigrant român caută prieteni.” Nu mi-a răspuns nimeni.

Mi s-a mai întimplat o istorie, mai mult comică aceasta, dar care și ea mi-a lăsat un gust amar. La „Dexter House” făcusem cunoștință cu un român fugit din țară, care se prezenta: „Dom’ Mihai, inginer”. Nu-i știu celălalt nume și nici dacă era cu adevărat inginer, dar știu că urma cursuri de engleză și de matematici pentru imigranți, la o școală denumită „Manpower”. Mi-a venit o idee: dădusem greș cu încercările mele la companiile de navigație, dar poate că aceste cursuri mă vor apropia de o muncă mai pe măsura pregătirii mele tehnice. Dom’ Mihai m-a avertizat: — La școala asta se intră doar pe bază de teste. Ai grijă cum le faci. Dacă ies rău, te resping ca incompetent; dacă ies prea bine, iar nu-i bine, fiindcă te resping ca prea deștept, prea „deasupra” clasei. Deci, ai grijă să nu fii prea deștept.

Am completat formularele. Testele cuprindeau, în afară de întrebări privitoare la limba engleză, pe care eu o stiam destul de bine, probleme simple de matematică și de pură logică. Mie, cu pregătirea mea de specialitate, mi se părea un fleac. Ascultînd însă de sfatul lui dom’ Mihai am lăsat jumătate de întrebări necompletate, judecînd că astfel mă voi plasa la nivelul mediu. Fifty-fifty, cum spun americanii. Se vede treaba însă că la rest am răspuns prea bine, fiindcă am fost respins, obținînd note foarte mari.

În tot acest timp îmi continuam munca de „security guard”. La una din fabricile

pe care le păzeam lucrau mulți portoriciani. Erau oameni simpli, violenți, care, cît ai zice pește, scoteau cuțitul. (Cu revolverul nu „lucrau” aproape deloc.) Partea mai tristă era că unii din ei se îndeletniceau cu furtul din întreprindere. Paznicul care le-ar fi pus bețe în roate se putea lesne trezi, într-o noapte, cu un cuțit în spate și nici Kojak în persoană nu l-ar fi putut descoperi pe criminal. Eram disperat. Ce era de făcut? Într-o bună zi am constatat însă, spre totală mea surprindere, că muncitorii mă priveau cu admirație, ba chiar cu un soi de invidie ascunsă. Nu pricepeam nimic. M-a lămurit șoferul care ne transporta de la Pan-Am și căruia, probabil, i se făcuse milă de mine:

— Mă, țincule, ț-am făcut un pui de bine. Am răspîndit zvonul printre portoricani că ești mare campion de karate din Europa. Acum te vor lăsa în pace.

Așa treceau zilele mele. Mă sculam la 4, munceam ca un automat, mă culcam aproape de miezul nopții și apoi iarăși o luam de la început. Nu vedeam nici o ieșire. Să mai încerc la garantul meu, Dom’ Mihai, care știa el ce știa, m-a pus în gardă:

— Fii atent, ăla i-a jucat pe mulți. Vedeam totul ostil în jurul meu. Poate că nu era așa, dar așa mi se părea mie. Mă simțeam singur, izolat, uitat, inutil. Simțeam că nu mai rezist. Noaptea mă trezeam și-mi dădeam cu pumnii în cap. Nu la figurat, ci la propriu. Repet, ceea ce mă aducea la disperare nu era atît viața monotonă și lipsită de perspective pe care o duceam, nici bucatăriaora mizeră în care trăiam — poate că mai tîrziu m-aș fi descurcat mai bine, poate că nu, poate că da, nu știu — ci sentimentul acela insidios că deveneam un automat. Și cînd te gîndești că în valiză aveam împăturit un splendid costum bleumarin și pe care, din lipsă de ocazie, nu l-am despăturit niciodată. Și tot în valiză zăceau, la fel de inutile, manualul „Conducerea navei” de Balaban, „Îndrumătorul marinăresc” și Caietele de încercare și de exploatare comercială a navei.

În mintea mea incolțise ideea întoarcerii în Europa. Nu în România, fiindcă dezertasem de pe vas și socoteam că toate porțile erau închise. Voiam să mă întorc la Hamburg. Ezitam însă. Știti ce m-a hotărît? Poate vi se va părea un fleac. A fost însă picătura care a făcut să se reverse paharul.

La „Dexter House” cunoscusem un medic din Birlad pe care-l adusesem în America fratele său. Nu-și gășise nici el un rost și fratele îi dădea atît cît să-și ducă zilele de azi pe mîine. Odată m-a luat cu el și m-a dus în fața unui mare magazin alimentar pe Broadway. Intrarea mărfurilor se afla însă pe strada 86. Stătea acolo pe trepte un om între două virste. Zăcea nemiscat, cu capul infundat între genunchi. Ai fi zis că e o statuie. Doctorul mi-a șoptit:

— Este și el „de-ai noștri”. Am simțit că mi se încrîncenează carnea pe mine. Trei zile mai tîrziu mă aflam la Hamburg.

M-am angajat din nou, de data aceasta pe o navă cu containere. Am făcut ruta Halifax, Panama, Noua Caledonie, Sydney. Degeaba, ceva se rupsesse în mine, psihic și fizic. La Sydney am fost internat de urgență în spital, cu diagnosticul „depresiune nervoasă”. Izolarea prelungită, dezrădăcinarea, falimentul aventurii americane, ca și munca epuizantă de pe vas, toate își spusese rău.

Întors la Hamburg, încă neînzdărnit, mă aștepta o scrisoare a mamei. Îl alăturase și o tăietură de ziar: decretul de grațiere din 1976 privind pe cetățenii români care au rămas în străinătate. Nici un obstacol nu mai stătea, asadar, în calea întoarcerii în patrie. În port era ancorat vasul românesc „Vaslui”. Am urcat la bord și i-am spus căpitanului — un tînăr cam de virsta mea — tot ce am pățit.

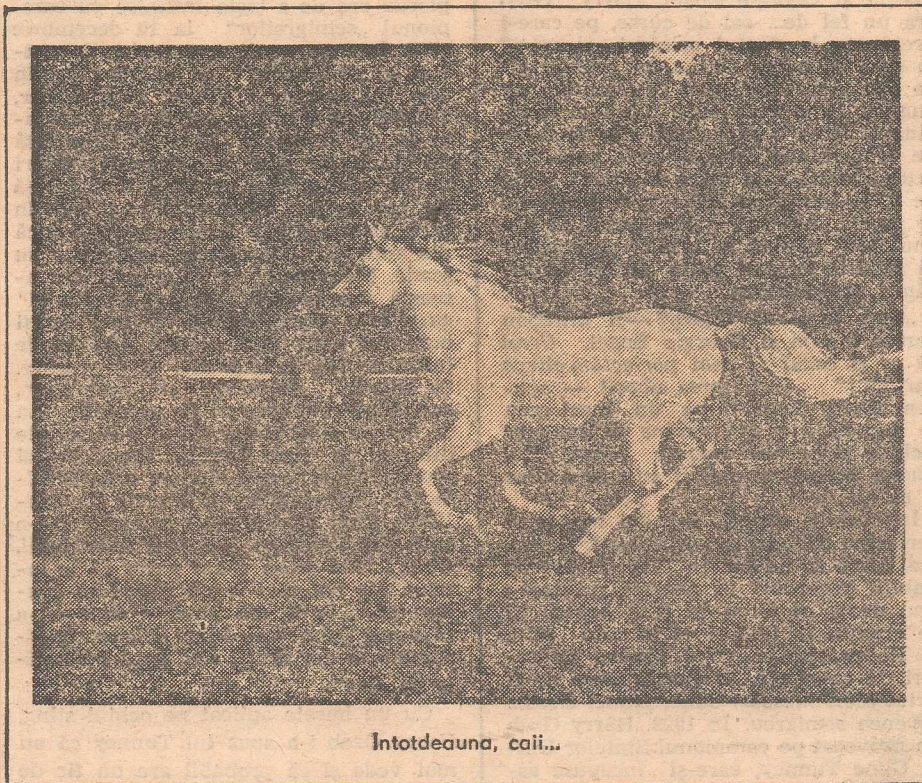
La cîte nu mi-a zburat gîndul pe drumul spre țară! Juridic, vina mea era stearsă cu buretele. Mai rămînea însă o datorie care nu se judecă și nu se plătește în funcție de articolele și de paragrafele Codului. O datorie față de tine însuși și față de pămintul unde te-ai născut. Voi munci cîștit și voi plăți și această datorie.

Mă gîndeam și la cutremur. Mă aflam atunci departe de țară, de ai mei și parcă mi-era rușine că în timp ce acasă oamenii se luptau cu dărimăturile, cu moartea, eu... Îmi venea în minte și o filă din cartea de română, o frază a lui Bălcescu: „Iubita mea e România”, parcă așa era. Veți replica: „Puțin cam tîrziu ti-ai adus aminte”. Adevărat, dar așa a fost. Nu am inventat nimic ca să sune mai frumos.

Îmi proiectam în minte filmul reverderii (care s-a adevărit întocmai). Nu mă voi mai simți înconjurat de o ostilitate mută. Voi debarca la Constanța și voi lua mașina 8 spre casă. Toți prietenii mei vor afla cu iuteala fulgerului: „S-a întors Gabi”. Speram că vor înțelege și mă vor ierta. Voi respira din nou miresma de iarbă proaspătă și de flori a primăverii constănțene, care m-a urmărit necontenit, ca o obsesie, în Hamburg cenușiu, înegurat, ploios.

Visul absurd al adolescenței s-a sfîrșit de realitățile aspre ale vieții sociale. Experiența m-a făcut însă mai înțelept și, sper, mai puternic.

LIONEL NIȚESCU ■

Intotdeauna, caili...

O răpire în stil neamerican

De Crăciun, Wes nu s-a dus să-și vadă familia. La începutul anului a telefonat părinților: „Am întâlnit la Yale oameni care știu cu adevărat să-l slujească pe Dumnezeu. Printre ei există un om extraordinar, McCandish Phillips, scriitor, care ne-a spus că a venit timpul ca Dumnezeu să fie așezat pe primul plan în viața noastră și că el ne cere cu totul altceva decât să mergem acasă în vacanță. Pe viitor voi rămâne aici pentru a-mi împlini datoria față de Dumnezeu.”

Părinții au rămas stupefiați, iar tatăl a plecat de urgență la New Haven. Nu și-a recunoscut fiul. Wes era închis în el însuși, mut, ostil. Făcând o anchetă pe cont propriu, domnul Lockwood a aflat că „grupa” cuprinde 40 de oameni tineri. Hannah Lowe posedă la Yonkers, în nordul New York-ului, un stabiliment, chiar pe malurile riului Hudson, iar un-deva în Columbia, o fermă, unde membrii grupei se întindesc din timp în timp. Ei muncesc jumătate din timpul lor și dau toți banii grupei.

Domnul Lockwood a încercat să-i readucă fiul la realitate. În van. Atunci a avut o întrevvedere furtunoasă cu Hannah Lowe, care nu s-a lăsat însă intimidată: „Fiul dumneavoastră aparține grupei noastre cu trup și suflet. Acesta este adevărul și nu puteți face nimic.”

S-au scurs doi ani. Domnul Lockwood a bătut la toate porțile. S-a adresat avocaților, a scris autorităților, dar în zadar. Hannah Lowe avea toate motivele să nu fie neliniștită: ce i se putea reproșa? Libertatea conștiinței este un drept fundamental. Atita timp cit cei atrași în secete ce se înmulțesc cu zecile și sutele sint majori și capabili să-și exprime voința, faptul că ele aduc tineretul la un sclavaj fizic și moral nu poate fi socotit un delict!

Domnul Lockwood nu a mai avut decât o ultimă șansă: să apeleze la acest Don Quijote negru, despre care toată America a început să vorbească, acest Ted Patrick, curios amestec de cavalier răătăcitor, Sherlock Holmes și educator. Principiul conducător al acestui om este foarte simplu: atita timp cit legea nu este capabilă să rezolve unele probleme, se trece

• În numărul trecut am publicat câteva extrase din cartea „Eliberați copiii noștri” („Let Our Children Go”) de Ted Patrick și Tom Dulaack, apărută în S.U.A. anul trecut. Această povestire-document, care a făcut să se vorbească mult despre ea, relatează despre cruciada de unul singur întreprinsă de un negru american împotriva unor secte religioase din S.U.A. Adevărate întreprinderi de afaceri (Moor, conducătorul unei asemenea secte, are 15 000 000 dolari cont în bancă!), ele au atras în mrejele lor numeroși tineri. Părinții disperăți făceau apel la Ted Patrick, „acest Don Quijote negru”, cum îl caracterizează revista „Paris Match”.

În episodul final pe care-l reproducem mai jos veți afla cum studentul Wes Lockwood a fost răpit de... propriul său părinte.

peste ea. Vor apărea procese? Cu atit mai bine. Amenințări? Ted Patrick ride: dacă-l vor aresta și condamna, dacă vor îndrăzni, el va lua ca martor întreaga opinie publică americană. Ted Patrick, omul-furtună, se aruncă în acțiune, apoi își „deprogămează” victimele. Altfel spus, le scoate gărgăunii din cap.

În ianuarie 1973, domnul Lockwood a venit la San Diego, California, și împreună cu Ted Patrick au stabilit planul de acțiune: au trasat harta „cimpului de bătaie”, a locurilor în care Wes mănincă, doarme, se plimbă; un plan al străzilor, localurilor, porților, ferestrelor, au stabilit chiar și felul în care Wes își folosește timpul. Și cel mai important lucru: au aflat momentele în care el rămâne singur și circumstanțele în care ieșirile din casă și strada sint libere. Au elaborat, discutat cu minuțiozitate detaliile răpirii: într-un imobil sint necesare trei minute, în stradă sint suficiente doar treizeci de secunde.

— Să nu contactați că-l veți aduce pe Wes la realitate; singura modalitate este răpirea — îi spune Ted Patrick domnului Lockwood. Riscați într-adevăr să fii închis, fără a mai vorbi de amenzi, pagube, interese. Mai există și posibilitatea de a nu-l revedea pe Wes niciodată, pentru tot restul vieții. Clar? Deci, vă întreb: sinteți decis să mergeți pînă la capăt?

Domnul Lockwood ezită:
— Dacă mă decid, cind intrăm în acțiune?

— Miine.
Domnul Lockwood a început, frenetic, să-și miște capul de la dreapta la stînga, ca un pește prins în plasă?

— Și șansele, care sint șansele?
— Am organizat pînă acum aproape o mie de asemenea acțiuni. Nu am dat greș niciodată. Am avut două sau trei

eșecuri, pentru că părinții nu au mai purtat de grijă copiilor: i-au scotit în afara pericolului, deși nu erau „deprogamați” total. Dar dacă reușesc să-i țin bine în mină, îi recuperez.

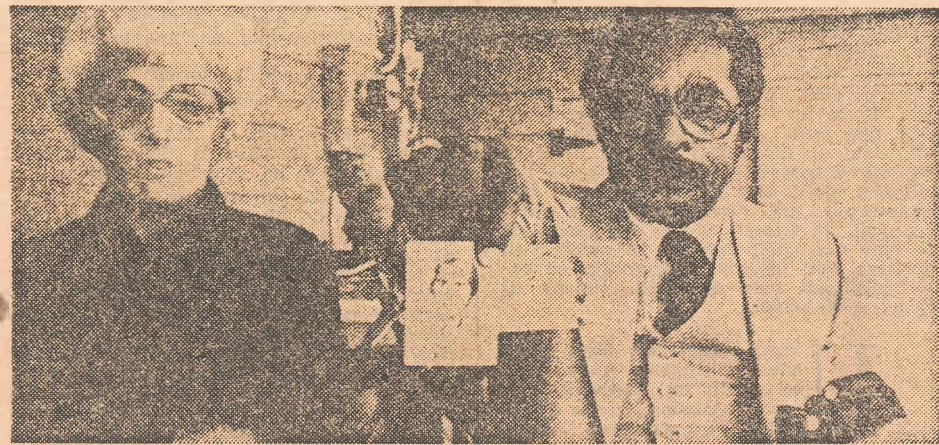
— Cit vă datorez?
— Lucrez gratuit. Tot ce trebuie să-mi plătiți sint cheltuielile pentru hotel și avion. După aceea, dacă doriți, puteți face o donație.

De cealaltă parte a Statelor Unite, Wes nu știa încă de sosirea iminentă a tatălui său și a lui Ted Patrick și că o pînză de păianjen se stringea în jurul lui, țesută fir cu fir. Ochiul lui Ted Patrick funcționa ca o adevărată cameră de luat vederi și creierul ca un calculator electro-

nic. A-l răpi pe Wes din vorbitorul colegiului sau din incinta universității era imposibil, intrucit, spre deosebire de publicul obișnuit, care asistă impasibil la orice act de violență, studenții reacționează imediat. Deci va trebui acționat în strada învecinată a colegiului, pe Elm Street.

Dar de această dată, operația atit de minuțios organizată era cit pe ce să eșueze. Așa cum am relatat în numărul trecut, numai înțelegerea arătată de locotenentul de poliție care comanda barajul pe autostradă a făcut ca balanța să se aplece înspre dreptate!

Wes este acum în plină cură de detoxicare spirituală. Pentru Ted Patrick aceasta înseamnă o sarcină de durată, epuizantă, în care se imbină autoritatea, rațiunea, tandrețea, umorul și logica. De fapt, este un veritabil exorcism. Și într-o seară, victoria! Ted Patrick povestește: „Spre miezul nopții am vorbit împreună despre Hannah Lowe. La început, a încercat să o apere, dar din ce în ce mai slab. Deodată a izbucnit în plîns. Am profitat de împrejurare și l-am chemat pe tatăl lui. Wes i s-a aruncat în brațe. Eram toți emoționați, plîngeam, ne strîngeam miinile și rideam în același timp. Wes își manifestă dorința de a chema și pe părinții prietenului său, Dan Woll, pentru a-l salva și pe acesta din ghearele sectei!”

Din culisele boxului profesionist (VII)

Voi câștiga bani, pentru că trebuie să trăiesc...

Boxul profesionist a făcut, face și va mai face victime. Aceasta pentru că boxul profesionist este un sport practicat de oameni săraci, fiind o trambulină care-i aruncă pe tinerii sportivi din sărăcie în aur și glorie. Dar acești beneficiari sint foarte puțini. Chiar campionii renunță au căzut victime șarlatanilor și acelor oameni care viciază atmosfera în jurul ringului. Tentați de mari oferte, de perspectiva unor situații strălucite, tinerii sportivi de real talent se aventurează riscîndu-și sănătatea sau chiar viața atunci cînd își pun iscălitura sau în multe cazuri doar degetul mînjit cu puțină cerneală pe contractul care-i leagă cu managerii lipsiți de scrupule. Cercetînd datele statistice oficiale înscrise în paginile cunoscutei enciclopedii pugilistice „The Ring”, care apare la New York, aflăm că în medie între 10 și 14 tineri își pierd viața anual pe ringurile profesioniste de unde sint transportați direct la un spital în stare de comă și apoi la cimitir. Sus zisa enciclopedie pentru a nu-și „deranja” cititorii, dealtfel destul de numeroși, publică o rubrică ce nu este intitulată „decedați” în ring ci pur și simplu „fatalități”. Istoria boxului profesionist ne arată că primul caz de deces în ring, mai important desigur, datează din anul 1897 (6 decembrie) cînd la Londra Jimmy Barry l-a făcut k.o. în repriza a 20-a pe Walter Croot, care a murit pe un pat mizer de spital în urma unei comoiții cerebrale. Chiar și celebrul Ray Sugar Robinson a ucis în ring. Este vorba de fostul său șalanger, nefericitul Jimmy Doyle, care nu s-a mai trezit niciodată după k.o.-ul suferit la 24 iunie 1947 la Cleveland. Boxul profesionist a mai fost îndoliat și de alte nume arhicunoscute pe plan internațional. În anul 1962 Benny Kid Paret, fost campion al lumii la „semimijlocie”, a succumbat în fața loviturilor

năprasnice ale lui Emile Griffith, iar un an mai tîrziu un alt campion al lumii (categoria pană), Davey Moore, a fost ucis la Los Angeles în cursul meciului susținut în compania lui Sugar Ramos. Fără îndoială, lista boxerilor care și-au pierdut viața în ring sau care au rămas invalizi poate fi completată cu alte nume de rezonanță. Dosarele lor au fost clasate de oficialități, care doareau să evite orice scandal public. În acest capitol ne vom ocupa de tragedia fostului campion mondial la categoria „mijlocie”, americanul Harry Greb. Băiatul acesta, a cărui stea norocoasă s-a stins atit de repede, a fost dat uitării la fel ca și atitii alți nefericiți ai careului magic ce și-au încheiat cariera, brusc, pe patul unui spital. Harry Greb face parte din categoria celor pe care lumea boxului profesionist i-a doborît, cerindu-le tribut pentru efermerele lor victorioși nu numai sănătatea, ci și viața. Pentru managerii James Mason și Georgie Engel, Harry Greb era un fel de... cal de curse, pe care-l prezentau la startul oricărei „alergări” în care se putea obține un premiu cit de mic. Aceasta pentru că Greb era un pugilist cu o rezistență fizică extraordinară. Avea o capacitate atit de mare de a-și reface forțele, încît problema înzdrăvenirii sale după meciuri grele de 6, 10 sau chiar 20 de reprize nici nu se punea. Așa se explică faptul că din anul 1913 și pînă în 1926 Greb a putut să susțină nu mai puțin de 290 de întâlniri profesioniste.

„Cum te simți, Harry? — îl întrebau James Mason și Georgie Engel. Crezi că ar fi cazul să mai perfectăm cîteva partide?” „Sînt prea obosit — spunea Harry Greb după un meci greu — dar nu mie îmi revine să spun ce trebuie și ce nu trebuie făcut. Do. sînteți managerii mei și știți ce e bine și ce nu...”

În această situație cei doi manageri perfectau întîlniri după întîlniri. În medie, peste 20 pe an. În 1917 și 1919 au stabilit recorduri în această privință; l-au urcat pe Greb în ring pentru 32 de meciuri în 1917 și 44 în anul 1919. Și Harry rezista. Cînd lipseau adversarii de categoria „mijlocie” care ar fi putut oferi încasări bune, atunci Greb... devenea semigre. În 1922, Harry Greb l-a provocat pe campionul Statelor Unite, Gene Tunney, care-și începuse as-

censiunea spre titlul mondial al „greilor”. Se credea că meciul acesta va fi o joacă pentru Tunney. Dar nu a fost așa. Întîlnirea a avut loc la 22 mai 1922 la New York. Harry Greb i-a administrat lui Tunney o bătaie cum nu s-a mai văzut. La sfîrșitul celor 15 reprize Tunney era de nerecunoscut. Numai ambiția sa extraordinară l-a salvat de k.o. Harry Greb îi acordă revanșa lui Tunney și pierde, discutabil, la puncte, tot după 15 reprize, în seara zilei de 23 februarie 1923. Harry Greb renunță la meciurile de „semigrea” și revine la categoria „mijlocie”, atacînd titlul mondial deținut de Johnny Wilson. Il învinge pe acesta, cucerind centura de campion al lumii, în meciul disputat la New York la 31 august 1923. Aureolat de această strălucită victorie, Harry Greb îl provoacă din nou pe Tunney declarînd că-l va învinge. Cum putea el să știe că pe Tunney nu-l va mai bate nimeni niciodată? Greb pierde cea de-a treia întîlnire cu campionul „semigreilor” la 10 decembrie 1923. În anul următor campionul mondial al „mijlociilor” își apără titlul în fața lui Johnny Wilson, Fay Kaiser, Ted Moore și alți pretendenți la centura sa cu diamante. Managerii profită de gloria lui și îi perfectează meciuri multe, adesea fără ca titlul mondial să fie pus în joc. Maratonul pugilistic în care este angajat Greb continuă încă din anul 1913. Densitatea meciurilor nu scade. Managerii vor să stoarcă din această formidabilă „mașină de pumni” care este Harry Greb cit mai mulți bani. În anul 1925 susține alte 26 de întîlniri. Nu refuză nici o provocare. Se bate cu „mijlocii” și „semigrei”, suportînd handicapuri de greutate. La 27 martie 1927 Harry Greb îl întîlnește din nou pe Gene Tunney. Între cei doi rivali de sport se dă din nou o luptă sălbatică, încheiată cu o decizie de egalitate. Cînd a ieșit din vestiar, Greb i-a spus lui Tunney: „Ai fost formidabil, Gene! Nici acum n-am putut să te înving. Nu voi mai lupta niciodată contra ta”. „Dacă mă gîndesc bine — i-a răspuns Tunney, — dragă Harry, întotdeauna m-am simțit rău după meciurile cu tine”.

Cu un burete aplicat pe ochiul stîng, Harry Greb i-a spus lui Tunney că nu mai vede și că probabil are un fir de

praf în ochi sau altceva. Tunney își scoase batista și se uită atent la ochiul lui Greb. Nu se vedea nimic, dar absolut nimic. Într-o fracțiune de secundă înțelesese tragedia rivalului său. Totuși îi șterse ochiul cu batista sa și apoi îi spuse: „E ceva acolo, dar nu pot să-l scot. Pentru un medic este un fleac. Spune-mi, Harry, de ce te încapăținezi să lupți la „semigrea” și nu rămii la categoria ta „mijlocie”?

„Am nevoie de bani, Tunney. Cu ce aș putea să o cresc pe fetița mea Dorothy? La 31 de ani, după 12 ani de box, nu am aproape nimic la bancă.”

Harry Greb și-a continuat truda în ring. Și-a măsurat de multe ori forțele cu succes în fața celor mai puternici boxeri ai timpului: Kid Lewis, Billy Briton, Tommy Burns, Mickey Walker, Max Rosenbloom, Tony Marullo, Johnny Papke și alții. Greb și-a apărut cu succes titlul mondial la categoria mijlocie, de la 31 august 1923 pînă la 26 februarie 1926 cînd a fost învins de pugilistul de culoare Tiger Flowers, la capătul unui meci dramatic. Nerăbdător, Harry Greb solicită revanșa. Medicul îl sfătuiește să renunțe, avertizîndu-l că ochiul stîng este în mare pericol. Greb nu ține seama de indicația doctorului și își joacă ultima carte, atacînd titlul mondial în seara zilei de 19 august 1926. Flowers se dovedește mult mai puternic și-l învinge din nou pe nefericitul Greb, care în această partidă revanșă a luptat vîzînd cu un singur ochi...

26 octombrie 1926. Au trecut doar două luni de cînd Harry Greb încercase să recucerească titlul de campion mondial la categoria mijlocie. Acum se afla departe de ring. Operat la ochi, într-un spital din Atlantic City, Harry Greb discuta cu unul din managerii săi spunîndu-i: „Voi lupta din nou. Boxul este o meserie în care unealta cea mai formidabilă este pumnul. Eu am un pumn greu. Voi câștiga bani, pentru că trebuie să trăiesc...”

Cîteva ore mai tîrziu, în urma unei infecții rapide, „mașina de pumni” Harry Greb se stîngea din viață. Avea 32 de ani și 290 de întîlniri profesioniste trecute în palmares.

PAUL OCHIALBI

Un imens Turn Babel căruia i s-a uitat specificul

Casa de modă din Braşov „Modarom” este o clădire cilindrică cu şase etaje, bine înfiptă în centrul oraşului, şi în ale cărei vitrine reclamele „O bijuterie bine aleasă completează farmecul dv.” şi „Casa de comenzi vă ştie la dispoziţie cu cele mai moderne modele” stărnesc vioiciunea privitorilor, imbinând astfel plăcutul cu utilul. La parter se vind covoare şi obiecte de artizanat, la etajul unu se află salonul de primire, comandă şi probe pentru amatorii de tricotate, încălţăminte, lenjerie, îmbrăcăminte, căciuli, pălării, flori artificiale şi bijuterii, raioane ce coexistă într-o fericită comuniune de fel şi îngheţuială, menită să-l facă pe braşovean un arbitru al eleganţei, iar în continuare, la celelalte etaje, se găsesc atelierul de producţie. Acest veritabil Turn Babel adăposteşte patru cooperative, numite original „Munca colectivă”, „Prestarea”, „Munca manuală” şi „Tehnică”, prima dintre ele fiind proprietară, iar celelalte chiriase, cu un număr total de 240 de angajaţi care lucrează în două schimburi. „Modarom”-ul a răspuns în 1976 solicitărilor unui număr de aproape 30 000 de clienţi, succesul cel mai mare înregistrându-l secţiile de croitorie (8 500 de clienţi) şi bijuterii (5 500 de clienţi), pălăriile şi florile artificiale aflându-se pe ultimul loc (1 000 de clienţi). Şi totuşi ce este o casă de modă?

In principiu, unicate si modele in premiera

Iată câteva definiţii formulate ad-hoc de specialiştii braşoveni. Ioan Erze (unul din cei doi responsabili ai „Modarom”-ului): „Casa de modă trebuie să fie o unitate a cooperăţiei care să satisfacă exigenţele tuturor clienţilor.” Nicolae Munteanu (maistru — secţia de croitorie pentru bărbaţi): „Casa de modă trebuie să lanseze tot ce este nou în materie, să realizeze confecţii cu o linie mai complicată şi mai pretentioasă, dar nu lipsită de gust.” Constantin Cojocaru (maistru — secţia de încălţăminte): „Tot ce-i nou în acest domeniu trebuie să plece de la noi.” Alexandru Preda (tehnician în cadrul cooperativei „Munca colectivă”): „Casa de modă trebuie să ofere modele variate, să creeze unicate şi modele pe care să le impună.” Alexandru Neagoe (celălalt responsabil al „Modarom”-ului): „Casa de modă este de fapt un palat al eleganţei.” Ioan Carzol (preşedintele cooperativei „Munca colectivă”): „Casa de modă semnifică servirea la cel mai înalt nivel ca execuţie şi modele.” Deşi variate, răspunsurile au totuşi câteva elemente comune: noul, unicatul şi impunerea lor. Să mai reţinem şi servirea clienţilor „la cel mai înalt nivel ca

execuţie şi modele”. Pină una, alta, să încercăm să aflăm care este diferenţa practică între Casa de modă din Braşov şi unităţi de categoria I aparţinând tot cooperăţiei, de pildă, o croitorie bărbătească şi un centru de comandă pentru încălţăminte.

„In primul rind pretul”

„La noi un costum costă 550 de lei, iar la o unitate obişnuită doar 338 de lei, ne spune responsabilul Ioan Erze. Diferenţa absolut justificată deoarece la „Modarom” se lucrează mult de mină, iar furniturile sînt superioare calitativ. În plus, clientul poate veni cu un model propriu pe care l-a văzut nu ştiu unde sau pe care şi-l gîndeşte singur, iar mesterii noştri i-l lucrează exact.” Constantin Cojocaru: „„Modarom”-ul are la încălţăminte o secţie de creaţie şi oferă mai multe modele executate. Nu ne mai rămîne decît să lămurim clientul să le cumpere, formîndu-i astfel şi gustul.” Şi acum opiniile unor responsabili de la alte unităţi. Alexandru Jakob (unitatea „Crolux”): „Cei de la casa de modă fac probe. Eu lucrez doar cu mulate şi nu mai fac probe. Sînt clienţi care s-au obişnuit atît de mult cu aceste probe încît fără ele nu-şi lucrează nimic, deşi rezultatul este acelaşi. Şi cooperativa noastră execută orice model, indiferent de dificultatea lui, iar clienţii avem, nu ni-i ia nimeni, ba ne depăşim şi planul.” Grigore Gheorghie (centrul de comandă pentru încălţăminte nr. 2): „Vîndem aceeaşi încălţăminte ca şi casa de modă, iar preţurile sînt la fel. Nu există nici o deosebire.”

Unicate? Cînd avem cu ce

Afirmam interlocutorii noştri la începutul reportajului că unicatul, realizarea lui, este una dintre trăsăturile specifice ale casei de modă, în speţă ale „Modarom”-ului. Altfel spus, sarea şi piperul acestei unităţi, acel model pe care o femeie îl poate purta măcar o săptămînă stîrnind invidii. Unicatul nu înseamnă doar o anume tăietură sau cusătură, el mai presupune şi un anume tip de material, de aţă sau de nasturi. Dar „Modarom”-ul nu dispune decît de materialele care pot fi găsite la orice textilă sau la orice unitate de vînzare a stofelor şi ţesăturilor. „Este adevărat, ne mărturisea Ioan Erze, că maiştrii noştri lucrează pentru gustul şi corpul fiecăruia. Mai mult chiar, dau şi sugestii. Inşă unicate nu putem lucra pentru că n-avem cu ce. Ne lipsesc şi unele furnituri de calitate, cum sînt diferite modele pentru confecţiile de damă, pinză de lînă, căptuşoală sau mătase de tighel-faţă pentru ornament, iar la încălţăminte pielea de o calitate mai bună, adică mai

moale, lucruri pe care clienţii ni le solicită pe bună dreptate fiindcă pentru asta vin la o casă de modă şi în plus plătesc şi ceva mai mult”.

„O femeie nu merge chiar în fiecare seară la un cocteil”

Doina Răşină este medic la spitalul municipal şi de un an şi jumătate la „Modarom”-ului. „Este evident, ne declară dînsa, că o casă de modă trebuie să ofere şi să impună un model. Prin jurnale, prezentări de modă, Jurnale nu sînt. Iar prezentările de modă se fac numai cu modele excepţionale ca şi cum o femeie ar merge în fiecare seară la un cocteil. Ni se întîmplă însă să ne sculăm dimineaţa, să ne îngheşim în autobuze, să mergem la serviciu, să facem piaţa. Deci avem nevoie de o îmbrăcăminte adecvată. Frumoasă, cu gust, nu pretentioasă. Un pantof comod pe care să-l poţi încălţa şi a doua oară. Pentru că o femeie vrea să fie cochetă şi pe stradă şi la serviciu şi acasă. Şi în privinţa gustului ar trebui ca o casă de modă să facă ceva. Ca să nu mai vedem femei tinere îmbrăcate şi fardate ridicol. Deci, o chestiune de educaţie în materie de modă şi nu un simplu centru de comandă unde se merge la minima rezistenţă conform principiului: dacă omul plăteşte, îi facem ce vrea.” Cuvinte care nu mai necesită prea multe comentarii. Rămîne doar problema deloc secundară: cum pot afla braşovenii că în vara aceasta se vor purta, de pildă, buzunarul aplicat, şlitul la spate, mincea semi-burlă sau reverul uşor lătit, cum propune maistrul Munteanu? Cum pot aceştia mesteri, cu o calificare superioară, cu o experienţă de zeci de ani de meserie, singurii creatori ai „Modarom”-ului, oameni foarte apreciaţi pentru mina şi imaginaţia lor, după cum reiese din convorbirile cu numeroşi clienţi, cum pot deci maiştrii casei de modă din Braşov să-şi lanseze un model dacă reclama se situează la nivelul celor din vitrină, prezentările de modă sînt oarecum rupte de realitate, iar jurnalele şi cataloagele de modă sînt aproape inexistente? Pentru că, fapt cunoscut, un model trebuie lansat pentru sezonul imediat şi nu pe vecie. Mai ales la o casă de modă.

„Au mesteri buni si termenul e termen”

Ioan Zichil, maistru la întreprinderea „Steagul roşu”, îşi lucrează pentru a treia oară un costum la „Modarom”. Ca să nu mai vorbim de pantaloni, căroră nu le mai ştie numărul. „E o socoteală simplă, ne spune el, te duci unde-i mai bine. Au mesteri buni şi se ţin şi de cuvînt: termenul e termen. În plus îţi mai dau şi un sfat: cum să fie haina dacă eşti mai scund, aşa ca mine, cum să fie reverul”.

Este clar. Solicitudoinea, grija pentru client, înaltul profesionalism sînt atuurile „Modarom”-ului. „Dacă vreţi, ni se confesează maistrul Munteanu, un croitor bun este aproape ca un medic: corectează acolo unde natura a fost mai vitregă. Pentru aceasta ai nevoie de pasiune, ochi şi desigur meşesug. Majoritatea dintre noi, dintre maiştrii, avem treizeci de ani de meserie. În curînd o să iesim la pensie. Dar ne întrebăm, cine va rămîne în continuare dacă azi croitor ajunge doar cine nu reuşeşte în altă meserie?” Este un adevăr care se poate exemplifica cu o mică statistică: din 56 de croitori numai 14 au categoria maximă, situaţia cea mai grea la „Modarom” fiind la pantalonii unde nu există decît patru croitori de categoria a IV-a şi destule necazuri.

La Brasov, ca la Bucuresti, Galati, Pitesti sau oriunde in tara modelele de pantofi sint aceleasi

Privind vitrina raionului de încălţăminte, observi că modelele nu diferă cu nimic de cele întîlnite nu numai la centrele de comandă din acest oraş dar şi din celelalte oraşe din ţară. Există un număr de modele pe care clientul le priveşte cu răbdare, îndoaia şi pină la urmă poate să şi dea 328 de lei, de l. îşi lucrează la casa de modă. Apoi totul este în regulă, inclusiv termenul care se respectă cu mare strictete (mai puţin în zilele anchetei noastre cînd lipseau pieile). Inşă modelele executate sînt rigide şi greoaie, mai ales la încălţăminte bărbătească, demodate chiar, de ani de zile aceleaşi. „Cum v-am mai spus, ne declară maistrul Constantin Cojocaru, noi oferim numai modele executate şi consider că sînt frumoase şi trainice pentru că lucrăm manual. Frumoase, atît cît ne permit pielea pe care le primim. Este adevărat, pantoful este mai rigid, dar avem clienţi. Anul trecut am primit 5 500 de comenzi.” Bun, dar atunci care este deosebirea între un centru de comandă obişnuit şi o casă de modă? Întrebare pe care am pus-o şi la început şi la care revenim pentru că ea nu se referă doar la încălţăminte, ci şi la secţiile de croitorie şi de tricotate etc. Şi pentru că, deocamdată, aceasta fiind şi concluzia acestui reportaj-anchetă. „Modarom”-ul trăieşte mai mult prin solicitudoinea şi buna pregătire a personalului său şi mai puţin prin specificul unei case de modă. Şi deoarece am pomenit de acest specific, mărturisim că nu pricepem rostul raionului de artizanat de la parterul clădirii, chiar dacă tovarăşul Alexandru Preda, tehnician la cooperativa-proprietar, susţine, plin de încredere, că meşterii croitori se inspiră din creaţia populară cînd privesc aceste obiecte.

MIRCEA RAICIU ■

sport • sport • sport • sport

La mulţi ani, Steaua!

Un bilanţ de-a dreptul impresionant: 35 de medalii olimpice (7 de aur, 13 de argint, 15 de bronz), 149 de medalii cucerite la campionate mondiale (53 de aur, 56 de argint, 40 de bronz), 163 de medalii obţinute la campionate europene, peste 2 800 de titluri republicane, iată cu ce se prezintă renumitul club sportiv bucureştean Steaua la cea de-a 30-a aniversare a sa.

Deşi spun foarte mult, aceste cifre, care marchează o carieră cu adevărat prodigioasă, nu spun totul. Nu spun, de pildă, că Steaua, club considerat drept cuvînt un adevărat club fanion al României ani şi ani de-a rîndul, a fost, lungi şi repetate perioade de timp, rezervorul nr. 1 al reprezentativelor tricolore la numeroase discipline sportive, repurtînd în numele ţării noastre si pentru gloria ei nenumărate succese internaţionale. Nu spun, de asemenea, un adevăr uman esenţial, si anume acela că acest club, care si-a cucerit o adevărată celebritate sportivă pe arena internaţională, a fost si este un rezervor nesecat de oameni adevăraţi, de caractere, de

ceţateni care atît în timpul carierei lor sportive cît şi după încheierea ei si-au dobîndit si si-au păstrat un statut social demn, o condiţie civică respectată si apreciată de întreaga noastră societate.

Făuritor de mari performeri, care si-au reprezentat cu cinste patria pe toate stadioanele lumii, clubul Steaua, pepinieră permanentă de sportivi ceţateni cu care ne mîndrim, implinesc la 7 iunie 30 de ani de la nasterea sa. Un jubileu strălucit, onorat de clubul militar cu succese răsunătoare în chiar acest an de bilanţ: cucerirea cupei campionilor europeni la handbal masculin, echipa Steaua obţinînd pentru a 11-a oară consecutiv titlul de campioană a ţării; titlul de campioană republicană — pentru a 16-a oară! — la hochei; cistigarea Trofeului Jeanty, la floretă, de către Ecaterina Stahl; două recorduri mondiale — la 1 milă si la 5 000 m — ale Nataliei Mărăşescu; cucerirea titlului de campioană si a Cupei României la fotbal anul trecut, performante confirmate printr-o comportare foarte bună, în ambele competiţii, si în acest an etc.

La atîtea succese si la un asemenea prilej sărbătoresc, un sincer si din toată inima „La mulţi ani, Steaua!”.

MARIUS POPESCU ■

(Urmare din pagina 24)

Ieseni au venit pe litoral cu dorinţa de a obţine ceea ce n-au mai izbutit aici de patru ani, adică cel puţin un meci egal. Jucînd deschis, fără a se retrage într-o apărare disperată, cu Ursu „libero”, cu Romilă vîrf de atac si cu Simionuş omniprezent, chiar dacă trecut pe foaie drept rezervă de portar (!!), „Poli” a controlat jocul timp de 70 de minute, perioadă în care a marcat şi un gol (Costea, min. 9). ● Gazdele, impulsionate de Antonescu (cel mai bun din 22 si totodată autorul golului egalizator), domină insistent, inşă portarul Bucu, în formă excelentă, păstrează o remiză care amină verdictul privind rămînerea gazdelor în prima divizie. ● Remarcaţi: Antonescu 10, Zamfir 8, Nistor 7; Bucu 9, Simionuş 8, Costea 7. ● Arbitrat bine Fr. Coloş, ajutat de G. Dragomir si D. Isăcescu, toti din Bucureşti. (Cornel Ionescu). CRAIOVA. Universitatea — S. C. Bacău 3-0 (0-0). După atîtea puncte pierdute acasă si după înfrîngerea de la Hunedoara, antrenorul C. Teacă începu să se îndoiască de seriozitatea unor dintre elevii săi. Universitatea părea că nu mai este echipa cu moral de fier, echipa cu entuziasm si cu gustul victoriei, echipa cea atît de greu de învins. ● În teren a intrat totuşi adevărata echipă, cea fără mofturi si ifose, iar Marcu parcă venea dintr-un concediu lung si fără minge. ● Craiovenii au avut în faţă o apărare supraaglomerată cu marcaj la Balaci si nu numai atît, caz rar pe terenurile de fotbal, extrema băcăuană Băluţă îl marca pe fundaşul Negrilă pe tot terenul. ● Oaspeţii rezistă cu tactica aceasta aproape o oră, timp în care ratează Beldeanu, Marcu (bară), Cîrţu si Balaci. Golul pică în minutul 53 dintr-o lovitură liberă de la 20 de metri executată cu fineţe de către Marcu. Mai înscriu Balaci si Donose. ● Observatorul federal Octavian Popescu remarcă „excelenta condiţie fizică a gazdelor, travaliul enorm al unor jucători ca Ştefănescu, Balaci, Ticleanu si faptul că Tilihoi a crescut si se dovedeşte din ce în ce mai bun ca fundaş central, deşi postul său tot de fundaş dreapta rămîne.” ● Cei mai buni: Marcu 9, Tilihoi, Balaci 8, de la gazde, Volmer si Soşu 8, de la oaspeţi. ● Arbitrat bine Gh. Retegan, ajutat la margine de N. Gheorghe si N. Stan, toti din Bucureşti (Ion Predoşanu). REŞITA: F.C.M.—U.T. Arad 3-0 (1-0). În

podfa victoriei din etapa precedentă, în deplasare, cu Poli Timişoara, atît jucătorii, cît si conducătorii clubului reşiţean au privit cu multă circumspecţie partida cu U.T.A. („Arădenii ne-au făcut totdeauna „zile grele”, ne declara tovarăşul A. Chicăiţă, organizatorul de competiţii al F.C.M.-ului). ● Deşi scorul a fost deschis relativ repede, de către Porăchi (min. 12, sut puternic din 25 m.), prima repriză a fost echilibrată, arădenii dînd o replică bună partenerilor de întrecere. ● Gazdele s-au impus abia după pauză, cînd Florea, Tănase si Gabel au imprimat partidei un ritm sustinut, construind faze de toată frumuseţea la poarta apărată de Iorgulescu. ● Reşiţenii au înscris încă două goluri, la originea lor sînd „tandemul” Tănase — Gabel, cei doi fiind, totodată, şi realizatori (min. 61 si 87). ● S-au remarcat: Porăchi, Florea 9, Tănase, Gabel, Hergane, Windt 8 (F.C.M.); Leac, Tisa, Broşovschi 7 (U.T.A.). ● Arbitrat bine M. Buzea, ajutat la linie de N. Rădulescu si I. Puia, toti din Bucureşti (Cornel Catană). BUCUREŞTI: Progresul—F.C. Argeş 1-0 (1-0). Desfăşurată în curtea... Federaţiei române de fotbal (stadioul din strada Dr. Stalcovici) partida s-a transat destul de repede în favoarea bucureştenilor care, cu un singur gol marcat de Tevi în min. 21 — coautor fiind portarul Cristian — s-au retras în apărare menţinînd în atac doar pe Tevi si sporadic pe Apostol. ● Desi piteştenii au ieşit mai mult la joc după primirea golului, în repriza a doua fiind chiar la cîrma jocului (în special în 10 oameni, după eliminarea justificată a lui Olteanu), ei nu au reuşit să egaleze datorită portarului Giron si, în special, datorită arbitrilor I. Rus care a refuzat oaspeţilor cel puţin o lovitură de pedeapsă, dacă nu chiar două. ● Înainte de a încheia, semnalam cu nenumărate lipsa de preocupare a organizatorilor pentru crearea unor condiţii normale de vizionare a meciului. Oamenii de ordine nu recunosc legitimaţiile emise de către C.N.E.F.S. pentru presă, fiind nevoiţi să urmăm meciul de pe... dealul numit... tribuna a doua (!), sau de lîngă un gard împrejmuitor pe post de... fotoliu. ● Remarcaţi: Giron 8, Moraru, Tevi 7 (Progresul) si Dobrin 8, Radu II, Stancu 7 (F.C. Argeş). ● Arbitrat foarte slab I. Rus (Tg. Mureş). ● Probabil timorat de „vecinătate”, ajutat la linie de T. Podaru — Brăila — si C. Petrea — Bucureşti (Dumitru Constantinescu).

Curiozități

Intreaga noastră presă remarcă „veselia” de care au început să fie cuprinse unele echipe din Campionatul de fotbal! Iată această „Constanța” care avea plumb în picioare bate cu 5-0 pe cine? Pe Reșița, formație care a luat două puncte la Timișoara, care Politehnică nu e chiar un cargou de tip vechi ca unsprezecelea tomitan! Cam de oiaie treaba. Înțelegem cinstitele - 0-1 - ciupite pe unde trebuie, chiar dacă erau transmise în direct de TV, pentru un punct la zero e un rezultat decent, nu prea bate la ochi, dar aceste scoruri de rugby nu numai că nedumeresc, dar chiar ne fac să intrăm la idei. Deci cine poate oase roade, cine nu, pătește ca Rapidulețul care, odată speriat de presă că joacă dur, cind trece la jocul combinativ, cum scrie cineva, nu mai înseamnă nimic și încasează șase boabe cît te-ai șterge la ochi și se scufundă văzind cu ochii. Cel puțin Progresul are o coborire previzibilă, fără hopuri, fără surprize. Aici s-a făcut tot ce s-a putut face, de aici înainte, Maica Domnului...

Curios este și nului de la Pitești unde din nou Hunedoara știe să marcheze din primul minut și scapă cu fața curată, dacă e curată... La București ni se spune că un vechi client al nostru, arbitru Rus, a tras-o de coadă anulind un gol arădean și oferind un careu Sportului la un hent al portarului! Situație sui-generis în toată istoria mondială a fotbalului, idee pe care ar trebui s-o punem în ramă și să ne lăudăm cu ea la toate congresele internaționale de arbitraj! Jiul, necruțător cu cei în suferință, a luat Politehnicii Iași două puncte mari cît roata carului, dar așa e fotbalul, era să zic: pe bani! Frumoasă și neașteptată este victoria Craiovei la Oradea unde după un 0-2 cu Steaua, echipa Bihor, pierde la același scor, dar nu în același scop!

DIVIZIA A : 29 MAI

ORADEA : F.C. Bihor - Universitatea Craiova 0-2 (0-1). Gazdele au atacat majoritatea timpului, dar nu și-au creat decât două ocazii clare: în prima repriză, Gherghel, singur în careu, într-o bună poziție de pătrundere, a pasat inexplicabil înapoi, iar în repriza a doua, Naom, servit ideal de Fildan, a tras de la 8 metri peste poartă. ● Poate că prezența lui Kun II ar fi ordonat atacul, dar în privința apărării nu ar fi avut nici o contribuție. Altfel spus, bihorezii au pierdut meciul la apărare, din cauza nesupravegherii a trei adversari. ● Să mai consemnăm jocul ordonat al oaspeților și faptul că la scoruri de 0-2 Cîrtu, depășind prin-ir-un dribling în viteză întreaga apărare bihoreană, a tras în bară, ratind un gol mai mult ca sigur. ● Remarcați: Purcaru, Ștefănescu, Balaci 9, Marcu și Cîrtu 8 (Univ.); de la gazde, nimeni. ● Fără să influențeze rezultatul, Fr. Coloși a arbitrat sub nota obișnuită, ajutat de Gh. Mania (ambii din București) și I. Chilibar (Pitești) (Victor Niță), TG. **MUREȘ :** A.S.A. - Rapid 6-1 (4-1). Așa cum începuse partida, se părea că vom asista la un meci echilibrat. Rapidul juca precum în zilele bune, cu combinații și o bună circulație a mingii, lășind impresia că va obține un rezultat onorabil. Ca urmare, în min. 26, la o acțiune în viteză, pe diagonală, Rîșniță ratează nepermis. În următoarele 5 minute, Both înscrie de două ori, transformînd restul partidului într-un recital al gazdelor. Marcind înca 4 goluri (Bölöni, Hajnal - de două ori și Fazekas), A.S.A. stabilește un nou record al stadionului său. ● Remarcați: Bölöni, Both 9, Hajnal, Fazekas, Gall, Ispir 8, Pislaru, Varodi 7 (A.S.A.); de la Rapid, un singur 7, lui Petcu, care a arătat că știe să joace și fără duritate. ● A arbitrat bine M. Moraru, ajutat de A. Avramescu și N. Dumitrescu - toți din Ploiești. (Cornel Ionescu). **BACĂU :** S.C. - Dinamo 0-1 (0-1). Așteptată cu legitim interes, înfrînirea a dat câștig de cauză echipei mai lucide, cu mai multă voință și o mai bună organizare a întregului joc. ● După golul înscris în min. 9 de Sătmăreanu II (nemarkat de fundașii băcăuani, la un corner), dinamoviștii s-au apărât adesea cu tot efectivul și au declanșat atacuri rapide și periculoase, dar Dudu Georgescu a ratat nepermis pentru pretențiile sale. ● Gazdele s-au străduit să egaleze, presind continuu, fără luciditate necesară, astfel că încercările lor au eșuat atît din pricina pripelii lui Munteanu și a neșanselor lui Catargiu, dar și datorită intervențiilor excelente ale portarului Ștefan. ● Remarcați: Ursache, Sosu 8, Catargiu 7 (S.C.); Ștefan 10, Sătmăreanu II, I. Moldovan, Roznai 8, Dinu, Dobru, Cheran 7 (Dinamo). ● A arbitrat Otte Anderco (Satu Mare), foarte bine, alături de doi tușieri catastrofați, P. Căpriță și C. Pirvu,

Să fie de vină numai absența lui Kun II sau echipa a ostenit cu toate motivele sale? Vom vedea. Cît îi privește pe jucătorii din Bănie, e și mai limpede că și ei au gustat din teacă altora... așa că așteptăm să aflăm cum devine, dacă o să aflăm vreodată...

În ce ne privește, am privit meciul de la Bacău la TV de la care meci ne așteptam la multe, dată fiind situația din virful clasamentului și cea din coada lui, dar urma alege, cine știe pe unde o să recîștige cele două puncte pierdute pe teren propriu Sport Clubul? Poate chiar la Bacău cu Jiul, care Jiul este numit și el echipa a doua a unui cunoscut club bucureștean. Presupuneri de om glumet, nu mă luați în serios. Ce-mi plăcea însă mie pe sticlă era cum se șuta la poarta bucureștenilor pe la patru după masă: era ca la volei, adică se arunca balonul peste plasă. Un singur om a greșit „melodia” odată: Sandu Gabriel care era cît pe aici să egaleze, lucru neplăcut de nimeni, fapt care ar fi cerut un efort suplimentar și imaginativ celor două echipe, dar fie un lup mincat de o oaie. Cu „rudele” fotbaliste nu te joci și cine știe ce ne mai e dat să vedem pînă la sfîrșitul campionatului, că nunta-i mare și cu lăutari.

Rică ne spune că cele șapte goluri de pe „Dinamo” sunt numai un accident. Să dea Domnul să fie așa, că nu ne supărăm, dar parcă și el știa mai bine să se arunce în dreapta cînd se trage în stînga.

Clubul „Steaua” împlinește 30 de ani de activitate. Iată un prilej de a ne aminti cîte bucurii sportive și cîte medalii au cîștigat componenții lui. Din toată inima cele mai bune urări conducătorilor clubului, antrenorilor și mai ales celor care-i reprezintă culorile. „Steaua” rămîne o mare iubire a sportivilor români.

La mulți ani!

EUGEN BARBU ■

În jumătate din ofșaiduri. (Răzvan Bărbulescu; Sportul Studentesc - U.T.A. 3-2 (1-0) : Cîteva sute de spectatori zgribuliți au asistat la o partidă mai degrabă mediocră, cîștigată pe merit de studenți, chiar dacă și prin intermediul arbitrilor. ● La trei zile după ce a arbitrat anapoda Progresul - F.C. Argeș, Ioan Rus a fost delegat din nou la București, făcînd o sumedenie de greșeli pentru care, sintem siguri, va fi foarte repede chemat la ordine. Astfel, după ce a acordat gazdelor un penalty imaginar (transformat de Tănăsescu, la scorul de 1-0), a refuzat oaspeților un penalty justificat de faultul lui Grigore asupra lui Nedelcu II... Cu toate acestea, trebuie să spunem că, mai harnici și cu mai multă trageră de inimă ca așteptată, studenții s-au dovedit superiori adversarului. ● Mai ales linia lor de mijloc, cu Octavian Ionescu și Cazan de nota 8, a dominat jocul, surclasînd pe alocuri compartimentul omolog al arădianilor, în care Domide și Broșovschi s-au mulțumit să umble pe teren, probabil spre a-și spăla tricourile în ploaie. Alături de cei doi, încă o singură remarcare: Nedelcu II, nota 7. ● Lamentabil arbitrajul lui Ioan Rus (Tg. Mureș), ajutat bine la linie de constanțenii Gh. Manole și Gh. Ispas. (Ovidiu Ioanțoia). **CONSTANȚA:** F.C. - F.C.M. Reșița 5-0 (4-0). Primele trei goluri ale gazdelor au fost înscrise și cu ajutorul apărării reșitene, în special al portarului Windt, care a făcut impresia jucătorului cu numărul 12 din echipa constanțeană (au înscris, aproape fără opoziție, Petcu, veteranul Antonescu și foarte tînărul Zamfir). ● În continuare s-a jucat tot la o poartă, constanțenii fiind o victorie categorică și corectarea golaverajului. Lucru care, pînă în final, s-a și întîmplat - grație golurilor marcate de Dragnea și Nistor. ● Un scor care dovedește că reșitenii și-au încheiat socoteliile în actualul campionat, în timp ce echipa lui Antonescu speră încă într-o conjunctură favorabilă supraviețuirii în prima divizie. ● Remarcați: Antonescu 9, Zamfir 8, Petcu, Nistor, Dragnea 7 (F.C.); nici un jucător de la oaspeți. ● A arbitrat corect, la un meci fără probleme, Gh. Vasilescu I, ajutat de I. Dancu - ambii din București și I. Ghigea - Bacău. (Sorin Postolache). **TIMIȘOARA:** Politehnică - Progresul 1-0 (1-0), prin golul marcat în ultimele secunde ale minutului de prelungire dictat de arbitru în prima repriză, la o fază destul de norocoasă, dealtfel. ● Partea a doua a partidului avea să semene mai mult cu un joc de hochei, unde se mai întîmplă ca echipa condusă să scoată portarul pentru a forța egalarea. Progresul nu l-a scos, de fapt, pe Giron ci - alergînd după egaleare cu suflul la gură, lucru logic în situația în care se găsește - l-a avansat mai întîi pe Iorgulescu (în prima repriză pe post de fundaș central) în atac, apoi l-a înlocuit pe Sătmăreanu cu o extremă de meserie, riscînd după principiul totul sau nimic. În apărarea oaspeților n-au mai rămas, deci decît doi sau trei oameni. ● Astfel fiind jocul, meciul a căpătat mai multă culoare, a devenit extrem de direct, pe poartă - golul atîrnînd ca pe o muchie de cutîț ba la o poartă, ba la alta. Au ratat însă ocazii, una mai mare decît cealaltă, Petrescu, Nucă, Tevi, Apostol și, mai ales, Fl. Mihai, care a reușit să șuteze, cu poarta aproape goală și de la numai vreo 10 metri, peste bara transversală. Scorul, însă, după cum se vede, a rămas neschimbat - lucru care compromite și mai mult șansele Progresului în actualul campionat. ● Cei mai buni: Mehedintu, Păltinșan, Catona 7 („Poli”); Iorgulescu 8, Giron, Tevi 7 (Progresul). ● A arbitrat foarte bine Nicolae Răinea (Birlad), ajutat bine de Gh. Ionescu și foarte slab de Gh. Răz - ambii din Brașov. (Dumitru Graur).

DIVIZIA A : 25 ȘI 26 MAI

BUCUREȘTI : Rapid - Politehnică Timișoara 2-1 (0-0). Prima repriză a stat sub semnul echilibrului, bucureștenii încercînd - fără succes - să profite de lipsa de chef a studenților, între care excepție a făcut Păltinșan, care a jucat bine pe întreaga durată a partidului. ● În repriza secundă, jocul se dezmoarte. Rapidul dorind victoria, se înscriu și cele trei goluri prin Rontea, Manea și Lața, ultimul dintr-un penalty acordat cu bunăvoință de O. Anderco. Incolo, faulturi cu nemiluita, al doilea gol al Rapidului, înscris de Manea, datorîndu-se faptului că Bathori, lovit ceva mai înainte de Niță, își tira cu greu un picior. ● Remarcați: Manea Rontea, Cojocaru 7; Păltinșan 8, Mehedintu, Petrescu 7. ● A arbitrat slab O. Anderco, ajutat de I. Taar (ambii din Satu Mare) și O. Ștreng (Oradea) (Răzvan Bărbulescu). **Dinamo - A.S.A. Tg. Mureș 5-1 (1-1)** După o repriză echilibrată, cu un plus pentru vigoarea oaspeților și un minus pentru deruta dinamovistă, cînd Pislaru și Sătmăreanu II au înscris goluri frumoase, au urmat 45 de minute cu o singură direcție: poarta lui Nagel. Din cele patru goluri marcate, trei îi au drept autor pe Dudu Georgescu, care va purta curînd două „ghete de aur”, iar un altu pe I. Moldovan, totul pe fondul căderii apărării oaspeților, a căror boală - moleșeala - îi face să joace exact o repriză. ● Remarcați: Dudu Georgescu 9, Sătmăreanu II 8, Roznai, Dinu, Cheran 7 (Dinamo); Bölöni, Hajnal, Pislaru, Both 7 (A.S.A.). ● Satisfăcător a arbitrat V. Tătar (Hunedoara), și cu greșeli tușierii vilceni N. Dinescu și N. Lambru. (Teodor Bulza). **PETROȘANI:** Jiul - Sportul studentesc 0-0. Studenții și-au dorit un „egal” și l-au obținut, linia lor mediană anihilînd atacurile gazdelor prin numeroase interceptări și faulturi. Înaintarea Jiului ni s-a părut ușor picătișită, rarele incursiuni ale lui Sălăjan, Bucureșcu și Stoichită eșuînd în preajma careului mare sau pierzîndu-se în centrări înalte, cîștigate mereu de fundașii Olteanu și Grigore. ● S-au remarcat: Augustin, Mulțescu, Ciupitu 7; respectiv, Răducanu, cel mai

bun de pe teren, 9, Tănăsescu 8, Olteanu 7. ● A arbitrat slab C. Ghiță (Brașov), ajutat de băimărenii V. Trifu și E. Feldman (Ion Vulpe). **GALAȚI:** F.C.M. - Corvinul 0-1. (0-1). Meci prost, desfășurat între două echipe aparținînd aceleiași departament, pe care Galații l-au disputat o jumătate de oră cu un jucător. Ghița, aflat cu trup și suflet în tabăra adversă! După ce l-a lăsat pe Văețuș să-și potrivească mingea și să centreze nestingherit spre Agud, la faza care a premers unicul gol al partidului, fundașul gălățean s-a trezit cu balonul în fața portarului Ion Gabriel, 4 minute mai tîrziu, ratînd cea mai mare ocazie a gazdelor printr-un luft demn de un copil de vîrstă preșcolară! Scoaterea lui din teren, după o jumătate de oră de joc, a fost însoțită de tot felul de felicitări („hoțule”, „escrocule” etc.) și de referiri directe la rude dintre cele mai apropiate. ● După înlocuirea amînită, efecuată de „secundul” Motoc, în lipsa antrenorului Tălmăciu, reținut, cum ni s-a spus, de o „problemă de familie”, jocul și-a schimbat aspectul, Galații au atacat mai mult, dar Hunedoara, chiar fără Angelescu și Nunweiller, s-a apărât cu succes, în min. 85 Ion Gabriel salvînd ca prin minune la șutul lui Burcea. ● Aceleași „probleme” par să le fi avut și tehnicienii hunedoreni Vlad și Toma, lipsă de pe banca rezervelor, de unde Corvinul a fost dirijată de antrenorul garniturii de juniori, Pătrăscu. ● Remarcați: Economu, cel mai bun de pe teren de nota 8, Vlad, Tonca, Ion Gabriel și Burcea, toți 7. ● Cu greșeli arbitrajului C. Szilaghî (Baia Mare), adesea indus în eroare de semnalizările eronate ale tușierilor brașoveni C. Braun și H. Nicolau (Ovidiu Ioanțoia). **ORADEA:** F.C. Bihor - Steaua 0-2 (0-1), după un meci nu prea grozav. ● Pe un stadion cu adevărat pentru fotbal, în care s-a simțit ca acasă, Bihoreni a cîștigat aproape la pas, neavînd nicăieri să forțeze decît în rare momente, cum a fost, de exemplu, primul sfert de oră după pauză, perioada cea mai bună a bihorenilor, în care ei ar fi putut restabili egalitatea. ● Restul timpului, meciul a fost aproape la discreția lui Stoica (excelent prezent pe tot terenul), Ion Ion sau Iordănescu - care au creat 5-6 mari acțiuni de gol, de obicei ratate de Năstase. ● În lipsa lui Kun II (accidentat la o fază banală) cel mai bun al orădenilor a fost Vidac, care s-a opus excelent în cîteva situații majore ale scorului. El a fost totuși învins de surturile din apropiere ale lui Ion Ion și Iordănescu. ● Decl. cel mai bun: Vidac 8, Naom 7 (F.C. Bihor), Stoica 9, Ion Ion, Sames, Vigu, Iordănescu 7 (Steaua). ● A arbitrat bine C. Dinulescu, ajutat de I. Dancu și D. Ghetu, toți din București (D. Graur). **CONSTANȚA:** F.C. - Politehnică 1-1 (0-1).

(Continuare în pagina 23)

TOP „FLACĂRA” - FOTBAL

Alte două etape de campionat (a 10-a și a 11-a din retur) au adus puține modificări clasamentului de constanță în jocuri bune. A ieșit din „top” Dumitru (fără notă la Oradea), stelistul fiind înlocuit însă de doi jucători, gălățeanul Burcea și timișorezul Mehedintu, ambii reveniți în „top”. De remarcat de asemenea ascensiunea „bătrînilor” Antonescu și Dobrin. Dar lată mai întîi cum arată.

TOPUL ETAPEI A 27-A

1. Antonescu - 10 p; 2-8. D. Georgescu, Răducanu (Sportul stud.), Stoica (Steaua), Bucu, Marcu, Porățchi, Florea (F.C.M. Reșița) - 9 p; 9-25. Păltinșan, Sătmăreanu II, Tănăsescu, Economu, Vidac, Zamfir (F.C. Constanța), Simionea, Tîlhoi, Balaci, Volmer, Soșu, Tănase, Gabel, Hergan, Windt, Giron, Dobrin - 8 p; 26-59. Manea (Rapid), Rontea, Cojocaru, Mehedintu, Petrescu, Roznai, Dinu, Cheran, Bölöni, Hajnal, Pislaru, Both, Augustin, Mulțescu, Ciupitu, M. Olteanu (Sportul stud.), Vlad (Corvinul), Tonca, I. Gabriel, Burcea, Naom, Ion Ion, Sames, Vigu, Iordănescu, Nistor, Costea, Leac, Tisa, Broșovschi, Moraru, Tevi, Radu II, Stancu - 7 p, dar și

TOPUL ETAPEI A 28-A

1. Ștefan (Dinamo) - 10 p; 2-8. Purcaru, C. Ștefănescu (Univ. Craiova), Balaci, Bölöni, Both II, Romilă, Antonescu - 9 p; 9-30. Marcu, Cîrtu, Hajnal, Fazekas, Gall, Ispir, Ion Ion, Stoica (Steaua), O. Ionescu, Cazan, Sătmăreanu II, I. Moldovan, Roznai, Ursache, Soșu, Mulțescu, Cavai, Sălăjan, Simionea, Ciocîrlan, Iorgulescu (Progresul) Zamfir (F.C. Constanța) - 8 p; 31-59. Pislaru, Varodi, Petcu (Rapid), Dobrin, Iovănescu, Vlad (Corvinul), Economu, Iordănescu, Dumitru, Burcea, Ene, Nedelcu II, Dinu, Dobru, Cheran, Catargiu, Dumitrache, Stoichită, Ciupitu, Șerbănică, Anton, Mehedintu, Păltinșan, Catona, Giron, Tevi, Petcu (F.C. Constanța), Nistor, Dragnea - 7 p.

Adunînd punctele (notele) cu cele obținute în etapele precedente, iată cum arată topul permanent alcătuit de revista noastră :

1-2. BALACI	--	76 p
MULȚESCU	--	72 p
3. Dobrin	--	75 p
4-5. Romilă	--	73 p
Economu	--	72 p
6. Antonescu	--	72 p
7. Nedelcu II	--	70 p
8. C. Ștefănescu	--	68 p
9. Iordănescu	--	65 p
10-11. Burcea	--	62 p
Mehedintu	--	61 p

FLACĂRA Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 4112, oficiu 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nitescu - 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seculeanu - 16 06) ; știință (Tudor Octavian - 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Livia Timbuș - 16 18), scrisori (Marga Nedelea - 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu - 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare - (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, George Amuza - 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan - 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef - 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-import